

«Аграрлық несиелік корпорациясы»
Акционерлік қоғамы

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

2022 жыл үшін

МАЗМҰНЫ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп.....	10
Пайда немесе зиян туралы шоғырландырылған есеп.....	11
Жинақтық табыс туралы шоғырландырылған есеп.....	12
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп.....	13
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп.....	14
Шоғырландырылған Қаржылық есептілікке түсіндірме жазбалар.....	15-89

«КПМГ Аудит» жауапкершілігі шектеулі серіктестік
Қазақстан, А25D6Т5, Алматы,
Достық д-лы, 180,
+7 (727) 298-08-98

Товарищество с ограниченной ответственностью «КПМГ Аудит»
Казахстан, А25D6Т5, Алматы,
пр. Достык, 180

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Аграрлық несиелік корпорациясы» АҚ акционеріне және Директорлар кеңесіне

Ескертпемен пікір

Біз 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінен, көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша пайда немесе залап, жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Аграрлық несиелік корпорация» АҚ және оның еншілес компаниясының (әрі қарай – «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, біздің есебіміздің «Ескертпемен пікір білдіру үшін негіздеме» бөлімінде баяндалған жағдайдың өсерін қоспағанда, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептілігінің халықаралық стандарттары жөніндегі Комитеті шығарған ҚЕХС стандарттарына (ҚЕХС стандарттары) сәйкес барлық елеулі қатынастарда Топтың 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын және көрсетілген күні аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Ескертпемен пікір білдіру үшін негіздеме

2021 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 9-ескертпесінде сипатталғандай жалпы баланстық құны 304,221,793 мың теңге болатын 3 кредиттік тәуекел сатысына жатқызылған заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша Топ күтілетін кредиттік залалдарға арналған резервті тиісінше 62,564,653 мың теңге мөлшерінде таныды. 9-шы ҚЕХС (IFRS) «Қаржы құралдары» ұйымдардан күтілетін кредиттік залалдарды бағалау кезінде жорамалдар мен болжамдар негізделген дәлелді және расталатын ақпаратты пайдалануды талап етеді. Біз заңды тұлғаларға берілген кредиттік-құнсызданған кредиттер бойынша кепілдікті қамтамасыз етуді іске асырудан күтілетін ақша ағындарын бағалау кезінде пайдаланылған белгілі бір жорамалдармен келіспейміз және күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша айтарлықтай төмендетілген деп санаймыз. 2022 жыл ішінде Топ заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша кепілді қамтамасыз етудің әділ құнын қайта бағалауды жүргізді және клиенттерге берілген

кредиттердің құнсыздануынан болған шығындардың бір бөлігін 2022 жылы Топтың капиталында тікелей көрсете отырып, 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін тиісті резерві қайта есептеді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте және 2022 жылғы 31 желтоқсанда және 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде пайда немесе залал, жиынтық кіріс және меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептерді құрайтын өзге де байланысты элементтерде күтілетін кредиттік залалдарға ХҚЭС талаптарынан осы ауытқудың резервтерге өсерін сандық бағалау анықталған жоқ.

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан өрі есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық өдеп стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлерге арналған өдеп кодексіне («БАХӨСК -кодексі») және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын өдептік талаптарға сәйкес Топқа қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да өдептік міндеттемелерді аталған талаптар мен БАХӨСК кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің ескертпемен пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудиттің негізгі мәселелері – біздің кәсіби пайымдауымыз бойынша, ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған мәселелер. Бұл мәселелер толығымен біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитінің мәнметіні мен осы есептілік туралы біздің пікіріміздің қалыптасуында қарастырылды және біз осы мәселелер бойынша жеке пікір білдірмейміз. Біз «Ескертпемен пікір білдіру үшін негіздеме» бөлімінде баяндалған жағдайға қосымша төменде көрсетілген мәселелерді аудиттің негізгі мәселелері ретінде айқындадық, олар туралы ақпаратты біздің есепте хабарлау қажет.

Клиенттерге берілген кредиттер және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдар (ККЗ)

Шоғырландырылған қаржылық есептілігіндегі 3, 4, 9, 10, 23 және 27 Ескертулерді қараңыз.

<i>Аудиттің негізгі мәселесі</i>	<i>Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер</i>
<p>Клиенттерге берілген кредиттер және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек жалпы активтердің елеулі үлесін құрайды және тұрақты түрде есептелетін және пайдаланылатын жорамалдарға сезімтал күтілетін кредиттік залалдарға (ККЗ) арналған резерві шегергенде ұсынылды.</p> <p>Топ басшылықтан кәсіби пайымдауды қолдануды және мынадай негізгі салаларға жататын жорамалдарды пайдалануды талап ететін ККЗ бағалау моделін пайдаланады:</p> <ul style="list-style-type: none"> — кредиттік тәуекел мен дефолт оқиғаларының елеулі ұлғаюын уақтылы анықтау (9-шы ҚЕХС (IFRS) «Қаржы құралдарына» 	<p>Біз ККЗ бағалауға қатысты Топтың әдістемесі мен саясатының негізгі аспектілеріне 9 ҚЕХС (IFRS) талаптарына сәйкестігі мәніне, оның ішінде талдауға қаржылық тәуекелдерді басқару саласындағы біздің мамандарды тарта отырып талдау жүргіздік. Біз Топ қолданатын тиісті модельдердің жұмыс принциптерін тексердік.</p> <p>ККЗ резервін бағалауға қатысты басшылық жасаған кәсіби пайымдаулар мен жорамалдарды талдау үшін біздің аудиторлық рәсімдеріміз мыналарды қамтыды:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Біз мерзімі кешіктірілген клиенттерге берілген кредиттер мен қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешекті уақтылы көрсетуге қатысты бақылаулардың дизайны мен операциялық тиімділігіне тестілеу жүргіздік.

<p>сәйкес 1, 2 және 3-сатыны анықтау);</p> <ul style="list-style-type: none"> — дефолт (PD) ықтималдығын және дефолт (LGD) жағдайында шығын шамасын бағалау; — түрлі сценарийлер мен болжамды ақпаратты есепке алу үшін түзетуді бағалау; — кредиттік-құнсызданған болып табылатын жеке тұлғаларға берілген кредиттер үшін күтілетін ақша ағындарының болжамы. <p>Клиенттерге берілген кредиттер және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек көлемінің елеулі болуы және олар бойынша күтілетін кредиттік залалдарды бағалаудың белгісіздігі салдарынан сала аудиттің негізгі мәселесі ретінде қаралады.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — ККЗ бағалаудың әлеуетті өзгерістері шоғырландырылған қаржылық есептілікке елеулі әсер етуі мүмкін клиенттерге берілген кредиттерді және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешекті іріктеуге қатысты Топтың қаржылық және қаржылық емес ақпаратты, сондай-ақ Топ пайдаланған жорамалдар мен кәсіби пайымдарды талдау арқылы сатылар бойынша бөлуді дұрыс жүзеге асырғанына тестілеу жүргіздік. — Клиенттерге берілген кредиттердің және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің іріктемесі бойынша біз бастапқы құжаттармен салыстыру арқылы PD және LGD есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы деректердің дұрыстығын, сондай-ақ кепіл мүлкінің құнын бағалауды және ККЗ-ны есептеу үшін пайдаланылатын оны іске асырудың күтілетін мерзімдерін сараптау арқылы тексердік. — Клиенттерге берілген кредиттерді және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешекті іріктеу бойынша 3-сатыға жатқызылған жеке негізде бағаланатын ККЗ-ға бөлінген резервтер бойынша қамтамасыз етуді іске асырудан түсетін болжамды түсімдерді және оларды іске асыру күтілетін мерзімдерін қоса алғанда, тарихи тәжірибені түсінуімізге және жалпыға қол жетімді нарықтық ақпарат сүйене отырып, болашақ ақша ағындарын болжау үшін Топ пайдаланатын жорамалдарды сыни тұрғыдан бағаладық. — Сондай-ақ біз ағымдағы және болашақ экономикалық жағдайды ескеретін өзіндік бағалаумен салыстыру арқылы әртүрлі сценарийлер мен болжамды ақпаратты есепке алу үшін түзетудің жалпы баламалығын талдадық. — Біз сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі ақпаратты ашу Топтың кредиттік тәуекелге ұшырағыштығын тиісті түрде көрсете ме, жоқ па соған бағалау жүргіздік.
---	--

Нарықтан төмен мөлшерлемелер бойынша алынған қарыздар

Шоғырландырылған қаржылық есептілігіндегі 3 («Мемлекеттік субсидиялар»), 13, 14, 15, 16 және 21 Ескертулерді қараңыз.

<i>Аудиттің негізгі мәселесі</i>	<i>Аудиттің негізгі мәселесіне қатысты аудиторлық рәсімдер</i>
<p>Топ 2022 жылы Қаржы министрлігінен және жергілікті атқарушы органдардан 170,928,726 мың теңге сома қарыздар алу арқылы Үкіметтен қаржы алды, олар</p>	<p>Біздің аудиторлық процедураларымыз еділ құн мен алынған несиелердің номиналды құны арасындағы айырмашылық мемлекеттік субсидия болып табылатынын немесе бұл айырмашылық меншікті капиталда танылуы</p>

бойынша сыйақы мөлшерлемесі жылдық 0.01% -ды, жылдық 1.00% номиналды сыйақы мөлшерлемесі бойынша 500,000 мың теңгені құрады, сондай-ақ Үкіметтің агроөнеркәсіптік көшенді қаржыландыру жөніндегі қолданыстағы бағдарламасы шеңберінде Бас компаниядан жылдық 0.28% номиналды сыйақы мөлшерлемесімен 8,300,000 мың теңге мөлшерінде қарыз алынды, сондай-ақ, Топ «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-дан 30,000,000 мың теңге мөлшерінде қарыз алды, олар бойынша сыйақы мөлшерлемесі жылдық 0.35%-ды құрады. Бастапқы тану кезінде осы алынған қарыздар шарт бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін тиісті нарықтық сыйақы мөлшерлемелерін қолдану арқылы бағаланатын өділ құн бойынша танылды.

Алынған қарыздардың өділ құны мен номиналдық құны арасындағы 71,593,972 мың теңге мөлшеріндегі айырма мемлекеттік субсидия ретінде көрсетілді, ол кейіннен тиісті қаржыландыруда көзделген шарттар орындалғаннан кейін пайданың немесе залалдың құрамында танылады.

Алынған қарыздардың өділ құнын бағалау басшылықтан елеулі кәсіби пайымды пайдалануды талап етеді. Есепке алу пайымдаулары алынған қарыздардың номиналдық құны мен өділ құны арасындағы айырманы ұсыну және жіктеу тәртібін айқындау кезінде де талап етіледі.

керек екенін бағалау кезінде басшылықтың пікірін талдауды қамтыды.

Біз алынған қарыздардың өділ құнын есептеу үшін нарықтық мөлшерлемелерді айқындау кезінде басшылық пайдаланған жорамалдарды қолжетімді нарықтық ақпаратпен салыстырдық.

Біз мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін кірісті есептеу кезінде қолданылған әдістердің негізділігін бағаладық.

Біз сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі мемлекеттік субсидиялар туралы ақпараттың тиісті түрде ашылғанына бағалау жүргіздік.

Басқа ақпарат

Басшылық басқа ақпарат үшін жауапты. Басқа ақпарат 2022 жылғы Жылдық есепке енетін ақпаратты қамтиды, бірақ басқа ақпаратқа шоғырландырылған қаржылық есептілік пен шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы біздің аудиторлардың есебі енбейді. 2022 жылғы Жылдық есеп бізге, болжаммен, осы аудиторлардың есебінің күнінен кейін ұсынылады.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратты қамтымайды және біз басқа ақпаратқа қатысты қандай да бір нысандағы сенімділік қорытындысын білдірмейміз.

Біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне байланысты біздің жауапкершілігіміз мүмкін болған жағдайда жоғарыда анықталған басқа ақпаратты оқу және басқа ақпаратты оқу барысында оның шоғырландырылған қаржылық есептілікпен немесе аудит барысында алған біздің білімімізбен елеулі дәйексіздігін немесе елеулі бұрмаланған болып көрінуін қарастыру.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін Топ басшылығы мен басқару өкілеттілігіне ие тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауда басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты жауып тастауға немесе оның операцияларын тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе одан басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдану үшін жауапты.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындауды қадағалауға жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің толығымен алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит бар болған кездегі елеулі бұрмалануларды ерқашан табатындығына көпіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

АХС-ға сәйкес жүргізілген аудит шеңберінде біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз және де осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз және де біздің пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатымен, бірақ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатынсыз, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;
- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылықпен дайындалған ашып көрсетілген ақпаратты бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінің жоғалуына әкелуі мүмкін;

- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпараты енетін бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын, және де шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды еділ ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуін бағалаймыз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін мекемелердің қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі іскерлік әрекеттерге қатысты жеткілікті, тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз толық аудитті бағыттау, бақылау және жүргізу үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

Біз басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға, тым болмағанда, аудиттің жоспарланған көлемі мен уақытын, сондай-ақ, біз аудит барысында анықтайтын ішкі бақылау жүйесінің елеулі кемшіліктері енетін аудиттің елеулі табуларын айтып білдіре отырамыз.

Біз, сонымен қатар, басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға тәуелсіздікке қатысты сәйкес әдептілік талаптарын орындағанымыз туралы мәлімдеме береміз және барлық қарым-қатынастар мен біздің тәуелсіздігімізге ықпал етеді деп негізді түрде санауға болатын өзге мәселелер және де сәйкес жағдайларда соған қатысты қорғау шаралары туралы айтып білдіре отырамыз.

Басқару өкілеттілігіне ие тұлғаларға айтып білдірген мәселелер арасынан біз ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитінде ең маңызды болған және сәйкесінше негізгі аудит мәселелері болып табылатын мәселелерді анықтаймыз. Біз бұл мәселелер туралы ақпаратты көпшілікке ашып көрсету заңмен немесе нормативтік актілермен тыйым салынған немесе қандай да бір мәселенің біздің есебімізде хабарлануының жағымсыз салдарлары қоғамдық маңызды пайдадан асып түседі деп негізді түрде жорамалданғандықтан мұндай мәселе біздің есепте хабарланбауы тиіс деп анықтаған өте сирек жағдайлардан басқа көзде осы мәселелерді біздің аудиторлардың есебінде сипаттаймыз.

Аудиттің нәтижесі болып табылатын тәуелсіз аудиторлардың есебінің келісім партнері:

Урдабаева А. А.
Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудитормы
2012 жылғы 27 тамызда берілген
№ МФ-0000096 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанында берген мемлекеттік лицензияның №0000021

Дементьев С. А.
«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2023 жылдың 23 мамыры

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2022 жылғы 31 желтоқсанға***мың теңге*

	<i>Ескерту</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	7	172,484,306	102,853,173
Банктерге берілген несиелер	8	10,518,187	12,708,512
Камниттерге берілген несиелер	9	715,304,700	665,016,227
Қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешек	10	403,869,553	9,626,642
Сатуға арналған деп жіктелген активтер		1,024,785	1,691,806
Инвестициялық бағам қағаздар		–	839,325
Инвестициялық жылжымалы мүлік		2,899,093	3,128,638
Негізгі құралдар		2,317,727	1,425,804
Материалдық емес активтер		978,317	624,683
Қосылған құн салығы және өтеуі салынатын өзге де салықтар	11	8,523,586	1,080,701
Корпоративтік табыс салығы бойынша қысқа мерзімді активтер	19	1,950,809	1,785,126
Басқа активтер	12	10,016,322	5,794,341
Активтердің жиынты		1,329,887,385	806,484,978
Міндеттемелер			
Акциягер алымдағы берешек	13	101,001,736	94,260,422
Үзмет алымдағы берешек	14	60,747,873	–
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдағы берешек	15	182,850,442	166,814,395
Кредиттік ұйымдардың қаржысы	16	79,522,517	–
Шығарылған борыштық бағам қағаздар	17	384,728,108	196,654,238
Қысқа мерзімді бағам міндеттемелері		1,403,575	1,205,120
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	19	12,348,397	6,614,451
Кейінге қалдырылған қосылған құн салығы бойынша міндеттемелер	20	10,917,373	–
Мемлекеттік субсидиялар	21	64,823,093	40,515,010
Басқа міндеттемелер	18	16,573,686	29,731,901
Міндеттемелердің жиынты		914,916,800	535,795,537
Меншікті капитал			
Акциягерлік капитал	22	401,836,884	254,366,870
Резервтік капитал	22	13,846,278	11,237,766
(Жинақталған шығындар)/бөлінбеген пайда		(712,577)	5,084,805
Меншікті капиталдың жиынты		414,970,585	270,689,441
Міндеттемелер мен меншікті капиталдың жиынты		1,329,887,385	806,484,978
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)	22	1,033.40	1,066.85

Топ Басқармасының атқалып шығарылымға қол қойылады және бекітіледі:

Сапулатов Аскар Қасымұлы

Басқарма төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтулаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 23 маусыр

Қол беріліп отырған 15-тен 89-ға дейін беттердегі таңдалған мұқабірме жазбалар осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашықталған бөлігі болып табылады.

ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқтаған жыл үшін**

мың теңге

	<i>Ескерту</i>	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
Тікелей пайыздық мөшерелеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары		12,296,784	5,374,199
Банктерге берілген несиелер		4,618,907	3,925,001
Клиенттерге берілген несиелер		105,075,892	68,920,438
Инвестициялық бағамы қарғалар		33,548	65,042
		122,025,131	78,284,680
Басқа пайыздық кірістер			
Қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешек		27,767,320	45,684
Өлме де дебиторлық берешек (цессия)		88,095	-
		149,880,546	78,330,364
Пайыздық шығыстар			
Акционер алымдары берешек		(8,670,490)	(10,513,105)
Қазақстан Республикасының Үкіметі алымдары берешек		(12,087,824)	(5,717,712)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдары берешек		(18,939,624)	(5,183,328)
Кредиттік ұйымдардың қаражаты		(3,444,953)	-
Шығарылған борыштық бағамы қарғалар		(33,074,486)	(18,619,070)
Басқа міндеттемелер		(8,195)	(27,145)
		(76,225,572)	(40,060,360)
Таза пайыздық кіріс		73,654,974	38,270,004
Несілемек шығындар бойынша шығыстар	23	(37,525,038)	(77,530)
Несілемек шығындар бойынша шығындарды шегергендегі таза пайыздық кіріс		36,129,936	38,192,474
Таза (шығын)/шетел валютасымен жасалатын операциялардан түскен кіріс		(43,728)	9,889
Персоналға арналған шығыстар	24	(9,180,036)	(4,373,762)
Басқа өкімшілік шығыстар	24	(4,823,143)	(2,635,235)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтерін өзгерту нәтижесінде таза шығындар		(902,348)	(62,913)
Басқа (шығыстар)/кірістер, нетто	25	1,184,963	(20,232,159)
Пайыздық емес шығын		(13,764,292)	(27,294,980)
Салық салуға дейінгі пайда		22,365,644	10,897,494
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	19	(2,830,316)	(2,202,454)
Бір жылдағы пайда		19,535,328	8,695,040

Толқын Басқармасының ақпараттық шығарылымға қол қойылады және бекітіледі:

Сапулатов Қайрат Қасымжанұлы

Басқарма төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Ирина Ципелевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 23 мамыр

ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2022 жылы 31 желтоқсанда аяқтаған жыл үшін

Атық теңге

	<i>Ескерту</i>	2022 жыл	2021 жыл
Бір жылдағы пайда		19,535,328	8,695,040
Жыл ішіндегі басқа жиынтық табыс		-	-
Бір жылдағы жиынтық табыстың жиыны		19,535,328	8,695,040

Топ Басқармасының атынан шығарылымға қол қойылады және бекітіледі:

Сапулатов Қайрат Қасымжанұлы

Басқарма төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтұлаева Мұрат Николевна

Бас бухгалтер

2023 жылы 23 мамыр

МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Ақпін теңге

Ескерту	Акционерлік капитал	Резервтік капитал	Өзіндік капитал/ (жауапкершілік талаптары)	Жалпы
2021 жылғы 1 қаңтарға	167,809,534	5,339,751	(13,411,636)	159,737,649
Бір жылдағы жаңа шығарылым	-	-	8,695,040	8,695,040
Акционерлік капиталды ұлғайту	6,186,092	-	-	6,186,092
Издесті бірлікте бағалынысты капиталға жарналар (акциялар шығару)	80,371,244	-	311,872	80,683,116
Салақна түсірілгенді өлді ҚҰН бойынша акционерлер алынған қарындарды басшылық тарадан түсіріп өңдеу	-	-	33,375,744	33,375,744
Резервтік капиталды ұлғайту	-	5,898,015	(5,898,015)	-
Салақна түсірілгенді акционерге беру	-	-	(4,744,781)	(4,744,781)
Төленген дивидендтер	-	-	(13,762,035)	(13,762,035)
Басқалары	-	-	518,616	518,616
2021 жылғы 31 желтоқсанға	254,366,870	11,237,766	5,084,805	270,689,441
2022 жылғы 1 қаңтарға	254,366,870	11,237,766	5,084,805	270,689,441
Бір жылдағы жаңа шығарылым	-	-	19,535,328	19,535,328
Акционерлік капиталды ұлғайту	147,470,014	-	-	147,470,014
Резервтік капиталды ұлғайту	-	2,608,512	(2,608,512)	-
Төленген дивидендтер	-	-	(6,086,528)	(6,086,528)
Ақпаратты өсіріп алуға қатысты берілген ұсыныстардың құрылымдылығы бойынша өзгерістер	-	-	(19,228,881)	(19,228,881)
Басқа өзгерістер	-	-	2,591,211	2,591,211
2022 жылғы 31 желтоқсанға	401,836,884	13,846,278	(712,577)	414,970,585

Топ Басқармасының Ақпараттық Құрамына Қол Қойылды және Бекітілді.

Сәулеләтә Қарашылыұлы Қарашылыұлы
Басқарма төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайғұлалпа Ибраһимовна
Бас бухгалтер

2023 жылғы 23 мамыр

Қоса берілетін атаулар 1.5 млн теңге бойынша көрсетілген мәліметтер бойынша олар қаржылық есептіліктің ажырасымы бойынша берілген мәліметтер.

АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗГАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

мың теңге

	2022 жыл	2021 жыл
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы		
Алынған пайыздар	96,330,454	44,613,371
Төленген пайыздар	(36,313,613)	(23,231,439)
Персоналға төленген шығыстар	(8,662,714)	(3,860,103)
Басқа операциялық шығындар, нетто	(751,163)	(2,150,611)
Операциялық қызметтен операциялық активтер мен міндеттемелерге өзгерістерге дейінгі ақша ағымдары	50,602,964	15,371,218
Операциялық активтері тазалану (ұайыту) / азайту		
Банктерге берілген несиелер	(8,165,818)	3,355,671
Клиенттерге берілген несиелер	(93,176,940)	(58,986,754)
Қаржылық жалау	(71,701,810)	-
Басқа активтер	(274,123)	674,039
Операциялық міндеттемелері тазалану (азайту) / өсіну		
Мемлекеттік субсидиялар	(3,672,642)	6,217,014
Басқа міндеттемелер	2,212,539	(2,537,985)
Корпоративтік табыс салығын төлеуге дейін операциялық қызметте ақшалай қаражатты таза пайдалану	(124,175,830)	(35,906,797)
Төленген корпоративтік табыс салығы	(4,106,408)	(5,920,766)
Операциялық қызметте қолма-қол ақшаны таза пайдалану	(128,282,238)	(41,827,563)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы		
Негізгі құралдар, материалдық емес активтерді сатып алу	(462,485)	(33,726)
Негізгі құралдар, материалдық емес активтерді сатудан түсетін түсімдер	12,761	(59,572)
Инвестициялық бағамы қаржылардан өтеуден түсетін түсімдер	233,393	-
Берілген несиелерде қаражаттың түсуі (6 ескерту)	43,934,757	46,644,824
Инвестициялық қызметтегі ақшалай қаражаттың таза түсімі	43,718,426	46,551,526
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы		
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыздар тартудан түсетін түсімдер (14, 28 ескертулер)	140,000,000	70,000,000
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздарын өтеу (28 ескерту)	(70,000,000)	(70,000,000)
Банктердің қарыздарын тартудан түсетін түсімдер (16, 28-ескертулер)	78,277,000	-
Кредиттің ұйымдардан қарыздарын өтеу (28 ескерту)	(6,898,950)	-
Акционерлерден қарыз тартудан түсетін түсімдер (13, 28 ескертулер)	8,300,000	18,591,199
Акционерлерден қарыздарын өтеу (28 ескерту)	(14,569,037)	(52,182,190)
Шығарылған борыштық бағам қарыздар (17, 28 ескерту)	50,230,366	83,951,457
Шығарылған борыштық бағам қарыздарын өтеу (28 ескерту)	(40,330,000)	(38,988,340)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан қарыздар тартудан түсетін түсімдер (15, 28 ескертулер)	31,428,726	35,029,196
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан қарыз қаржысын өтеу (28 ескерту)	(16,021,061)	(10,152,235)
Төленген дивидендтер (22 ескерту)	(6,086,528)	(13,762,035)
Қаржы қызметінен ақшалай қаражаттың таза түсімі	154,330,516	22,487,043
Құрметті иелілік шығындарының ақша қаражаттарына және олардың баламаларына өсері	(2,042)	(938)
Валюталық бағамдардың өзгерісінің ақша қаражаттарына және олардың баламаларына өсері	(133,529)	-
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза өзгеруі	69,631,133	27,210,068
Жыл басындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	102,853,173	75,643,105
Жыл соңындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары (7 ескерту)	172,484,306	102,853,173

Топ Басқарушының атынан Шығарылымға Қол Қойылды және бекітілді:

Сәулетов Қайрат Қасымұлы

Басқарма төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Нұртайым Қыдырқызы

Бас бухгалтер

2023 жылғы 23 мамыр

Қала беріліп отырған 15-тен 89-ға дейін беттердегі таңдалған түсінірме жазбалар осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамай бөлігі болып табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

ның тегі

1. Есеп беретін кәсіпорын

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік «Аграрлық несиелік компаниясы» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «Қоғам» не «Компания») және оның еншілес кәсіпорының (бұдан әрі – «Топ») қаржылық есептілігін қамтиды.

Қоғам Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 25 қаңтардағы № 137 Қаулысымен құрылды.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам нысанында «Аграрлық секторда кредиттеу мәселелері туралы» Қоғам Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жанындағы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау комитеті (бұдан әрі – «ҚРҰТ») берген Қазақстан Республикасының 2013 жылғы 5 қарашадағы № 5.2.24 бәсеке заңнамасында көзделген операцияларды жүргізуге арналған лицензия негізінде қызметті жүзеге асырады. Қоғамның қызметін Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі реттейді.

Қоғамның негізгі қызметі агроөнеркәсіптік кешпен субъектілеріне қолжетімді кредит беру жүйесін дамыту жолымен аграрлық саланы индустриализациялауға және аграрландыруға жәрдемдесу, тиісті лицензия негізінде банктік қарыз операцияларын жүзеге асыру, кредит беру жолымен ауыл шаруашылығы секторын қолдау жөніндегі бағдарламаларды іске асыруға қатысу, отандық және шетелдік инвестицияларды тарту, агроөнеркәсіптік кешпенде инвестициялық жобаларды әзірлеуге және іске асыруға қатысу, лицензия қызметі, қаржы институттарын қорғандыру, заңды тұлғаларды агроөнеркәсіптік кешпен субъектілерінің исламдық қағидалары бойынша қаржыландыру мақсаттары үшін исламдық қаржы құралдарын және заң актілерінде тиімен салынбаған және жергілікті көзделген Қоғамның мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін өзге де қызмет түрлерін пайдалана отырып қаржыландыру.

Қоғамның қаржыландыру жөніндегі қызметі қаржыны пайдалану бойынша нақты талаштар мен шектеулерді көздейді. Клиенттерге кредиттер Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығын дамыту бағдарламаларын іске асыруға байланысты нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеме бойынша беріледі.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның Қазақстан Республикасының аумағында 19 тіркелген филиалы (2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша - 17 филиалы) бар. Есепті жыл ішінде Қоғам 2 филиал ашты: Ұлытау облысы бойынша филиал және Абай облысы бойынша филиал.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам «ҚазАгроҚаржы» АҚ-да (еншілес кәсіпорын) 100% меншік үлесіне ие болды, оның негізгі қызметі мұналарды қамтамасыз ету, агроөнеркәсіптік кешпендегі лицензия қызметі, агроөнеркәсіптік кешпенде кредит беру, агроөнеркәсіптік кешпенде дамытуға бағытталған республикалық бюджеттік және өзге де бағдарламаларды іске асыруға қатысу (2021 жылғы 31 желтоқсан: еншілес кәсіпорындар жоқ).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Бөйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі – «Бөйтерек» немесе «Акционер») топтың 100% акциясына иелік етеді.

Топтың түпкі меншік иесі Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Топтың заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Астана қ., Иманов к-сі, 11.

Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Топтың қызметі Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары бизнес топтарға әсер етеді. ҚҰҚЫҚТЫҚ, САЛЫҚТЫҚ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ЖҮЙЕЛЕР дамуын жағдестыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұшылығы тәуекелмен ұштисыды, олар сондай-ақ жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңдық және фискалдык кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызды. Қазақстандық төңірегін құнсыздандыру және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының тұрақсыздығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейін арттырады. Жақында Ресей мен Украина төңірегіндегі тұрақсыз геосаяси жағдай Қазақстандағы экономикалық белгісіздік деңгейін одан әрі арттырды.

2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен ымық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалды, сарапшылар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарды да болжайды.

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік басшылықтың Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асырудың қазіргі жағдайларының топтың қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықпалды әсерін бағалауды көрсетеді. Болашақ шаруашылық жағдайларының нақты әсері олардың басшылығының бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

2. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дабындаудың негізгі принциптері

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік заамқаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі мәтін бойынша – «ЖЕХС») сәйкес дайындалды.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік «есеп саясатының негізгі ережелері» бөлімінде атағандарды қоспағанда, нақты шығындар бойынша бағалауды есепке алу қағидағына сәйкес дайындалды.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік бір жыл ішіндегі шаққандағы немесе егер өзгеше көрсетілмесе, деректері қоспағанда, мыңдаған қазақстандық теңгесіз (бұдан әрі – «мың теңге» мәтін бойынша) ұсынылған.

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Қызметтің Ұзақмерзімі Қағидағы негізінде жасалды, бұл активтерді іске асыруды және қалыпты қызмет барысында міндеттемелерді өтеуі білдіреді. Топтың өз активтерін іске асыру қабілеті, сондай-ақ оның болашақтағы қызметі Қазақстандағы ағымдағы және болашақ экономикалық жағдайлардың елеулі мқпалына ұшырауы мүмкін.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Төменде сипатталған есеп саясатының ережелері жаңартылғандарды қоспағанда, осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық есепті кезеңдерде дәйекті түрде қолданылды. 2022 жылғы қанттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарды бағалауға қатысты пайымдаулар (27 есептеу).

Әділ құнды бағалау

Әділ құн бұл активті сату кезінде алынатын немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасындағы әдеттегі мәміле кезінде міндеттемені беру кезінде төленетін баға. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру мақсатында мәміле жасалды деп болжыды.

- берілген актив немесе міндеттеме үшін негізгі болып табылатын нарықта, немесе
- негізгі нарық болмаған кезде, осы активке немесе міндеттемеге қатысты неғұрлым тиімді нарықта.

Топ негізгі немесе ең тиімді нарыққа қол жеткізуі керек. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушылары өздерінің ең жақсы экономикалық мүдделері үшін әрекет еткен жағдайда активтің немесе міндеттеменің бәйжын белгілеу кезінде нарық қатысушылары пайдаланытын болжамдарды пайдалана отырып бағаланды. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарыққа қатысушының активті ең жақсы және тиімді пайдалану арқылы немесе оны осы активті ең жақсы және тиімді түрде пайдаланытын нарықтың басқа қатысушысына сату арқылы экономикалық пайда алу қабілетін ескерді.

Топ осы жағдайларға сәйкес келетін және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті деректер қол жеткізілмей бағалау үлгілерін пайдаланды және сонымен бірге тиісті бақыланатын бастапқы деректерді барынша пайдалануға және бақыланбайтын бастапқы деректерді пайдалануды азайтуға мүмкіндік берді. Шоғырландырылған қаржылық есептілікте әділ құнды бағаланып немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде төменде сипатталған әділ құн иерархиясы шеңберінде жіктелді:

- 1-деңгей-бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (түзетілмейтін).
- 2-деңгей-әділ құнды бағалау үшін маңызды иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жаңа түрде байқалатын бағалау модельдері.
- 3-деңгей-әділ құнды бағалау үшін маңызды иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта байқалмайтын бағалау модельдері.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте қайталанып негізде табылатын активтер мен міндеттемелер жағдайында топ әр есепті кезеңнің соңындағы жіктеуді (жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде) қайта талдай отырып, оларды иерархия деңгейлері арасында аулау қажеттілігін анықтайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Алғашқы бөлім***Қаржылық активтер мен міндеттемелер***Бастапқы таңу**Таңу күні*

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді стандартты шарттармен сатып алу немесе сату мәміле жасалған күні, яғни топ активті немесе міндеттемені сатып алу бойынша міндеттеме алған күні көрсетіледі. Стандартты шарттарды сатып алуға немесе сатуға шарттар бойынша нарықта қабылданған ережелер немесе келісімдерге белгіленген мерзім шеңберінде активтер мен міндеттемелерді жеткізу талап етілетін шарт шеңберінде қаржы активтері мен міндеттемелерін сатып алу немесе сату жатады.

Бастапқы таңу кезінде Қаржы құралдарының жіктелуі келісімшарттық шарттарға және құралдарды басқару үшін қолданылатын бизнес-модельге байланысты. Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер пайда немесе зияла арқылы өмірлік күн бойынша бағаланып жатқан жағдайларды қоспағанда, қаржы құралдары бастапқыда өмірлік күн бойынша, оның ішінде мәміле бойынша шығындар бойынша бағаланады.

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары

Топ өзінің барлық қаржылық активтерін активтерді басқару үшін пайдаланылатын бизнес-модельге және активтердің келісімшарттық шарттарына қарай бағаланып жатқан ретінде жіктейді:

- амортизацияланған күн;
- басқа жинақтық кіріс арқылы өмірлік күн (БЖКӨК);
- пайда немесе шығын арқылы өмірлік күн (ППӨК).

Топ ППӨК бойынша саудаға арналған тұтынам құралдар мен құралдарды жіктейді және бағалайды. Егер мұндай жіктеу бағалау немесе таңу принциптерін қолданудың сәйкессіздігін жоюға немесе айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берсе, топ өз қалауы бойынша қаржы құралдарын ППӨК бойынша бағаланып жатқан деп жіктей алады.

Қаржылар мен қаржылық кепілдіктер беру жөніндегі міндеттемелермен басқа қаржылық міндеттемелер, егер олар саудаға және тұтынам құралдарға арналған болса немесе ұйымның қалауы бойынша өмірлік күн бойынша бағаланып жатқан ретінде жіктелсе, амортизацияланған күн бойынша немесе ППӨК бойынша бағаланады.

Банктердегі қаражат, клиенттерге берілген кредиттер, амортизацияланған күн бойынша бағаланып жатқан инвестициялық бағам қаражат

Топ банктердегі қаражатты, клиенттердің несиелерін және басқа қаржылық инвестицияларды амортизацияланған күн бойынша бағалайды, егер келесі екі шарт орындалса ғана:

- қаржы активі шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін қаржы активтерін ұстап қалуға бағытталған бизнес-модель шеңберінде ұсталады;
- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндері қаржының негізгі сомасы мен қаржының негізгі сомасының (SPPI) өтелмеген бөлігіне пайыздар есебіне тек қана төлемдер болып табылатын ақша ағындарын алу шарттайды.

Бұл шарттар төменде толығырақ қарастырылады.

Бизнес-модельді бағалау

Топ белгілі бір бизнес мақсатына жету үшін топтарға біріктірілген қаржылық активтерді басқару қалай жүзеге асырылатынын жақсы көрсететін деңгейде бизнес үлгісін анықтайды.

Топтың бизнес-модельі жеке құралдар деңгейінде емес, портфельді біріктірудің жоғары деңгейінде бағаланады және бақыланатын факторларға негізделген, мысалы:

- бизнес-модельдің өнімділігі мен осы бизнес-модельде ұсталатын қаржылық активтердің кірісінің қалай бағаланады және бұл ақпарат ұйымның негізгі басқару персоналына қалай жеткізіледі;
- бизнес-модельдің нәтижелілігіне әсер ететін тәуекелдер (және осы бизнес-модельде ұсталатын қаржылық активтердің кірісінің) және, атап айтқанда, осы тәуекелдерді басқару тәсілі;
- бизнесті басқаратын менеджерлер қалай марапатталады (мысалы, сыйақы басқарылатын активтердің өмірлік күніне немесе шартта көзделген алынған ақша ағындарына негізделген бе);

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

- топтың бизнес-модельін бағалау кезінде күйзеліс жылдық көлем және өту уақыты да маңызды аспектілер болып табылады.

Бизнес-модельді бағалау «ең нашар» немесе «стресстік» сценарийлерді ескермей, пайда болуы негізді түрде күйзеліс сценарийлерге негізделген. Егер бастапқы таныуан кейінгі ақша ағындары топтың күткеннен өзгеше тәсілмен жүзеге асырылса, топ осы бизнес-модель шеңберінде ұсталатын Қалған Қаржылық активтердің жіктелуін өзгертпейді, бірақ кейіннен жаңадан құрылған немесе жаңадан сатып алынған Қаржылық активтерді бағалау кезінде осындай ақпаратты ескереді.

«Тек негізгі қаржының негізгі сомасы және негізгі қаржының өтелмеген бөлігі бойынша пайыздық төлемдер» тесті (SPPI тесті)

Жіктеу процесінің екінші кезеңі шеңберінде топ актив бойынша шартта көзделген ақша ағындары тек негізгі борыш пен пайыздың негізгі борыш сомасының өтелмеген бөлігіне (SPPI тесті) төлемдер болып табылатындығын анықтау үшін Қаржы активінің шарттық талаптарын бағалайды.

Осы тесттің мақсаттары үшін «қаржының негізгі сомасы» бастапқы таныу кезінде қаржы активінің әділ құнын білдіреді және ол осы қаржы активінің қолданылу мерзімі ішінде өзгеруі мүмкін (мысалы, егер қаржының негізгі сомасын өтеу есебіне төлемдер болса немесе сыйлықақы/дисконттың амортизациясы болса).

Несиелік келісім-шарттары пайыздардың ең маңызды элементтері, әдетте, ақшаның уақыттың құнын өтеу және несиелік тәуекелді өтеу болып табылады. Spri тестін өткізу үшін топ пайыздарды қолданады және тиісті факторларды талдайды, мысалы, қаржы активі қандай валютада көрсетілген және пайыздық мөлшерлемесі белгіленген кезең.

Сонымен қатар, базалық кредиттік келісімге байланысты емес, шартта көзделген ақша ағындарының төуелдерге ұшырауына немесе құбылмалылығына елеусіз аз әсер ететін шарттық талаптар шартта көзделген ақша ағындарының тұрақтылығын шарттамайды, олар тек негізгі борыш сомасы мен негізгі борыш сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздар есебіне төлемдер болып табылады. Мұндай жағдайларда Қаржы активін ПШӨҚ бойынша бағалау қажет.

Мерзімінен бұрын өтеу туралы шарт, егер мерзімінен бұрын өтеу кезінде төленген соманы негізгі қаржының өтелмеген бөлігі және өтелмеген бөлікке пайыздарды білдірсе және шарттық мерзімінен бұрын тоқтатылатыны үшін ақшаға қонымды қосымша өтемақыны қамтуы мүмкін болса, SPPI критерийіне сәйкес келеді. Бұдан басқа, мерзімінен бұрын өтеу туралы талап, егер Қаржы активі Шартта көрсетілген номиналды соманы қатысты сыйлықақымен немесе дисконтпен сатып алынса немесе жасалса, мерзімінен бұрын өтеу кезінде төленуге жататын сома мәні бойынша Шартта көрсетілген номиналды соманы және шартта көзделген есептелген (бірақ төленбеген) пайыздарды білдіретін жағдайда, осы өтемеге сәйкес ретінде қаралады (сонымен қатар келісімшартты мерзімінен бұрын тоқтатыны үшін ақшаға қонымды қосымша болуы мүмкін); ал Қаржы активі бастапқы танылған жасалған мерзімінен бұрын өтеу туралы шарттарының әділ құны елеусіз болып табылады.

Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер

Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер шарттық міндеттемелер болып табылады, олардың талаптары бойынша топ міндеттеменің қолданылу мерзімі ішінде Клиентке ядмен дәл келісіммен шарттарда кредит беруге міндетті. Мұндай міндеттемелерге қатысты КНШ бағалауға қойылатын талаптар қолданылады.

Топ кейде нарықтан төмен пайыздық мөлшерлесімен несие беру бойынша міндеттемелер шығарады. Мұндай міндеттемелер бастапқыда әділ құн бойынша танылады және кейіннен КНШ астындағы бағалау резерві сомасының ең үлкен шамасы және бастапқыда танылған сома, қажет болған жағдайда, тәбистің танылған жинақталған сомасы шегеріле отырып бағаланады.

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді қайта жіктеу

Топ қаржылық активтерді бастапқы танылғаннан кейін жіктемейді, тек топ қаржылық активтерді басқарудың бизнес моделін өзгерткен ерекше жағдайларды қоспағанда. Қаржылық міндеттемелер ешқашан қайта жіктелмейді.

Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламалары қандай да бір шарттық міндеттемелермен ауыртпалықсыз пайда болған күннен бастап тоқсан күн ішінде өтеу мерзімі бар қалама-қол ақша қаражатты және кредиттік ұйымдардағы қаражатты қамтиды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Алғаш рет

Қарыз қаражаты

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдас бөліктері, егер шарттық келісімнің нәтижесінде топтың ақпалай қаражаты немесе өзге де қаржы активтерін жеткізуге не міндеттемесі болса, не міндеттемені ақшалай қаражаттың немесе басқа қаржы активтерінің белгіленген сомасын меншікті үлестік құрамындағы белгіленген санына айырбастау жолымен өткізіп тұра орындауға міндеттемесі болса, міндеттемелер ретінде жіктеледі. Мұндай құралдарға акционер алымдағы берешек, несие ұйымдарының қаражаты, Шығарылған борыштық бағамы қағаздар, мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдағы берешек жатады. Бастапқы таңудан кейін қарыз қаражаты тиімді пайыздық мөлшерлесме дәлсін пайдалана отырып, амортизацияланған күн бойынша көрсетіледі. Пайда мен залал міндеттемелерді таңу тоқтатылған кезде пайда немесе залал құрамында, сондай-ақ амортизация процесінде көрсетіледі.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активі мен қаржылық міндеттеме нетто-шаманың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте таңылған сомаларды есепке алуға жүзеге асыруға заңды қорғалатын құқық болған кезде және нетто-ретінде есеп айырысуды жүзеге асыруға не активті іске асыруға және міндеттемені бір мезгілде орындауға инет болған кезде өзара есепке алынуға жатады. Есепті жүзеге асыру құқығы келіспектегі оқиғаға негізделмеуге тиіс және мынадай жағдайлардың барлығында заңды қорғалуға тиіс:

- қаламты қызмет барысында;
- дефолт жағдайында; және
- ұйымның немесе контрагенттерінің біреуінің дәрменсіздігі немесе банкроттығы жағдайында.

Бұл шарттар, дәлте, өзара есеп айырысу туралы бас келісімдерге қатысты орыдалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте толық сомда көрсетіледі.

Неселерді қайта құрамындау

Топ мүмкіндігінше бөлігіне өндіріп алудың орыны несиелер бойынша шарттарды қайта қарауға, мысалы, төлемдердің шарттық мерзімдерін ұзартуға және несиеленудің жаңа шарттарын келісуге тырысады.

Топ қаржылық активті таңуды тоқтатады, мысалы, клиентке берілген несие, егер Шарттың талаптары іс жүзінде жаңа несиеге айналатындай қайта қаралса және айырмашылық құнысыздандырылған болатын шығын таңылғанға дейін таңуды тоқтатуды түскен пайда немесе залал ретінде таңыласы. Бастапқы таңу кезінде несиелер құрылған несие СҚҚК активі болып саналатын жағдайларды қоспағанда, КНШ бағалау мақсаттары үшін 1-көлемде жатады. Клиентке несиені таңуды тоқтату керек пе, жоқ па, соны бағалау кезінде топ, басқалармен қатар, келесі факторларды қарастырады:

- несие валютасының өзгеруі;
- контрагентті өзгерту;
- модификация құралының зррі тестінің критерийлеріне сәйкес келмейтініне әкеледі ме.

Егер модификация ақша ағындарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмесе, модификация таңуды тоқтатпайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлесме бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде топ пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есепте басқа шығыстар құрамында ұсынылатын модификациядан түскен пайданы немесе залалды таңыды.

Таңуды тоқтатпайтын модификация жағдайында топ несиелік тәуекелдің айтарлықтай өсуін немесе активтерді несиелік құнысыздандыру ретінде жіктеу қажеттілігін қайта бағалайды.

Қаржылық міндеттемелер шарттарын өзгерту

Топ қаржылық міндеттемені оның шарттарын өзгертілген міндеттеме бойынша ақша ағындарының шамасы айтарлықтай өзгертіндей өзгерген кезде таңуды тоқтатады. Бұл жағдайды өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеме өділ құны бойынша таңылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен өзгертілген шарттары бар жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырмашылық пайда немесе залал құрамында таңылады.

Егер шарттарды өзгерту (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені таңуды тоқтатуға әкелсе, топ шарттарды өзгерту қаржы активін таңуды тоқтатуға өкеліп соқпайтын жағдайларда қаржы активінің жалпы баланстық құнын түзетуге қатысты төсілігі сәйкес келетін есеп саясатын қолданады, яғни. Топ осындай модификация (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) нәтижесінде таңылмайтын қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнының кез келген түзетуін шарттарды өзгерту (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) күніндегі пайда немесе залал құрамында таңыды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

Қалай бар қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағымдарының шамасының өзгеруі, егер олар Шарттың ағымдары талаптарының салдары болып табылса, шарттардың модификациясы болып саналмайды.

Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сипалық және сандық факторлардың жиынтық өсерін талдай отырып, жағдай модификациясының маңыздылығын сандық және сапалық бағалауды жүргізеді. Топ келесі сипалық факторларға сүйеніп отырып, шарттарды өзгерту маңызды деген қорытындыға келеді:

- Қаржылық міндеттеме валютасының өзгеруі;
- Қамтамасыз ету түрін немесе міндеттеменің сапасын арттырудың басқа құралдарын өзгерту;
- конверсия шарттарын қосу;
- Қаржылық міндеттеменің бағыныстылығын өзгерту.

Сандық бағалауды жүргізу мақсаттары үшін, егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша дисконтталған алынған комиссиялық сыйақыны шегергендегі комиссиялық сыйақыны төлеуді қоса алғанда, жаңа шарттарға сәйкес ақша қаражаты ағымдарының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаты ағымдарының дисконтталған келтірілген құнынан кемінде 10% - ға өтпесе болса, шарттар айтарлықтай өзгеше болып есептеледі. Егер бір борыштық құралды екіншісіне ауыстыру немесе оның шарттарын өзгерту есепте өтеу ретінде көрсетпесе, онда жұмсалған шығындар немесе комиссиялар тиісті борыштық міндеттемені өтеуден түскен пайданың немесе залалдың бөлігі ретінде танылады. Егер бір борыштық құралды екіншісіне ауыстыру немесе оның шарттарын өзгерту есепте өтеу ретінде көрсетпесе, онда жұмсалған шығындар немесе комиссиялар сомасына тиісті міндеттеменің баламалық құны түзіледі және бұл түзету өзгертілген міндеттеменің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді тануды тоқтату**Қаржылық активтер**

Қаржы активі (немесе қолданылатын жерде – қаржы активінің бір бөлігі немесе үлкен қаржы активтері тобының бір бөлігі), егер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте тануды тоқтатады:

- активтен ақша ағымдарын алу құқығының мерзімі аяқталды;
- Топ активтен ақша ағымдарын алу құқығын берді немесе алынған ақша ағымдарын «транзиттік» келісім шарттарында үшінші тарапқа айтарлықтай қаржисіз толымғымен аудару міндеттемесін қиындады; және
- Топ (а) активтің барлық дерлік тәуекелдері мен пайдасын берді немесе (б) бермеген, бірақ активтің барлық тәуекелдері мен пайдасын сақтимайды, бірақ осы активті бақылауды тәпсірледі.

Егер топ өз құқықтарын активтен ақша ағымдарын алуға берген жағдайда, бұл ретте оған байланысты іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайданы беру де, сақтап қалу да, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, мұндай актив топтың осы активке үздіксіз қатысуы шегінде есепте алуға жергілікті берілген актив бойынша келісім шартымен бар активке қатысуға жауапты активтің бастапқы баламалық құнының ең аз мәнделері және Топқа төлеуге ұсынылуы мүмкін өтемнің ең жоғары мәнделері бойынша бағаланады.

Есептен шығару

Қаржылық активтер ішінара немесе толымғымен есептен шығарылады, тек топ олардың құнын қайтаруды күтпейді. Егер есептен шығаруға жататын сом қунсыздануға арналған жинақталған резервтің шамасының жоғары болса, онда айырмашылық алыммен резервтің ұлғайуы ретінде ескеріледі, содан кейін ол жалпы баламалық құнға қолданылады. Кез келген кейінгі қалпына келтіру несвелек шығындар бойынша шығындарға жатады. Есептен шығару тануды тоқтатуға білдіреді.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттемені тану тиісті міндеттеме орындалған, күші жойылған немесе қолданылу мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады.

Қолданыстағы бір қаржылық міндеттемені бір кредитор алындығы басқа міндеттеменің айтарлықтай өзгеше шарттарымен ауыстырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеме шарттары есепте түрде өзгертілген жағдайда бастапқы міндеттемені тану тоқтатылады, ал жаңа міндеттеме пайда немесе залал құрамындағы міндеттемелердің баламалық құнындағы айырманы тани отырып, есепте көрсетіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Құнсыздану***Туынды емес қаржылық активтер***

Сондай-ақ 4 және 27 ескертулерді қараңыз.

Топ пайда немесе заала арқылы еділ құны бойынша бағаланбайтын мынадай қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервін таныам:

- Қырыз құралдары болып табылатын Қаржылық активтер;
- шығарылған қаржылық кепілдік шарттары.

Үлестік құралдарға салынған инвестициялар бойынша құнсызданудан болған заала танымайды.

Топ резерв сомасы тең болатын мынадай құралдарды қоспағанда, бұкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдарға тең сомда күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резервтерін таныам 12 айлық күтілетін несиелік шығындар:

- есепті күндегі жағдай бойынша орташа кредиттік төуекелі бар борыншық инвестициялық бағлам қағаздар;
- несиелік төуекел бастапқы танылған сөттен бастап айтарлықтай өсіген басқа қаржы құралдары.

12 айлық күтілетін кредиттік заала («12 айлық КНШ»)-есепті күннен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құралы бойынша дефолт оқиғалары салдарынан күтілетін кредиттік залаламьң бір бөлігі. 12 айлық КНШ деп танылған қаржы құралдары «1-кезең» қаржы құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар («Барлық мерзім үшін КНШ») қаржы құралы бойынша дефолттың барлық ықтимал оқиғаларының нәтижесінде оның бұкіл күтілетін қолданылу мерзімі ішінде КНШ ретінде айқындалады. Оқи барлық мерзім ішінде танылатын қаржы құралдары «2-кезең» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік төуекел бастапқы танылған кезден бастап айтарлықтай артқан жағдайда, бірақ қаржы құралы кредиттік-құнсызданған болып табылмаса) және «3-кезең» (егер қаржы құралы кредиттік құрал болып табылса) қаржы құралдарына жатады. Құнсызданған).

Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау (КНШ)

Күтілетін несиелік шығындар бұл дефолттың пайда болу ықтималдығы бойынша өлшенген несиелік шығындардың есептік бағасы. Олар келесідей бағаланады:

- есепті күнді жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табымайтын қаржы активтеріне қатысты барлық күтілетін ақшалай қарыжаттың алынбауының келтірілген құны ретінде (яғни Шартқа сәйкес Топқа тиесілі ақшалай қарыжат ағындары мен топ алуы күткен ақша қарыжаттарының ағындары арасындағы айырмашылық);
- есепті күндегі жағдай бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтеріне қатысты активтердің жалпы баланстық құны мен ақшалай қарыжаттардың есептелген болашақ ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде;
- Қаржылық кепілдік шарттарына қатысты топ өтеуді күткен сомаларды шегергендегі несиелік шығынды өтеу үшін шарт үстінушыға күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Қайта құрылымдалған қаржы активтері

Тараптардың келісімі бойынша қаржы активінің шарттары қайта қаралған немесе қаржы активінің шарттары өзгертілген немесе қаржы алушының қаржылық қиындықтары себебінен қолданыстағы қаржы активі жаңысымен ауыстырылған жағдайда, осы қаржы активті тануды тоқтату қажеттілігі тұрғысынан бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік залалдар мынадай түрде бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда өзгертілген қаржы активі бойынша күтілетін ақша ағындары қолданыстағы актив бойынша ақшалай қарыжатты алау сомаларының есебіне енгізіледі.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолданыстағы активті тануды тоқтатуға әкеп соқтыратын болса, онда жаңа активтің күтілетін еділ құны оны тану тоқтатылған сөтте қолданыстағы актив бойынша ақшалай қарыжаттың түзілікті ағыны ретінде қаралады. Бұл сома қолданыстағы қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөшерлемелені пайдаланы отырғын, тануды тоқтатудың күтілетін күнінен бастап есепті күнге дейінгі кезең үшін дисконтталатын қолданыстағы қаржы активі бойынша ақшалай қарыжатты алау сомаларының есебіне енгізіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Азық-тұтық**Кредиттік-құнсызданған Қаржы активтері*

Әрбір есепті күнге топ амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын Қаржы активтерін және әділ құн бойынша басқа жиынтық кіріс арқылы есепке алынатын борындық қаржы активтерін олардың кредиттік құнсыздануы мәніне бағалауды жүргізеді. Осындай қаржы активі бойынша болашақ ақша ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше «қиғалар болған кезде Қаржы активі «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржы активінің кредиттік құнсыздануының дәлелі, яғни айтықпала, мынадай бақыланатын деректер болып табылады:

- Қарыз алушының немесе эмитенттің айтарлықтай Қаржылық қиындануы;
- төлемді төлемей немесе кешіктіру сияқты шартты бұзу;
- басқа жағдайларда ол Қарастырмайтын шарттарда Қарыз немесе аванстық төлем тобын Қайта құрылымдау;
- қарыз алушының банкроттық немесе өзге Қаржылық қайта ұйымдастыру ықтималдығының туындауы;
- Қаржылық қиынданулар нәтижесінде бағалам Қағаздар үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауы салдарынан шарттары қайта қаралаған Кредит, Әдетте, егер шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын қамту тәуекелі айтарлықтай төмендетені және құнсызданудың басқа белгілері жоқ екендігі туралы күдік болмаса, кредиттік-құнсызданған болып есептеледі.

Салық салу

Табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есептеледі.

Кейінге қаладырылған салық активтері мен міндеттемелері баланстық міндеттемелер Әдісін пайдалана отырып, барлық уақытта айырмашылықтарға қатысты есептеледі. Кейінге қаладырылған табыс салығы шоғырландырылған қаржылық есептілік мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасында туындайтын барлық уақытта айырмашылықтар бойынша көрсетіледі.

Кейінге қаладырылған салық активтері салық базасын төмендететін осы уақытта айырмашылықтар есептелуі мүмкін болашақта салық салынатын пайда алу ықтималдығы бар пайда ғана көрсетіледі. Кейінге қаладырылған салық активтері мен міндеттемелері есепті күнге күшіне енген немесе іс жүзінде күшіне енген заңнамаға сүйене отырып, активті іске асыру немесе міндеттенді реттеу кезеңі ішінде қолданылатын салық салу мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Топ кейінге қаладырылған салық талаптары мен кейінге қаладырылған салық міндеттемелерінің өзара есебін жүргізеді және Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте нетто негізде көрсетеді, егер:

- Топтың ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық талаптарын есепке алуы жүргізуге заңды түрде бекітілген құқығы бар; және
- кейінге қаладырылған салық талаптары мен кейінге қаладырылған салық міндеттемелері бір салық субъектісінен бір салық органы өндіріп алатын корпоративтік табыс салығына жатады.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасында топтың қызметіне қатысты қолданылатын тұрап операциялық салықтар қолданылады. Бұл салықтар басқа операциялық шығындардың бөлігі ретінде көрсетіледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған амортизацияны және құнсызданудан жинақталған шығындарды шегергенде, күнделікті қызмет көрсетуге арналған шығындарды есепке алмағанда, нақты құны бойынша көрсетіледі. Мұндай құн жабақты ұмыстыруға байланысты шығындарды қамтыды, егер олар тигу критерийлеріне сәйкес келсе, зардан шегу фактісі бойынша табылады.

Негізгі құралдардың баланстық құны осы активтің баланстық құны өтелеуі мүмкін екенін көрсететін жағдайлар немесе мән-жайларды өзгерістер туындаған жағдайда құнсыздану мәніне бағаланады.

Жөндеуге және реконструкциялауға арналған шығыстар олардың жүзеге асырылуына қарай шығындарға жіктелінеді және олар капиталдануға жататын жағдайларды қоспағанда, өзге де операциялық шығыстардың құрамына енгізіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Амортизация*

Нысанның амортизациясына ол пайдалануға қол жетімді болған кезде басталады. Амортизация активтері пайдалану пайдалануының бағалау мерзімдеріне негізделген келесі жылдық ставкалар бойынша сызықтық әдіспен есептеледі:

	<i>Амортизация нормасы</i>
Ғимараттар	1-5%
Машиналар мен жабдықтар	4-20%
Көлік құралдары	10-25%
Басқалары	10-33%

Қалдық құн, пайдалану мерзімі және активтерінің амортизациясын есептеу әдістері әр есепті жылдың соңында талданым және қысқартылған жағдайда түзетіледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік жылжымайтын мүлікті ұзақ мерзімге иелікке беруден немесе топ негізін құрала ретінде пайдаланбайтын мүлік құнының өсуінен кіріс алуға арналған.

Бастапқыда инвестициялық жылжымайтын мүлік мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, нақты құны бойынша бағалындай. Балажықтық құн табу критерийлері сақталған жағдайда, осындай шығындар тұтылған сәтте қолданыстағы инвестициялық жылжымайтын мүліктің бөліктерін ауыстыру құнын қамтиды; және инвестициялық мүлікке күнделікті қызмет көрсету шығындарын қамтымайды. Инвестициялық жылжымайтын мүлік кейіннен жинақталған амортизацияны шетерге алады өзіндік құны бойынша бағалындай. Инвестициялық жылжымайтын мүлік пайдалану қызмет мерзімі ішінде сызықтық негізде амортизацияланады.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте инвестициялық жылжымайтын мүлікті тиісінше тоқтату ол жойылған немесе болашақта экономикалық пайда күтілмеген кезде жүзеге асырылады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктің шығуынан болған кез келген кірістер мен шығындар табу тоқтатылған жылы пайда немесе шығын құрамында танылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік және инвестициялық жылжымайтын мүліктен аударымдар пайдалануға өзгеріс болған кезде ғана жүзеге асырылады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктен меншік неси орналасқан жылжымайтын мүлік объектісіне аумасқан кезде баланстық құн өзгермейді, өйткені топ инвестициялық жылжымайтын мүлік үшін де, меншік неси неелсетін жылжымайтын мүлік үшін де екі сызат үшін өзіндік құн бойынша есепке алу моделін қолданыды.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық жасақтама мен лицензиялар кіреді.

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда нақты құны бойынша бағалындай. Бастапқы табылғаннан кейін материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсыздануды жинақталған шығындарды шетерге алады нақты құны бойынша көрсетіледі. Материалдық емес активтердің пайдалану қызмет мерзімі шектелуі және пайдалану қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады. 1-ден 10 жылға дейін және материалдық емес активтің нақты құнсыздану белгілері болған жағдайда құнсыздану мәніне таланыды.

Сатуға арналған активтер

Егер олардың ағымдағы құнын өтеу негізінен пайдалану барысында емес, сату мәмілесінің нәтижесінде жоспарланса, топ ұзақ мерзімді активтері сатуға арналған активтер ретінде жіктелі. Ол үшін ұзақ мерзімді активтер осындай активтері сатуға әдеттегі, типтік шарттары болып табылатын шарттарда қазіргі күйінде асеру сатуға қол жетімді болуы керек, ал оларды сату нақты құнының жоғары деңгейімен сипатталуы керек.

Сатуға арналған активтер топ басшылығының ұзақ мерзімді активті жүзеге асыру жоспарын ұстануға деген шешім білдіреді. Бұл ретте сатып алушыны іздеу және осындай жоспарды орындау бойынша белсенді іс-қимыл бағдарламасы басталуы қажет. Сонымен қатар, ұзақ мерзімді актив ағымдағы өлшеу құнын ескере отырып, негізделген баға бойынша сатуға белсенді түрде ұсынылуы керек. Сонымен қатар, сатуға арналған мәміле ретінде көрсету сатылымға арналған ұзақ мерзімді активтер жіктелген күннен бастап бір жыл ішінде күтілуі керек.

Топ сатуға арналған деп жіктелген активтері сату шығындарын шетерге алады ағымдағы құн мен өлшеу құн мәндерінің ең аз бойынша бағалайды. Активтерінің ағымдағы құнының нақты құнсыздануын көрсететін оқиғалар немесе мән-жайлардың өзгеруі орын алған жағдайда, топ сату бойынша шығыстарды шетерге алады олардың құнын бастапқы, сондай-ақ кейіннен өлшеу құнына дейін есептен шығару кезіндегі құнсыздануды болған шығынды көрсетеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Алынған кепілмен қамтамасыз ету

Алынған кепілмен қамтамасыз ету топтың Қарыз алушыларынан ерікті немесе мәжбүрлеп негізде Қарыздар бойынша берешекті өтеу есебіне алынған кепілді мүлкті білдіреді. Кепілге салынған мүлкті топтың балансында қабалау туралы шешімді кредиттік комитет, содан кейін топтың Басқармасы қабылдайды. Барлық рәсімдер жүргізілгеннен кейін мүлкті топтың балансында тану оның нағыздығы бағалау құны бойынша жүзге асырылады. Осы активтер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте сатуға арналған активтердің құрамына ескеріледі.

Акционерлік капитал

Жарғылық капитал

Жарғылық капиталға журнал тарихи құны бойынша тікелей шығару шығындарын шегергенде танылады.

Резервтік капитал

Резервтік капитал топ акционерінің шешімі негізінде бөлінбеген пайдалану қаражат аудару арқылы көбейтуге болады. Топтың саясатына сәйкес, резервтік капитал болашақ шығындарды және басқа да күтілген төуекелдер мен жағдайларды қоса алғанда, жалпы төуекелдерді жабу үшін қамалтасады. Резервтік капитал акционердің шешімі негізінде бөлінуге жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және олар есепті күнге дейін жарияланған жағдайда ғана есепті күнге капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін ұсынылса немесе жарияланса, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік бекітілген күнге дейін шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылады.

Бағалау міндеттемелері

Бағалау міндеттемелері, егер бұрын белгілі бір оқиғаның салдарынан топтың өзіне заңды немесе ерікті түрде қабылданған міндеттемелері болса, оларды шешу үшін үлкен ықтималдықпен болашақ экономикалық пайданы қамтитын және жеткілікті сенімділік дәрежесімен бағалауға болатын ресурстардың кетуі талап етілсе танылады.

Шартты міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілмейді, бұл ретте ресурстардың өтелуіне байланысты шығу екіталай болып табылатын жағдайларды қоспағанда, олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылады.

Қарыздар беру жөніндегі міндеттемелер

Қарыз беру міндеттемесі бұл адамнан келісілген шарттармен және белгілі мерзімдерде қарыз берудің берік міндеттемесі.

Нарықтық мөлшерлемелен төмен мөлшерлемелі бойынша қарыздар беру бойынша шығарылған міндеттемелер бастапқыда өлшеу құны бойынша бағаланады. Кейіннен олар өлшеу мөлшерінің үлкені бойынша бағаланады. ХҚЕС (IFRS) 9-ға сәйкес нақтыланған шығындар бойынша бағалау резервінің сомасы және тиісті жағдайларда қарыздарға сәйкес танылған кірістің жинақталған сомасын шегергенде бастапқыда танылған соманы ХҚЕС (IFRS) 15.

Топтың пайда немесе зиян арқылы өлшеу құны бойынша бағаланатын қарыздар беру бойынша шығарылған міндеттемелері жоқ. Қарыз беру жөніндегі өзге де міндеттемелерге қатысты топ бағалау резервін шығынға деп таныды. Қарыз беру жөніндегі міндеттемелерге қатысты танылған қаржылық міндеттемелер өзге міндеттемелердің құрамына енгізілген.

Кірістер мен шығыстарды тану

Егер топтың экономикалық пайда алу ықтималдығы жоғары болса және кірісті сенімді түрде бағалауға болатын болса, кіріс танылады. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі кірісті тану үшін келесі критерийлер де орындалуы керек:

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Мәңгі төлеу**Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар*

Топ кредиттік-құнсызданған қаржы активтерінен басқа, қаржы активтерінің жалпы баланстық құнына тиіміз пайыздық мөлшерлемелерді қолдану арқылы амортизацияланған құн немесе ССПСА бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайыздық кірісті есептейді. Тиіміз пайыздық мөлшерлеме бұл дисконттау кезінде болашақ ақшалай төлемдер немесе түсімдер қаржы құрамын пайдаланудың болашақ мерзімі ішінде немесе қолданылатын қысқа мерзім ішінде дәл қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына әкелетін мөлшерлеме. Есептеу кезінде қаржы құрамы бойынша барлық шарттық шарттар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиіміз пайыздық мөлшерлемелердің ежырамас бөлігі болып табылатын, бірақ болашақ несиелік шығындар ескерілмейтін құрамымен тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығындар ескеріледі. Қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің баланстық құны төлемдерді немесе түсімдерді бағалау тобы қайта қараған жағдайда түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиіміз пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, ал баланстық құнның өзгеруі пайыздық кіріс немесе шығыстар ретінде көрсетіледі.

Несиелік құнсызданатын қаржы активі жағдайында топ тиіміз пайыздық мөлшерлемелері берілген қаржы активінің таза амортизацияланған құнына қолдану арқылы пайыздық кірісті есептейді. Егер қаржылық актив бойынша дефолт жойылса және ол несиелік құнсызданбаса, топ Жалпы құнға негізделген пайыздық кірісті есептеуге оралады.

Сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған (СҚКҚ) қаржы активтері жағдайында топ пайыздық кірісті кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиіміз пайыздық мөлшерлемелерді қолданы отырып, қаржы активінің амортизацияланған құнына есептейді. Несиелік тәуекелге түзетілген тиіміз пайыздық мөлшерлеме бұл бастапқы таңу кезінде болашақ Ақшалай қаражаттардың есепті шығындарын (несиелік шығындарды қоспағанда) СҚКҚ активтерінің амортизацияланған құнына дейін дисконттайтын мөлшерлеме.

Ақпаратты ұсыну

Шоғырландырылған пайдал немесе заала туралы есепте ұсынылған тиіміз пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кірістерге амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша пайыздық кірістер жатады.

Шоғырландырылған пайдал немесе заала туралы есептің «басқа пайыздық кірістер» бабы қаржылық жаалау бойынша дебиторлық берешек бойынша пайыздық кірістерді қамтиды.

Шоғырландырылған пайдал немесе заала туралы есепте ұсынылған пайыздық шығыстарға амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыстар жатады.

Мемлекеттік субсидиялар

Мемлекеттік субсидиялар бұл Үкіметтің, мемлекеттік агенттіктердің және мемлекеттік ұйымдардың топтың операциялық қызметіне қатысты өткен немесе болашақтағы белгілі бір шарттарды орындау үшін топқа ресурстарды аудару түріндегі көмегі. Егер топтың барлық байланысты шарттарды орындайтынына және аталған субсидияларды алатынына негізделген сенім болмаса, мемлекеттік субсидиялар табылмайды. Өтеуші талап етуі мұндай шарттар болған кезде субсидиялар міндеттемелердің құрамында табылады.

Мемлекет акционер ретінде әрекет етпейтін жағдайларда сыйақы мөлшерлемесі бойынша мемлекеттік қарызды нарықтық мөлшерлемеден төмен алуан түсетін пайдал мемлекеттік субсидия ретінде ескеріледі. Сыйақы мөлшерлемесінің нарықтық мөлшерлемеден төмен пайдалы қарыздың бастапқы баланстық құны мен түсімдер сомасы арасындағы айырма ретінде бағаланады.

Мемлекеттік субсидиялар топ өтемақы үшін субсидиялар қаражаты арнаған тиісті шығындарды шығыстар ретінде таңитын кезеңдер ішінде жүзбелі негізде пайдал немесе заала құрамында табылады.

Қаржылық жаалау міндеттерін қаржыландыруға бағытталатын қаражатты алаған кезде мемлекеттік субсидия жүзбелі негізде табыс ретінде табылады және нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша алынған қарыз бойынша нарықтық мөлшерлеме бойынша есептелген сыйақының теріс әсерін өтейді. Шоғырландырылған пайдал немесе заала туралы есепте мұндай мемлекеттік субсидиялар бойынша кірістер тиісті пайыздық шығыстарды азайтады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Персоналды ұстауға арналған шығыстар және олармен байланысты аударымаар

Жалақыға, Мемлекеттік зейнетақы қорына және әлеуметтік сақтандыру қорына жарналарға, жыл сайынғы ақым демалыстарға және ауруға байланысты ақым демалысқа арналған шығыстар, ақпалай емес нысандығы сыйламқалар мен жеңілдіктер топ қызметкерлерінің тиісті қызметтер көрсетуіне қарай есептеледі. Топта белгіленген жарналары бар мемлекеттік жоспарға сәйкес төлемдерден басқа, зейнетақы немесе осыған ұқсас төлемдерді төлеу бойынша қамыттықтан іскерлік тәжірибеден туындайтын қиындай да бір құқықтық немесе туындайтын міндеттемелер жоқ.

Өтімділік тәртібімен қаржылық жағдай тұраам шоғырландырылған есептің баптарын ұсыну

Топта нақты анықталған операциялық инка жоқ, сондықтан топ қаржылық жағдай тұраам шоғырландырылған есепте қысқа және ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелерді бөлек ұсынбайды. Оның орнына активтер мен міндеттемелер 30 ескертуде күтілетін өтеу мерзімдері бойынша ұсынылады.

Еңгілес кәсіпорынға инвестициялар

Еңгілес ұйымдар-бұл топ бақылайтын кәсіпорындар. Топ еңгілес кәсіпорындам бақылайды, егер топ Инвестициялар объектісіне қатысудан түскен өзгермелі кірістермен байланысты тәуекелдерге ұшыраса немесе осындай кірісті алуға құқығы болса және осы кірістің мөлшеріне әсер ету мақсатында осы кәсіпорынға қатысты өз өкілеттіктерін пайдалануға мүмкіндігі болса. Еңгілес кәсіпорындардың қаржылық есептемінің көрсеткіштері бақылаудам ағған күннен бастап оның тоқтатылған күніне дейін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің құрамында көрсетіледі.

Шоғырландыру процесінде алынып тасталатын операциялар

Топ қатысушылары арасындағы операциялар, осындай операциялар бойынша берешектің қаламқтары, сондай-ақ аталған операцияларды жасау процесінде туындайтын іске асырылған пайдалы шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау процесінде алып тасталады. Іске асырылған зағалар құпсыздығы белгілерінің пайдалы болу жағдайларына қоспағанда, пайдалы бірдей шоғырландырылған қаржылық есептіліктен шығарылады.

Жаппы бақылаудағы кәсіпорындардан бизнесті сатып алу

ХҚЕС (IFRS) 3 өзінің талаптарын қолдану аясында «Ұйымдарам немесе бизнесті жаппы бақылаудан біріктіруді» алып тастайды. Осы босату мақсаттары үшін жаппы бақылаудағы ұйымдардың немесе бизнестің қатысуымен бизнесті біріктіру «барлық Біріккен ұйымдарам немесе бизнесті іс жүзінде бір Тарап немесе Тараптар бірлестігіне» дейін де, одан кейін де бақылайтын және мұндай бақылау уақытына сипатта бомайтын бизнес бірлестігі» болып табылады. Бұл сипатқа бір топқа кіретін ұйымдар арасында жасалатын еңгілес ұйымдарам немесе бизнесті беру сияқты операциялар жатпайды.

Ұйымдарам немесе бизнесті жаппы бақылаудан біріктіру кезінде жаппы бақылаудан сатып алынатын ұйымның активтері мен міндеттемелері қабылдаушы тараптың (яғни Топтың) шоғырландырылған қаржылық есептемінде олардың беру күніндегі баланстық құны бойынша ескеріледі. Қабылдаушы тарап (яғни топ) сатып алынатын ұйымның қаржылық ақпаратты шоғырландырылған ең жоғары деңгейдегі есеп беретін компания болып саналады.

Компанияны жаппы бақылаудан бастапқы сатып алу кезіндегі тиіс активтердің баланстық құны мен төленген сыйақы сәйкес арасындағы айырма Топтың шоғырландырылған қаржылық есептемінде меншікті капиталдағы бөлінбеген пайдалы құрамында көрсетіледі.

Компаниялардың қосылуын жаппы бақылаудан есепке алу

Жаппы бақылаудағы компаниялардың қосылуы-бұл барлық Біріккен бизнес субъектілерін, сатып келгенде, бір Тарап немесе Тараптар, бизнес біріктірілгенге дейін де, одан кейін де бақылайтын және бақылау уақытына емес бизнес бірлестігі. Жаппы бақылаудағы компаниялардың қосылу әсерін топ үлестерді біріктіру әдісі бойынша ескерді, қосылған компаниялардың активтері мен міндеттемелері қосылу күніндегі олардың баланстық құны бойынша бағаланды, қосылуға байланысты транзакциялық шығындар пайдалы немесе зағала тұраам шоғырландырылған есепте шығыстарға жатқызылады, өзара баланстар алынып тасталады, төленген/берілген сатып алу бәғасы мен сатып алынған тиіс активтердің құны арасындағы кез келген айырмашылық (шоғырландырылған қаржылық есептеміне шығарындай олардың баланстық құны бойынша) сатып алушының капиталында табылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мәңгі теңге

Жалға алу

Пайдалану құқығы нысанындағы актив

Топ активтері жалдау басталған күні пайдалану құқығы тұрпалы тәрізінде (яғни базалық актив пайдалануға қол жетімді болатын күні). Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзетумен жинақталған амортизацияның және құнсызданудың жинақталған шығындары шегергенде бастапқы құны бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтің бастапқы құнына жалдау бойынша тағылған міндеттемелердің шегесі, жалдау басталған күні немесе осындай күнге дейін жүргізілген бастапқы тікелей шығындар мен жалдау төлемдері, алынған жалдау бойынша ынталандыру төлемдерін шегергенде жатады. Егер топ жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығын алатындығына жеткілікті сенімділікке ие болмаса, тағылған пайдалану құқығы тұрпалы актив келесі кезеңдердің қысқа мерзімінде сымбаттық әдіспен амортизацияланады: активтің болашақ пайдалану қызмет мерзімі немесе жалдау мерзімі. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер құнсыздану мәніне тексеріледі.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау басталған күні топ жалдау мерзімі ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін танытады. Жалдау төлемдеріне кез келген ынталандырушы жалдау төлемдерін шегергендегі тұрақты төлемдер (соның ішінде мәні бойынша тіркелген төлемдер), индекске немесе мөлшерлесімге байланысты өзгермелі жалдау төлемдері және тарату құнының келісімі бойынша төлемді деп күтілетін сомалар кіреді. Жалдау төлемдеріне, егер топтың осы опционды орналастырушына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционның ересі бағасы және жалдау мерзімі топтың жалға алуға тоқтату опционның ықпалы орнындауына көрсетсе, жалдау ақысын төлеу кіреді. Индекске немесе ставкаға тәуелді емес аустралия жалдау төлемдері осындай төлемдерді жүзеге асыруға өкелетін оқиға немесе шарт тағылған кезеңдегі шығыстар ретінде тағылады.

Жалдау төлемдерінің ағымдағы құнын есептеу үшін, егер жалдау шартында белгіленген пайыздық мөлшерлесімнен оңай анықтау мүмкін болмаса, топ жалдау басталған күні қосымша Қарыз Қаражаттарын тарату мөлшерлесімін пайдаланады. Жалға алу басталған күннен кейін пайыздары есептеуді көрсету үшін жалдау міндеттемелерінің шамасы ұлғаяды және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азаяды. Сонымен қатар, жалдау мерзімі өзгертілген, жалдау төлемдерінің мәні өзгерген немесе базалық активті сатып алуға арналған опционды бағалау өзгерген жағдайда жалдау міндеттемесінің баланстық құны қайта бағаланады.

Қысқа мерзімі және төмен құны активтері жалға алу

Топ қысқа мерзімі жалдауға қатысты тандым боспауды қысқа мерзімі жалдау шарттарына (яғни, жалға алу басталған күні көзделген жалдау мерзімі 12 айдан аз болатын және сатып алуға опцион жоқ шарттарға) қолданады. Сондай-ақ, топ құны төмен деп саналатын кеңсе жабықтары жалдау шарттарына құны төмен активтері жалға алуға қатысты тандым боспауды қолданады. Құны төмен активтері қысқа мерзімі жалдау және жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімі ішінде сымбаттық әдіспен жалдау шығысы ретінде тағылады.

Ұзарту опционы бар шарттарға жалдау мерзімін анықтау кезінде алуға пайдаланылады

Топ жалдау мерзімін, егер оның орындалатынына жеткілікті сенімділік болса, жалдау мерзімін ұзартуға арналған опцион көзделген кезеңдермен немесе егер ол орындалмайтынына жеткілікті сенімділік болса, жалдау мерзімін тоқтатуға арналған опцион көзделген кезеңдермен бірге мерзімнен бұрын тоқтатуға жатпайтын жалдау кезеңі ретінде анықтайды.

Қаржылық жалдау-Топ жалға беруші ретінде

Топ жалдау мерзімі басталған күннен бастап таза жалдау инвестицияларына тең сомда жалдау төлемдері бойынша дебиторлық берешекті көрсетеді. Қаржылық кіріс таза инвестициялардың баланстық сомасына табыстылықтың тұрақты кезеңдік нормасын көрсететін схема бойынша есептеледі. Бастапқы тікелей шығындар жалдау төлемдері бойынша дебиторлық берешектің бастапқы сомасының құрамында ескеріледі.

Жалға алу қаржылық жалдау (лизинг) ретінде жіктеледі, егер ол активке несік етумен байланысты барлық төлемдер мен пайданы беруді білдірсе.

Жалға алудың қаржылық жіктелуі мәміленің мазмұнына байланысты, ал келісімшарт формасына байланысты емес. Төменде жекк немесе жиынтықтан жалдау ақысын қаржылық ретінде жіктеуге өкелетін жағдайлардың мысалдары келтіріледі:

- 1) жалдау шарты жалдау мерзімінің соңында активке меншік құқығын жалға алушыға беруді көздейді;

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Алғаш теңге*

- 2) жаға алушының активті осы опционның орындалу күнінегі өлшеу күніне төмен болғанды деп күтлетін баға бойынша сатып алу опционы бар, сонанқтан жағалу Қтынастары басталған күні осы опционның орындалуын жеткілікті сеніммен күтуге болады;
- 3) жағалу мерзімі меншік құқығы берілмесе де, активті Экономикалық пайдалану мерзімінің едәуір бөлігін құрайды;
- 4) жағалу Қтынастары басталған күні ең төменгі жағалу төлемдерінің келтірілген құны бәзламқ активтің өлшеу күніне іс жүзінде тең және;
- 5) бәзламқ активтің мамандандырылған сипаты бар, оны тек жаға алушы ғана айтарлықтай өзгертусіз пайдаланға алады.

ХЖЕС (IFRS) 16 сонымен қатар жаға алуға Қаржылық ретінде жіктеуге өкелуі мүмкін белгілерді анықтайды:

- 1) егер жаға алушының жағалу шартын мерзімнен бұрын бұзуға құқығы болса, онда жаға берушінің Шартты бұзуға байланысты шығындары жаға алушыға тиіс елі болды;
- 2) Тарату құнын өлшеу бағалаудың ауытқуынан пайда немесе залал жаға алушыға есептеледі (мысалы, мерзім соңында ситудан түскен түсімдердің басым бөлігіне тең жағалу ақысынан жеңілдік нысанында жағалу); және
- 3) жаға алушының жағалу ақысы нарықтық деңгейден едәуір төмен болған кезде жаға алуға тағы бір мерзімге ұзарту мүмкіндігі бар.

Бастапқы бағалау

Бастапқы бағалау кезінде топ Қаржылық жағалуға (лизингіге) берілген жағалу (лизингі) заттарына таза жағалу (лизингі) инвестициясына тең сомдада дебиторлық берешек ретінде таныды.

Бастапқы табу жаға алушымен жағалу (лизингі) нысанысын қабалау-беру өкісіне қол қойылған күні жүзеге асырылады. Бұл ретте жаға берілетін таза инвестициялар-бұл жағалу шартында көзделген пайыздық мөлшерлемесі бойынша өлшеу күні бойынша дисконтталған жаға берілетін жағалу инвестициялары.

Жағалу (лизингі) нысанысын сатып алуға байланысты бастапқы тікелей шығындар Қаржылық жағалу (лизингі) бойынша дебиторлық берешекті бастапқы бағалауға енгізіледі.

Лизингілік төлемдерді лизингі алушылар Қаржы лизингі шарттарына сәйкес кезеңділіктен жүзеге асырады. Жағалу төлемдерін өлеу жасалған Қаржы лизингі шарттарының талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

Қаржылық табысты табу лизингі берушінің Қаржылық жағалуға (лизингіге) қатысты өтелмеген, таза инвестициясына арналған табыстың тұрақты кезеңдік нормасын көрсететін кестеге негізделуге тиіс. Егер Қаржылық жағалу (лизингі) шартының талаптарында өтепте көзделмесе, сыйақыны есептеу жағалу (лизингі) мерзімінің басынан басталады.

Жағалу мерзімінің басталуы-лизингі алушы лизингі нысанысын пайдалану құқығын іске асыруға мүмкіндік алатын күн. Бұл жаға алуға бастапқы табу күні (яғни лизингі алушының жаға алуға байланысты тундайтын тиісі активтері, міндеттемелерді, кірістерді немесе шығыстарды мойындауы).

Табу тоқтату

Қамтыстырылған резервтер (провизиялар) есебінен Қаржылық жағалу (лизингі) бойынша негізгі борышты, сыйақыларды және өзге де дебиторлық берешекті есептен шығару мынадай жағдайларда жүргізіледі:

- а) борышкерді банкрот деп табу және (немесе) борышкерді сөйкестендіру нөмірлерінің ұлттық тізімдерінен шығару;
- б) борышкерде өндіріп алыну мүмкін мүліктің болмауына байланысты зтқарушылық іс жүргізуші тоқтату және атқару парағын өндіріп алушыға қайтару туралы сот орындаушысының айтқын Топтың алуы. Бұл ретте, берешекті есептен шығару заңдық шектеулер сааларынан банкроттық рәсімін қолдану мүмкін болмаған кезде ғана жүргізіледі.

Қаржылық жағалу (лизингі) шарттары бойынша комиссиялық сыйақылар алынуы мүмкін. Егер комиссиялық сыйақы Қаржылық жағалу (лизингі) бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемесінің ажырамас бөлігі болып табылса, онда мұндай комиссия Қаржылық жағалу (лизингі) бойынша негізгі борыш сомасына дисконт ретінде танылады және тиімді пайыздық мөлшерлемесі өлшеу күні бойынша табыстарға жатқызылады. Комиссиялық сыйақы шартта көзделген мерзімдерде төленуге тиіс.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

Топ келесі екі шарт сақталаған жағдайда жеке жаалау шарты ретінде Қаржылық жаалау (лизинг) шартын өзгертуді ескереді:

- 1) Егер жаалау шарты бойынша активтер саны ұлғаятын болса; және
- 2) жаалау үшін өтемақы қолдану аяқсыз ұлғайту үшін оқияуланған сату бағасына сәйкес келетін шамаға, сондай-ақ белгілі бір шарттың мән-жайларын көрсететін оқияуланған сату бағасына тиісті түзетулерге ұлғайтылады.

Егер Қаржылық жаалау (лизинг) шартының модификациясы жеке жаалау шарты ретінде ескерілмесе, онда топ модификацияны ХҚЕС (IFRS) 9 талаптарына сәйкес ескереді.

Топ жааға алушы ретінде әрекет ететін Қаржылық жаалау (лизинг) бойынша мәмілелер жасалған жағдайда, мәмілелерді табу және бағалау мақсаттары үшін топ тиісті ережелерді басшылыққа алатын болады ХҚЕС (IFRS) 16 «Жаалау».

Шетел валюталарын Қайта есептеу

Шоғырландырылған Қаржылық есептілік топтың есептілігін ұсынумен функционалды валютасы және валютасы болып табылатын Қазақстандық теңгеге ұсынылған Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда операция жасалған күні қолданылатын айырбас бағамы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданыстағы айырбас бағамы бойынша функционалды валютаға қайта есептеледі. Шетел валютасындағы операцияларды қайта есептеу кезінде тұндалатын кірістер мен шығыстар «Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кіріс/(залал)» блық бойынша пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Шетел валютасындағы нақты құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар операция жасалған күні қолданылып жүрген айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасындағы әдал құн бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар әдал құнды айқындау күніне қолданылып жүрген айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі.

Ешшлес кәсіпорынның функционалды валютасы Қазақстандық теңге болып табылады.

Шетел валютасындағы операция бойынша шарттық айырбас бағамы мен Қазақстан қор біржасының ресми бағамы (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚҚБ») арасындағы айырма осындай операция жасалған күні бағамдық айырмалық шығыстарды шегергендегі кірістер құрамына енгізіледі. Төменде шоғырландырылған Қаржылық есептілікті жасау кезінде топ пайдаланған айырбас бағамдары берілген:

	<i>2022 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>
Теңге/АҚШ доллары	462.65	431.80
Теңге/еуро	492.86	489.10
Теңге/ресей рублі	6.43	5.76

Сегменттік есеп беру

Топтың Бизнес және географиялық сегменттері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте бөлек ұсынылмаған, өйткені Топ басшылығы кредиттер берудің негізгі операциялық сегменті Қазақстан Республикасындағы ауыл шаруашылығы ұйымдары болып табылады, олар бойынша төуекелдер мен қайтару дәрежесі бүкіл ел бойынша ұқсас болып саналады. Операциялық шешімдер қабылдайтын топ басшылығының топтың ресурстарын бөлу және оның қызметінің нәтижелерін бағалау туралы шешімдер қабылдауы ҚХЕС сәйкес дайындалған шоғырландырылған қаржылық есептілікке негізделеді.

Пайдалануға әлі қабыданбаған жаңа стандарттар мен түсініктемелер

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер келесі кезеңдерден басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді 2023 жылғы 1 қаңтарда оларды мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен. Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмады.

Стандарттарға келесі түзетулер мен түсіндірулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде:

- ХҚЕС (IFRS) 17 «Сақтандыру шарттары»;
- ХҚЕС-ке түзету (IAS) 8-бухгалтерлік бағалауды анықтау;

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

- ХКЕС (IAS) 1 және ХКЕС бойынша 2 практикалық ұсыныстарға түзетулер – «Есеп саясатын ашу»;
- 12 «Табыс салығы» ХКЕС (IAS) түзетулері-бір операциядан тұрмайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық.

4. Маңызды бухгалтерлік пайымдаулар мен бағалаулар**Бағалау мен пайымдаудың белгісіздігі**

Есеп саясатын қолдану барысында Топ басшылығы бухгалтерлік бағалаудан басқа, шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға айтарлықтай әсер ететін келесі пайымдаулар мен бағалаулар жасады. Төменде пайымдаулар мен бағалауларды қолданудың маңызды жағдайлары келтірілген:

Қаржы құралдарының дәл құны

Егер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің дәл құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаса, ол математикалық модельдерді қамтитын әртүрлі бағалау модельдерін қолдану арқылы анықталады. Мұндай модельдердің бастапқы деректері, егер мүмкін болса, бақыланатын нарық негізінде анықталады; әйтпесе, дәл құнды анықтау үшін пайымдауды қолдану қажет. Қосымша ақпарат 29-ескертуде берілген.

Қаржы активтері бойынша күнделікті кредиттік залалдар

Қаржылық активтердің барлық саниттарын бойынша ХКЕС (IFRS) 9-ға сәйкес шығындарды бағалау пайымдауды қолдануды талап етеді, атап айтқанда, КНШ-ны анықтау және несиелік тәуекелдің едәуір өсуін бағалау кезінде болашақ ақша ағындарының пайдал болу мөлшері мен мерзімдерін және қамтамасыз ету құнын бағалау қажет. Мұндай есептік бағалау бірқатар факторларға байланысты, олардың өзгеруі құнсыздану үшін бағалау резервтерінің әртүрлі сомаларына әкелуі мүмкін. Топтық КНШ есептеулері бастапқы деректердің айнымалыларын және олардың өзара тәуелділіктерін таңдауға қатысты бірқатар негізгі болжамдарды қамтитын күрделі модельдердің нәтижесі болып табылады. КНШ есептеу модельдерінің элементтері, олар пайымдаулар мен есептеулер болып саналады, мыналарды қамтиды:

- кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғайып болғанын бағалау үшін топ қолданатын критерийлер, нәтижесінде қаржылық активтер бойынша құнсыздану бойынша бағалау резерві бүкіл мерзімдегі КНШ-ға тең сомала бағалануы тиіс және салық бағалау;
- қаржылық активтерді топтық негізде бағаланып келе жатқанға біріктіру;
- әр түрлі формулаларды және бастапқы деректерді таңдауды қоса алғанда, КНШ есептеу модельдерін өзгерту;
- макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық деректер арасындағы қатынастарды анықтау, сондай-ақ дефолт ықтималдығы көрсеткіштеріне (PD), дефолт қаупі бар шамаға (EAD) және дефолт шығындарының деңгейіне (LGD) әсер ету;
- болжамды макроэкономикалық сценарийлерді таңдау және оларды КНШ бағалау модельдері үшін экономикалық бастапқы деректерді алу ықтималдығын ескере отырып өлшеу.

Қосымша ақпарат 27-ескертуде берілген.

Кепілмен қамтамасыз етуін бағалау

Топ басшылығы нарықтағы ағымдағы жағдайды ескере отырып, кепілмен қамтамасыз ету құнын түзету үшін төбірінбеге негізделген пайымдауларды немесе тәуелсіз бағалауды пайдалана отырып, кепілмен қамтамасыз етуді тұрақты негізде бақылайды. Қосымша ақпарат 9-ескертуде берілген.

Салық салу

Қазіргі уақытта Қазақстанда негізгі салық мәселелерін реттейтін бірыңғай Салық кодексі қолданылады. Қолданыстағы салықтарға қосылған күн салығы, корпоративті табыс салығы, Әлеуметтік және басқа салықтар жетілді. Көбінесе нормативтік құқықтық актілерді қолдану туралы іткеруіне бұйрықтар түсініксіз немесе мұқият жоқ және президенттердің шешімі саны анықталды. Веломстволар арасында да, бір веломство ішкі де ережелерді құқықтық түсіндіруге қатысты әртүрлі шешімдер жасағанды, бұл кейбір белгісіздік пен жиі кездесетін жағдайларды туырады. Салық декларациялары, сондай-ақ басқа да құқықтық реттеу салалары (мысалы, келендік және валюталық бақылау мәселелері) иң бойынша елеулі айыппұлдар, өсімізділер мен тұрақсыздық айыбын салуға құқығы бар бірнеше веломствоардың бақылауында. Мұндай жағдай, мысалы, салық заңнамасының неғұрлым дамыған жүйелері бар басқа елдерге қарағанда, Қазақстанда салық тәуекелдерінің ықтималдығының үлкен дәрежесін туырады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Басшылық топ оның қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының салық заңнамасының ережелерін ұстанады деп есептейді. Алайда, тиісті органдардың даулы салық мәселелеріне қатысты өзге позицияларды иеленуі мүмкін деген тұрғыда Қалады.

Бағалау базасы

Шоғырландырылған қаржылық есептілік нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды.

5. Салыстырмалы көрсеткіштердің өзгеруі

Бұрын ұсынылған деректерді тиісті көрсеткіштерге түзету салдарынан өзгерістердің әсері мынадай түрде ұсынылуы мүмкін:

	Алдыңғы кезеңдегі есептілікке сәйкес	Қайта жіктеудің әсері	Қайта есептеледі/ Қайта жіктелді
2021 жылғы 31 желтоқсанда нақталған жылдағы ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп			
Алынған пайыздар	39,913,950	4,099,421	44,613,371
Операциялық қызметтен операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі ақша ағындары	10,671,797	4,099,421	15,371,218
<i>Операциялық активтері таза алыну/ (ұлғайту)</i>			
Мемлекеттік субсидиялар	10,916,435	(4,099,421)	6,217,014

6. Еншілес кәсіпорынды сатып алу және бизнесті жалпы бақылаумен біріктіру

2022 жылғы 1 шілдесе «ҚазАгроҚаржы» АҚ-ның 147,470,014,000 теңге мөлшеріндегі жай акцияларының 100% - ие Қоғамның орналастырылатын 147,470,014 дана жай акцияларына Қоғамның жалғыз акционері ретінде «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-ны Қоғамның акцияларын басымдықпен сатып алу құқығын сату жолымен бір жай акция үшін 1,000 теңге орналастыру бағасы бойынша төлеуге берілді.

Топ еншілес кәсіпорынды сатып алуы Қоғам да, оның еншілес кәсіпорны да акционердің жалпы бақылауында болғанына сүйене отырып, «жалпы бақылауда» сатып алу ретінде жіктеу туралы шешім қабылдады. Сатып алуы есепке алу мақсатында Қоғам мүдделері біріктіру әдісі қолданылды, оған сәйкес барлық активтер мен міндеттемелер еншілес кәсіпорынның қаржылық есептілігінде көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны бойынша көрсетілді.

Осылайша, 2022 жылғы 1 шілдесе «ҚазАгроҚаржы» АҚ акциясын сатып алу жөніндегі мәміле жүзеге асырылғанын кейін Қоғамның акционерлік капиталы 147,470,014 мың теңгеге ұлғайды, бұл ретте Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде бірлестік нәтижесінде еншілес кәсіпорынның Қоғам алымдары берешегін жалпы сомасы 20,142,451 мың теңгеге табу тоқтатылды. Сатып алу күніне еншілес кәсіпорынның таза активтері 167,707,271 мың теңгені құрады. Қоғамның активтерін – еншілес кәсіпорынның берешегін тауды тоқтатуды ескере отырып, еншілес кәсіпорынның таза активтерінің шамасы мен ұлғайған акционерлік капиталдың алынған төлемі арасындағы оң айырмашылық 94,806 мың теңгені құрады және меншікті капиталдағы бөлінбеген пайданың құрамында ескерілді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Келесі кестеле сатып алынған активтерге және сатып алу үшін қабылданған міндеттемелерге қатысты тиымалы сомалар туралы ақпарат берілген.

	<i>2022 жылғы 1 шілдере</i>
Активтер	
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	43,934,757
Банктерге берілген несиелер	7,041
Клиенттерге берілген несиелер	18,412,980
Қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешек	324,587,495
Қорлар	4,179,454
Корпоративтік табыс салығы бойынша қысқа мерзімді активтер	134,115
Негізгі құралдар	839,050
Материалдық емес активтер	438,092
Қосылған құн салығы және өтеуіне салынатын өзге де салықтар	7,524,571
Берілген аванстар	4,177,097
Басқа активтер	260,293
Барлық активтер	404,494,945
Міндеттемелер	
«Бәйтерек» ҰБХ АҚ адындағы берешек	11,371,533
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	34,582,270
Шығарылған борыштық бағам қағаздар	152,870,792
Жеткізушілер адындағы кредиторлық берешек	11,867,260
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	7,493,103
Алынған аванстар	6,043,919
Кейінге қалдырылған қосылған құн салығы бойынша міндеттемелер	9,471,969
Басқа міндеттемелер	3,086,828
Барлық міндеттемелер	236,787,674
Барлығы таза активтер	167,707,271

«Ауыл шаруашылығын қаржылай қолдау қоры» АҚ қолдау жөніндегі мәлімдеме

Мемлекет басшысының Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру мақсатында ауыл шаруашылығы министрлігі мен ҚР Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі Жалпыұлттық жоспарда іске асыру жөніндегі Жол картасын (бұдан әрі – «Жол картасы») бекітті. Жол картасының 27-тармағына сәйкес, 2021 жылдың соңына дейін «Ауыл шаруашылығын қаржылай қолдау қоры» АҚ (бұдан әрі «Қор») қорам кейіннен тарата отырып, оны толық қосу жолымен қайта ұйымдастырылады.

Жаалғыз акционер Басқармасының 2021 жылғы 13 желтоқсандағы № 66/21 шешімімен Қорға 2021 жылғы 1 желтоқсанда оған қорам қосу жолымен қайта ұйымдастыруды жүзеге асырды. АШҚҚҚ мүлік, құқықтары мен міндеттері Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын ескере отырып, таңдау актісі бекітілген күннен бастап қайта ұйымдастыру шеңберінде Қорға өтті.

Қайта құру нәтижесінде топ АШҚҚҚ барлық кредиторлары мен борышкерлеріне қатысты оның барлық міндеттемелері мен мүлктік құқықтары бойынша, оның ішінде Тарихтар (АШҚҚҚ және/немесе үшінші тұлғалар) алуалытын міндеттемелер мен мүлктік құқықтар бойынша АШҚҚҚ-ның құқықтық мұрасы болды.

Топтың акционерлік капиталы АШҚҚҚ қосылғаннан кейін 80,371,244 мың теңге сомасына ұлғайды. 2021 жылғы 1 желтоқсанда акцияны орналастыру бойынша мәміле жүзеге асырылғаннан кейін АШҚҚҚ барлық активтер мен міндеттемелерді берді, ал беру кезінде Таза активтер 80,683,116 мың теңгеді құрады. Осыған байланысты топ өз капиталындағы бөлінбеген пайда құрамында 311,872 мың теңге мөлшеріндегі оң айырмашылықты мойындады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

Келесі кестеле сатып алынған активтерге және қосылу күніне қабылданған міндеттемелерге қатысты тиымалар мен сомалар туралы ақпарат берілген.

	<i>2021 жылғы 1 желтоқсан</i>
Активтер	
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	46,644,824
Инвестициялық бағамы Қағаздар	1,092,602
Клиенттерге берілген несиелер	164,316,308
Қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешек	9,620,253
Қаржылық жылдауға арналған мүлік	444,762
Берілген аванстар	43,058
Негізгі құралдар	1,103,880
Материалдық емес активтер	412,034
Өтеуге қосылған құн салығы	1,115,274
Басқа активтер	401,359
Барлық активтер	225,194,354
Міндеттемелер	
Жергілікті атқарушы органдардан алынған Қарыздар	112,360,228
Бірлескен Ұлттар Ұйымынан алынған Қарыздар	27,533
Ауылдық ипотека бойынша міндеттемелер	1,984,254
Шығарылған борыштық бағамы Қағаздар	7,732,456
Корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы міндеттемелер	332,597
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	2,149,413
Қосылған құн салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттеме	1,292,335
Мемлекеттік субсидиялар	17,333,744
Басқа міндеттемелер	1,298,678
Барлық міндеттемелер	144,511,238
Барлығы таза активтер	80,683,116

7. Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына мыналар жатады:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
«Кері РЕПО» операциясы	74,235,424	-
Ағымдағы банктік шоттардағы ақша қаражаттары	58,336,062	59,149,641
ҚРҰБ ноталары	29,566,366	29,487,425
Республикалық мемлекеттік шоттағы ағымдағы шоттағы ақшалай қаражат	10,351,066	-
«Министрліктің Қазынашылық комитеті» мекемесіне (бұдан әрі – «РМК») ҚР Қаржы	741	14,218,696
Басқа банктердегі «овернайт» депозиттері	14	15
Залаларға арналған резерв	172,489,673	102,855,777
	(5,367)	(2,604)
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	172,484,306	102,853,173

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттары мен олардың баламалары мерзімі өтпін кеткен болып табымайды және кредиттік тәуекел деңгейінің 1-кезеңіне жатады (2021 жылғы 31 желтоқсан: мерзімі өтпін кеткен болып табымайды және кезеңге жатады Несиелік тәуекелдің 1 деңгейі).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Аяқ шоты

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттарының қаламқтары мен олардың баламаларының кредиттік сапасы «Standard & Poor's» рейтингтік агенттігінің немесе «Standard & Poor's» пікірі бойынша айырбасталаған басқа агенттіктердің рейтингтері негізінде ұсынылауы мүмкін:

	2022 жылғы 31 желтоқсан					Жыны
	Ағымдағы шоттар	«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шоты	ҚРҰБ ноталары	Басқа банктердегі «вернайт» депозиттері	«Кері репо» операциялары	
Мерзімі өтпеген						
- ҚРҰБ ноталары (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	-	29,566,366	-	-	29,566,366
- «ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ ағымдағы шотындағы ақшадай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	10,351,066	-	-	-	10,351,066
- ҚРҰБ	1,800,000	-	-	-	-	1,800,000
- BBB-ден BBB+ -ға дейінгі кредиттік рейтингімен+	39,622,073	-	-	-	-	39,622,073
- BB-ден BB+ -ге дейінгі несиелік ұғаймен	8,877,103	-	-	-	-	8,877,103
- B-ден B+ -ға дейінгі кредиттік рейтингімен	4,407,455	-	-	-	-	4,407,455
- берілген несиелік бала жоқ	3,629,431	-	-	741	74,235,424	77,865,596
Құныздануға арналған резерв шегерілгенге дейін қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жындары	58,336,062	10,351,066	29,566,366	741	74,235,424	172,489,659
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(1,447)	(124)	(2,087)	-	(1,709)	(5,367)
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жындары	58,334,615	10,350,942	29,564,279	741	74,233,715	172,484,292

	2021 жылғы 31 желтоқсан			
	Ағымдағы шоттар	ҚРҰБ ноталары	Басқа банктердегі «вернайт» депозиттері	Жыны
Мерзімі өтпеген				
- ҚРҰБ ноталары (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	29,487,425	-	29,487,425
- BBB-ден BBB+ -ға дейінгі кредиттік рейтингімен	54,129,945	-	-	54,129,945
- BB-ден BB+ -ге дейінгі несиелік ұғаймен	156,343	-	14,202,786	14,359,129
- B-ден B+ -ға дейінгі кредиттік рейтингімен	111,323	-	-	111,323
- берілген несиелік бала жоқ	4,752,030	-	15,910	4,767,940
Құныздануға арналған резерв шегерілгенге дейін қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жындары	59,149,641	29,487,425	14,218,696	102,855,762
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(835)	(1,089)	(680)	(2,604)
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жындары	59,148,806	29,486,336	14,218,016	102,853,158

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Аяқ жаңа*

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген кредиттік рейтингі жоқ ағымдағы шоттардағы ақша қаражатының қаламы «Ситибанк Қазақстан» АҚ және «Beteke Bank» АҚ (2021 жылғы 31 желтоқсан) қаламқтарын қамтыды: «Ситибанк Қазақстан» АҚ).

2022 жылғы 31 желтоқсанда топ Қазақстан қор биржасында «жері репо» мәмілелерін жасады, осы мәмілелер бойынша қымтамасы ету Қазақстан Республикасы Қаржы Министрілігінің қызығашылық вексельдері, ҚРҰБ ноталары және Еурониялық даму банкінің облигациялары болды, олардың әлді құны 74,382,575 мың теңгені құрады. Есепті күнге «жері репо» шарттары бойынша баланстық құн 74,233,715 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсанда: «жері репо» мәмілелері жоқ).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топтың банкте шоттары жоқ, онда ақша қаражаты қаламқтары мен олардың баламаларының жалпы сомасы меншікті капиталдың 10.00% - дан астамын құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсанда: «Еуразиялық даму банкімен» шоттардағы қаламқтар 33,570,476 мың теңге сомасына және ҚРҰБ ноталары 29,487,425 мың теңге сомасына).

8. Банктерге берілген несиелер

	<i>2022 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>
Екінші деңгейдегі банктерге берілген несиелер	10,463,976	12,618,972
90 күннен астам мерзімге орналастырылған мерзімді депозиттер	61,836	108,779
	10,525,812	12,727,751
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(7,625)	(19,239)
Банктердегі қаражат	10,518,187	12,708,512

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Екінші деңгейдегі банктерге берілген кредиттер мерзімі өткен болып табылмайды және кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатады (2021 жылғы 31 желтоқсан: мерзімі өткен болып табылмайды және кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатады).

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банктерге берілген кредиттердің кредиттік сапасы «Standard & Poor's» рейтингтік агенттігінің немесе «Standard & Poor's» шаласы бойынша айырбасталған басқа агенттіктердің рейтингтері негізінде ұсынылуы мүмкін:

	<i>2022 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>
Мерзімі өтпеген		
- BBB-ден BBB+ -ға дейінгі кредиттік рейтингімен	9,406,581	1,298,136
- BB-ден BB+ -ге дейінгі несиелік ұяйымен	-	11,328,459
- B-ден B+ -ға дейінгі кредиттік рейтингімен	1,119,231	101,156
	10,525,812	12,727,751
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған Резерв	(7,625)	(19,239)
Банктерге берілген несиелер	10,518,187	12,708,512

2022 жыл ішінде көктемгі алай жұмыстарын жүргізуге қолдау көрсетуге бағытталған «Кең-Ала» жыл сайынғы мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде топ «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ-ға жалпы сомасы 38,664,184 мың теңгеге, «First Highland Juban Bank» АҚ-ға жалпы сомасы 3,099,228 мың теңгеге, «Банк ЦентрКредит» АҚ-ға кредиттер берді жалпы сомасы 996,567 мың теңгеге нарықтық мөлшерлемелен төмен пайыздық мөлшерлеме бойынша – жылдық 1.50% - ға және жалпы сомасы 32,957,000 мың теңгеге берілген қарыздарды 2022 жылғы 1 желтоқсанда дейін және жалпы сомасы 9,802,979 мың теңгеге берілген қарыздарды өтеу мерзімімен 2023 жылғы 1 наурызға дейін. Топ көлеміндегі дисконтты мойындады 3,539,813 мың теңге нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттерді бастапқы талу кезіндегі залал ретінде және банктерге берілген кредиттер бойынша өзге шығыстар мен пайыздық кірістер құрамындағы пайдал немесе залал туралы шоғырландырылған есепте 3,318,027 мың теңге мөлшеріндегі дисконт амортизациясынан пайыздық кіріс ретінде. Топ шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконтты арқам бастапқы талу кезінде жоғарыда аталған кредиттердің әлді құнын бағалау үшін жылдық 14.91% - дан 18.76% - ға дейінгі есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2021 жыл ішінде көктемгі алай жұмыстарын жүргізуі қолдауға бағытталған «Кең-Ала» жыл сайынғы мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде топ «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ – ға жалпы сомасы 31,840,998 мың теңгеге нарықтық мөлшерлемелен төмен пайыздық мөлшерлеме-жылдық 1.50% және өтеу мерзімі 2021 жылғы 1 желтоқсанда дейін кредиттер берді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Топ 1,954,546 мың теңге мөлшеріндегі дисконтты нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттерді бастапқы тағу кезіндегі залал ретінде және банктерге берілген кредиттер бойынша өзге шығыстар мен пайыздық кірістер құрамындағы пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есепте 1,954,546 мың теңге мөлшеріндегі дисконт амортизациясынан пайыздық кіріс ретінде таныма. Топ шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тағу кезінде жоғарыда аталған кредиттердің бала күнінен бағалау үшін жылдық 10.19% - дан 11.00% - ға дейінгі есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жалпы бойынша топтың жалпы балансы астында банктерде баланстары болған жоқ Мемлекеті қанталамың 10.00%.

9. Клиенттерге берілген несиелер

Клиенттерге берілген несиелер аграрлық сектордағы қызметті жүзеге асыратын Қарыз алушыларға берілген несиелермен ұсынылған және келесі позицияларға қамтылды:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер	277,797,806	221,308,282
Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер	115,230,483	113,307,304
Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер	200,922,340	153,473,637
Жеке тұлғаларға берілген несиелер	276,881,369	265,967,040
	870,831,998	754,056,263
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(155,527,298)	(89,040,036)
Клиенттерге берілген несиелер	715,304,700	665,016,227

Клиенттерге берілген кредиттердің құнсыздануына арналған резерв

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде заңды тұлғалар мен жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға (КНШ) жалпы баланстық құн мен резервтің өзгерістеріне талмау келтірілген:

Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер

	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>СҚКК</i>	<i>Жұнымы</i>
Жалпы баланстық құн					
2022 жылғы 1 қаңтарға	68,500,768	1,475,804	151,331,710	-	221,308,282
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	130,184,383	23,222,674	-	742,090	154,149,147
Жалпы баланстық құнның ішінара өтелуіне немесе ұлғайуына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(70,762,998)	(12,952,188)	(14,660,240)	-	(98,375,426)
1 кезеңде ауыстыру	81,845,585	-	(81,845,585)	-	-
2 кезеңде ауыстыру	(3,931,342)	(28,176,191)	(24,244,849)	-	-
3 кезеңде ауыстыру	(2,242,373)	(253,129)	2,495,502	-	-
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	-	-	(1,218,251)	-	(1,218,251)
Есептелген пайыздардың өзгерістері	2,336,350	884,837	(1,287,133)	-	1,934,054
2022 жылғы 31 желтоқсанға	205,930,373	40,554,189	30,571,154	742,090	277,797,806

*Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағу ішкінен кейінгі кезеңдер аралығындағы аударымдарды қоса алғанда

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Атың таңға

Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер

	1-ші кезең	2-ші кезең	3-ші кезең	СҚКҚ	Жылы
2022 жылғы 1 қаңтарға күгілестін кредиттік залалдарға арналған резерв	5,436	1,533	5,302,701	–	5,309,670
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер*	192,662	133,160	–	–	325,822
Өтелген активтер	(7,837)	–	(1,270,725)	–	(1,278,562)
1 кезеңге ауыстыру	596,159	–	(596,159)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(654)	506,775	(506,121)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	–	(104)	104	–	–
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	416,723	(270,777)	(411,818)	–	(265,872)
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(609,498)	(20,760)	–	–	(630,258)
Дисконтты босату	–	–	1,564,532	–	1,564,532
2022 жылғы 31 желтоқсанға	592,991	349,827	4,082,514	–	5,025,332

*Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы таңғу әтінен кейінгі кезеңдер арасындағы аударымдары қосылғанда

Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	1-ші кезең	2-ші кезең	3-ші кезең	СҚКҚ	Жылы
Жалпы баланстық құн					
2022 жылғы 1 қаңтарға	32,334,402	–	78,840,817	2,132,085	113,307,304
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	14,044,735	–	–	48,097	14,092,832
Жалпы баланстық құнның ішкіара өтелуіне немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(6,713,997)	(36,516)	(4,447,645)	16,459	(11,181,699)
1 кезеңге ауыстыру	2,130,546	–	(2,130,546)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(723,593)	1,315,160	(591,567)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(5,766,906)	–	5,766,906	–	–
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	(3,364,063)	–	(3,364,063)
Есептелген пайыздарлағы өзгерістер	1,178,130	33,107	1,161,328	3,544	2,376,109
2022 жылғы 31 желтоқсанға	36,483,317	1,311,751	75,235,230	2,200,185	115,230,483

*Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы таңғу әтінен кейінгі кезеңдер арасындағы аударымдары қосылғанда

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	1-ші кезең	2-ші кезең	3-ші кезең	СҚКҚ	Жылты
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	589,112	–	25,780,617	638,387	27,008,116
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер*	905,562	–	–	–	905,562
Өтелген активтер	(793)	–	(3,240,880)	–	(3,241,673)
1 кезеңге ауыстыру	–	–	–	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(48,327)	48,327	–	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(126,888)	–	126,888	–	–
Кезеңдер арасындағы аударылымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	4,505,731	259,563	5,367,753	1,060,218	11,193,265
Тағуым тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағымдарының өзгеруі	–	(73,161)	–	–	(73,161)
Дисконтты босату	–	–	5,571,768	–	5,571,768
Өткен кезеңдерге жататын провизиаларды қайта есептеуге байланысты өзге де өзгерістер	48,493	–	7,504,953	–	7,553,446
Басқа өзгерістер	–	–	(3,551,563)	–	(3,551,563)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	5,872,890	234,729	37,559,536	1,698,605	45,365,760

*Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағу әлтінен кейінгі кезеңдер арасындағы аударылымдарды қоса алғанда

Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	1-ші кезең	2-ші кезең	3-ші кезең	СҚКҚ	Жылты
Жалпы баламалық құн					
2022 жылғы 1 қаңтарға	77,476,761	1,919,000	74,049,266	28,610	153,473,637
Еңгілес компанияны сатып алу нәтижесінде табылған	1,150,688	2,126,413	26,054,939	–	29,332,040
Еңгілес компанияны сатып алуға байланысты шығу	(20,941,095)	–	–	–	(20,941,095)
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	81,354,030	2,625,694	–	5,459,855	89,439,579
Жалпы баламалық құнның ішінара өтелуіне немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(43,248,327)	(553,407)	(7,835,173)	2,591	(51,634,316)
1 кезеңге ауыстыру	2,628,394	(1,541,032)	(1,087,362)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(1,569,103)	3,414,523	(1,845,420)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(16,809,077)	(3,383,347)	20,192,424	–	–
Тағуым тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағымдарының өзгеруі	–	–	(5,103,347)	–	(5,103,347)
Есептелген пайыздардың өзгерістері	743,951	271,844	6,992,333	–	8,008,128
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(1,652,286)	–	(1,652,286)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	80,786,222	4,879,688	109,765,374	5,491,056	200,922,340

*Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағу әлтінен кейінгі кезеңдер арасындағы аударылымдарды қоса алғанда

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

анық таңға

*Басқа заңды тұлғаларға берілген
кредиттер*

	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жылғы</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	1,731,620	187,323	31,481,335	9,043	33,409,321
Еншілес компанияны сатып алу нәтижесінде тиымдам	2,638	–	13,144,916	–	13,147,554
Еншілес компанияны сатып алуға байланысты шығу	(1,654,360)	–	–	–	(1,654,360)
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер*	1,490,259	651	–	–	1,490,910
Өтелген активтер	(141,267)	(5,312)	(2,493,675)	–	(2,640,254)
1 кезеңге ауыстыру	533,083	(252,982)	(280,101)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(6,423)	468,416	(461,993)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	31,638	(144,367)	112,729	–	–
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	980,940	891,741	2,684,925	16,222	4,573,828
Тағуды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта өзделген ақша ағындарының өзгеруі	(2,897)	(1,253)	–	–	(4,150)
Дисконтты босату	–	–	3,528,299	–	3,528,299
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(1,652,286)	–	(1,652,286)
Өткен кезеңдерге жататын провизияларды қайта есептеуге байланысты өзге де өзгерістер	–	–	11,675,435	–	11,675,435
2022 жылғы 31 желтоқсанға	2,965,231	1,144,217	57,739,584	25,265	61,874,297

*Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тағу өтімінен кейінгі кезеңдер арасындағы аударымдарды қоспағанда

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

Келесі кестеде 2022 жыл ішінде жеке тұлғаларға берілген несиелер бойынша жаалы байланыстық құн мен КНШ резервтің өзгеруіне талдау көрсетілген.

Жеке тұлғаларға берілген несиелер

	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жалпы</i>
Жаалы байланыстық құн					
2022 жылғы 1 қаңтарға	226,411,760	4,836,939	33,893,903	824,438	265,967,040
Елшілес компанияны сатып алу нәтижесінде тиымалы	276,141	14,531	3,218,045	–	3,508,717
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	65,001,763	644,875	–	1,331,319	66,977,957
Жаалы байланыстық құнның ішкіара өтелеуіне немесе ұлғайуына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(49,916,725)	(1,038,317)	(12,020,638)	(320,121)	(63,295,801)
1 кезеңге ауыстыру	337,759	(235,566)	(102,193)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(4,610,062)	5,857,008	(1,246,946)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(35,659,908)	(4,005,197)	39,665,105	–	–
Дисконтты босату	–	–	6,971	–	6,971
Танулы тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	(129,655)	–	(129,655)
Есептелген шығармалардың өзгерістер	(723,100)	19,588	4,184,314	382,352	3,863,154
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(17,014)	–	(17,014)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	201,117,628	6,093,861	67,451,892	2,217,988	276,881,369

Жеке тұлғаларға берілген несиелер

	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жалпы</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	913,163	30,247	21,829,545	539,974	23,312,929
Елшілес компанияны сатып алу нәтижесінде тиымалы	–	–	1,280,223	–	1,280,223
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	361,785	10,874	–	–	372,659
Өтелген активтер	(253,079)	(24,557)	(1,433,101)	–	(1,710,737)
1 кезеңге ауыстыру	14,047	(1,490)	(12,557)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(55,636)	921,911	(866,275)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(257,698)	(25,516)	283,214	–	–
Кезеңдер арасындағы ауалармен мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдығы КНШ өзгерістері	6,695,518	250,628	11,574,236	(21,540)	18,498,842
Танулы тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(80,855)	(5,999)	–	–	(86,854)
Дисконтты босату	–	–	1,614,918	–	1,614,918
Қалпын келтіру	–	–	(3,057)	–	(3,057)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(17,014)	–	(17,014)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	7,337,245	1,156,098	34,250,132	518,434	43,261,909

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Келесі кестеле 2021 жыл ішінде заңды тұлғаларға берілген несиелер бойынша жалпы баланстық құн мен резервтің КНШ өзгеруіне таалау келтірілген:

Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер

	1-ші кезең	2-ші кезең	3-ші кезең	Жылғы
2021 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	79,901,163	6,526,637	109,612,996	196,040,796
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	38,486,638	111,900	55,981,291	94,579,829
Жалпы баланстық құнның ішінара өтелуіне немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(30,444,267)	(743,988)	(40,060,889)	(71,249,144)
1 кезеңге ауыстыру	4,211,130	(2,654,521)	(1,556,609)	-
2 кезеңге ауыстыру	(522,123)	937,177	(415,054)	-
3 кезеңге ауыстыру	(2,266,518)	(2,689,667)	25,956,185	-
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	5,956	-	475,926	481,882
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	128,789	(11,734)	1,337,864	1,454,919
2021 жылғы 31 желтоқсанға	68,500,768	1,475,804	151,331,710	221,308,282

Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер

	1-ші кезең	2-ші кезең	3-ші кезең	Жылғы
2021 жылғы 1 қаңтардағы күтілетін кредиттік таламдарға арналған резерв	6,962	3,133	6,493,909	6,504,004
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	2,044	-	813,062	815,106
Өтелген активтер	(2,152)	-	(572)	(2,724)
1 кезеңге ауыстыру	3,133	(3,133)	-	-
2 кезеңге ауыстыру	(144)	144	-	-
3 кезеңге ауыстыру	(572)	-	572	-
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	(3,835)	1,389	(1,530,313)	(1,532,759)
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	-	-	(473,957)	(473,957)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	5,436	1,533	5,302,701	5,309,670

Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	1-ші кезең	2-ші кезең	3-ші кезең	СҚКҚ	Жылғы
2021 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	48,315,340	-	59,357,934	2,590,747	110,264,021
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	16,684,711	-	6,344,362	-	23,029,073
Жалпы баланстық құнның ішінара өтелуіне немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(11,181,844)	-	(13,054,446)	(717,212)	(24,953,502)
1 кезеңге ауыстыру	2,327,571	-	(2,327,571)	-	-
2 кезеңге ауыстыру	-	-	-	-	-
3 кезеңге ауыстыру	(24,796,851)	-	24,796,851	-	-
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	27	-	474,167	1,462	475,656
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	985,448	-	3,249,520	257,088	4,492,056
2021 жылғы 31 желтоқсанға	32,334,402	-	78,840,817	2,132,085	113,307,304

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге***Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер**

	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>СҚАҚ</i>	<i>Жылы</i>
2021 жылы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	875,550	–	24,395,694	1,060,232	26,331,476
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	393,373	–	2,833,218	–	3,226,591
Өтелген активтер	(55,048)	–	(306,294)	–	(361,342)
1 кезеңге ауыстыру	477,963	–	(477,963)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	–	–	–	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(306,294)	–	306,294	–	–
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	(796,432)	–	(2,684,972)	(421,845)	(3,903,249)
Тағуам тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	(474,167)	–	(474,167)
Дисконтты босату	–	–	2,188,807	–	2,188,807
2021 жылы 31 желтоқсанға	589,112	–	25,780,617	638,387	27,008,116

Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>СҚАҚ</i>	<i>Жылы</i>
2021 жылы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	81,216,397	230,473	51,797,439	35,836	133,280,145
Бірлесік нәтижесінде тағылым	3,406,945	123,055	1,496,542	–	5,026,542
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	36,621,862	155,000	4,245,164	–	41,022,026
Жалпы баланстық құнның ішкіара өтелуіне немесе ұлғаюына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(24,308,439)	(39,675)	(8,641,664)	(7,733)	(32,997,511)
1 кезеңге ауыстыру	1,127,258	(139,072)	(988,186)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(1,525,367)	1,557,795	(32,428)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(20,478,618)	(61,903)	20,540,521	–	–
Тағуам тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	86,992	20,401	1,257,389	507	1,365,289
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	1,329,731	72,926	4,786,691	–	6,189,348
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(412,202)	–	(412,202)
2021 жылы 31 желтоқсанға	77,476,761	1,919,000	74,049,266	28,610	153,473,637

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>СҚАҚ</i>	<i>Жылы</i>
2021 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік зағалдарға арналған резерв	1,953,427	1,692	24,964,329	15,372	26,934,820
Бірлестік нәтижесінде танылды	2,251	1,209	1,333,950	-	1,337,410
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	223,580	1,129	1,391,017	-	1,615,726
Өтелген активтер	(68,181)	-	(871,308)	-	(939,489)
1 кезеңде ауыстыру	23,988	(1,692)	(22,296)	-	-
2 кезеңде ауыстыру	(80,350)	80,350	-	-	-
3 кезеңде ауыстыру	(459,106)	-	459,106	-	-
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	136,011	104,635	(216,819)	(6,329)	17,498
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	-	-	966,800	-	966,800
Дисконтты босату	-	-	3,882,996	-	3,882,996
Қалпына келтіру	-	-	5,762	-	5,762
Есептен шығарылған сомалар	-	-	(412,202)	-	(412,202)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	1,731,620	187,323	31,481,335	9,043	33,409,321

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі ай ішінде және тұлғаларға берілген несиелер бойынша жалпы баланстық құн мен КНШ резервінің өзгеруіне талдау берілген:

Жеке тұлғаларға берілген несиелер

	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>СҚАҚ</i>	<i>Жылы</i>
2021 жылғы 1 қаңтардағы жалпы баланстық құн	57,234,051	2,081,669	14,915,971	785,329	75,017,020
Бірлестік нәтижесінде танылды	156,113,011	3,887,143	16,928,427	-	176,928,581
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	29,685,438	9,800	3,715,968	-	33,411,206
Жалпы баланстық құнның ішінара өтелуіне немесе ұлғайымына байланысты өзгерістерді қоса алғанда, өтелген активтер	(19,232,919)	(638,629)	(3,299,592)	(27,217)	(23,198,357)
1 кезеңде ауыстыру	3,387,476	(882,731)	(2,504,745)	-	-
2 кезеңде ауыстыру	(587,288)	857,750	(270,462)	-	-
3 кезеңде ауыстыру	(3,019,615)	(431,703)	3,451,318	-	-
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(799)	-	125,343	-	124,544
Есептелген пайыздардағы өзгерістер	2,832,405	(46,360)	888,163	66,326	3,740,534
Есептен шығарылған сомалар	-	-	(56,488)	-	(56,488)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	226,411,760	4,836,939	33,893,903	824,438	265,967,040

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

Жеке тұрғындарға берілген несиелер

	1-ші кезең	2-ші кезең	3-ші кезең	СҚАҚ	Жылы
2021 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған Резерв	433,995	222,487	4,862,371	85,876	5,604,729
Бірлесік нәтижесінде тымдамы құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	321,164	18,905	15,961,336	–	16,301,405
Өтелген активтер	328,700	–	587,951	–	916,651
1 кезеңге ауыстыру	(31,630)	(61,037)	(85,868)	–	(178,535)
2 кезеңге ауыстыру	216,323	(97,145)	(119,178)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(2,387)	17,048	(14,661)	–	–
Кезеңдер арасындағы аударымдар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері	(29,380)	(64,305)	93,685	–	–
Тануды тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта өзделген ақша ағындарының өзгеруі	(323,622)	(5,700)	370,587	454,098	495,357
Дисконтты босату	–	–	38,595	–	38,595
Қалпына келтіру	–	–	186,624	–	186,624
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(56,374)	–	(56,374)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	913,163	30,247	21,829,545	539,974	23,312,929

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген несиелердің сапасы туралы ақпарат берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан			СҚАҚ	Жылы
	2-кезең күту несиелік шығындар несиелік несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	3-кезең күту несиелік шығындар несиелік несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	12 айлық КНШ 1-ші кезеңі		
Заңды тұрғындарға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер					
- кешіктірілмеген	204,719,661	37,748,598	19,839,458	742,090	263,049,807
- мерзімі аз мерзімге кешіктірілгендер	1,210,712	1,719,769	2,213,974	–	5,144,455
30 күнгі	–	1,085,822	1,887,951	–	2,973,773
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	378,679	–	378,679
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	–	–	1,900,975	–	1,900,975
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	4,350,117	–	4,350,117
	205,930,373	40,554,189	30,571,154	742,090	277,797,806
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(592,991)	(349,827)	(4,082,514)	–	(5,025,332)
	205,337,382	40,204,362	26,488,640	742,090	272,772,474

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсан				
	12 айлық ҚНШ 1-ші кезеңі	2-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	3-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	СҚКҚ	Жыны
Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер					
- кешіктірілмеген	34,872,896	872,809	38,396,379	2,200,185	76,342,269
- мерзімі аз мерзімге кешіктірілгендер	1,610,421	-	10,012,265	-	11,622,686
30 күн	-	438,942	11,394,748	-	11,833,690
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	179,843	-	179,843
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	-	-	5,734,752	-	5,734,752
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	9,517,243	-	9,517,243
	36,483,317	1,311,751	75,235,230	2,200,185	115,230,483
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(5,872,890)	(234,720)	(37,559,536)	(1,698,605)	(45,365,760)
	30,610,427	1,077,022	37,675,694	501,580	69,864,723

	2022 жылғы 31 желтоқсан				
	12 айлық ҚНШ 1-ші кезеңі	2-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	3-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	СҚКҚ	Жыны
Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер					
- кешіктірілмеген	78,376,000	2,585,570	48,043,603	5,491,056	134,496,229
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	2,410,222	2,169,972	10,237,385	-	14,817,579
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	124,146	9,944,204	-	10,068,350
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	-	-	495,418	-	495,418
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	4,908,556	-	4,908,556
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	36,136,208	-	36,136,208
	80,786,222	4,879,688	109,765,374	5,491,056	200,922,340
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(2,965,231)	(1,144,217)	(57,739,584)	(25,265)	(61,874,297)
	77,820,991	3,735,471	52,025,790	5,465,791	139,048,043

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсан				
	12 айлық ҚНШ 1-ші кезеңі	2-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	3-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	СҚАҚ	Жыны
Жеке тұлғаларға берілген несиелер					
- кешіктірілмеген	192,337,492	2,101,874	26,308,765	1,254,651	222,002,782
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	8,780,136	193,066	5,767,197	1,909	14,742,308
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	3,798,921	4,114,936	62,457	7,976,314
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	-	-	3,845,655	-	3,845,655
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	8,931,686	12,303	8,943,989
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	18,483,653	886,668	19,370,321
	201,117,628	6,093,861	67,451,892	2,217,988	276,881,369
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(7,337,245)	(1,156,098)	(34,250,132)	(518,434)	(43,261,909)
	193,780,383	4,937,763	33,201,760	1,699,554	233,619,460

	2021 жылғы 31 желтоқсанға				
	12 айлық ҚНШ 1-ші кезеңі	2-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	3-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде		Жыны
Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер					
- кешіктірілмеген	68,258,776	1,268,663	139,376,336		208,903,775
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	241,992	133,523	2,367,041		2,742,556
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	73,618	3,584,574		3,658,192
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	-	-	695,904		695,904
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	1,072,637		1,072,637
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	4,235,218		4,235,218
	68,500,768	1,475,804	151,331,710		221,308,282
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(5,436)	(1,533)	(5,302,701)		(5,309,670)
	68,495,332	1,474,271	146,029,009		215,998,612

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мәңгілік

	2021 жылғы 31 желтоқсанда					
	12 айлық ҚНШ 1-ші кезеңі	2-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	3-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	СҚКҚ	Жыны	
Инвестициялық жобалары жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер						
- кешіктірілмеген	32,297,348	-	55,548,440	2,132,085		89,977,873
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	37,054	-	5,426,230	-		5,463,284
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	1,521,516	-		1,521,516
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	-	-	1,006,723	-		1,006,723
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	5,891,375	-		5,891,375
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	9,446,533	-		9,446,533
	32,334,402		78,840,817	2,132,085		113,307,304
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(589,112)	-	(25,780,617)	(638,387)		(27,008,116)
	31,745,290		53,060,200	1,493,698		86,299,188

	2021 жылғы 31 желтоқсанда					
	12 айлық ҚНШ 1-ші кезеңі	2-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	3-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде	СҚКҚ	Жыны	
Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер						
- кешіктірілмеген	75,618,380	1,378,678	49,338,594	28,610		126,364,262
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	1,858,381	-	6,614,055	-		8,472,436
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	540,322	92,446	-		632,768
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	-	-	2,756,907	-		2,756,907
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	3,625,728	-		3,625,728
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	11,621,536	-		11,621,536
	77,476,761	1,919,000	74,049,266	28,610		153,473,637
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(1,731,620)	(187,323)	(31,481,335)	(9,043)		(35,409,321)
	75,745,141	1,731,677	42,567,931	19,567		120,064,316

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2021 жылғы 31 желтоқсанға		СҚАҚ	Жиынты
	12 айлық КНШ 1-ші кезеңі	2-кезең күту несиелік шығындар несиелік бағаланбаған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде		
Жеке тұлғаларға берілген кредиттер				
- кешіктірілмеген	212,699,187	-	10,932,511	-
30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	13,712,573	274,068	947,384	315,178
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	4,562,871	1,209,724	509,260
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	-	-	2,408,222	-
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	6,080,262	-
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	12,315,800	-
	226,411,760	4,836,939	33,893,903	824,438
Күтілетін кредиттік зағалдарға арналған резерв	(913,163)	(30,247)	(21,829,545)	(539,974)
	225,498,597	4,806,692	12,064,358	284,464

2022 жыл ішінде агромеркәсіптік кешен субъектілеріне нақтылама жүйесіндегі қолдану үшін кредит беру жөніндегі «Кең-Дала» жыл сайынғы мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде топ нарықтық мөлшерлемелен төмен пайыздық мөлшерлеме бойынша жалпы сомасы 97,240,021 мың теңгеге (2021 жыл: 38,159,002 мың теңге) кредиттер берілді – жылдық 1.50% (2021 жыл: жылдық 2.00% және өтеу мерзімі 2023 жылғы қарашаға дейін (2021 жыл: 2022 жылғы сәуірге дейін). Топ 9,230,104 мың теңге көлемінде дисконт таныды (2021 жыл: 4,027,401 мың теңге (2021 жыл: 3,708,197 мың теңге) мөлшерінде дисконттың амортизациясынан пайыздық кіріс және бастапқы тану кезінде клиенттерге берілген кредиттер бойынша өзге шығыстар мен пайыздық кірістер құрамындағы пайда немесе зағала туралы шоғырландырылған есепте тисінше 4,836,609 мың теңге (2021 жыл: 3,708,197 мың теңге). 9,230,104 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 4,027,401 мың теңге) пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттері бастапқы танудан болған зағала алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді (2021 жыл: 3,757,430 мың мөлшерінде алынған мемлекеттік субсидия есебінен ішінара өтелді. теңге) (21-ескерту). Топ шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тану кезінде жоғарыда аталған кредиттерінің өдал құнын бағалау үшін жылдық 15.40% - дан 21.90% - ға дейінгі (2021 жыл: жылдық 13.70% -дан 14.40% -ға дейінгі) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам.

2022 жыл ішінде топ «Нәтижелі жұмыспен қамту және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасы» (бұдан әрі – «Іскер») шеңберінде берілген кредиттері берілді және оларға қызмет көрсетулі жағдайында; 31,464,550 мың теңге сомасына жаңа қарыздар берілді (2021 жыл: 18,967,321 мың теңге). Топ жылдық 15.40% -дан 21.90% -ға дейінгі диапазондағы (2021 жыл: 11.60% -дан 16.70% -ға дейін) есептелген нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың өдал құнын бағалау үшін пайдаланды. 10,911,036 мың теңге мөлшерінде (2021 жыл: 6,674,848 мың теңге) нарықтық мөлшерлемелен төмен ставка бойынша берілген осы кредиттері бастапқы танудан болған зағала өзге шығыстардың құрамында танылады және мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді (21-Ескерте).

2022 жыл ішінде топ «Еңбек» және «Жұмыспен қамту жол картасы-2020» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде 13,718,157 мың теңге сомасына кредиттер берілді және оларға қызмет көрсетулі жағдайында. Топ шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тану кезінде жоғарыда аталған қарыздардың өдал құнын бағалау үшін жылдық 15.40% - дан 21.90% - ға дейінгі диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам. Нарықтық мөлшерден төмен мөлшерлеме бойынша берілген осы кредиттері бастапқы танудан болған зағала 2,833,242 мың теңге өзге шығыстар құрамында танылады және алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*Аяқ теңге*

2021 жыл ішінде «Жұмыспен қамтудың жол картасы 2020-2021» бағдарламасы бойынша жалпы сомасы 5,000,000 мың теңгеге облигациялар шығару шеңберінде алынған қаржы (17-ескерту) агроөнеркәсіптік кешен субъекттеріне толығымен бөлінді. Топ шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тәуелсіз кезінде жоғарыда аталған қарыздардың өдіс құнын бағалау үшін жылдық 16.30% - ден 16.70% - ға дейінгі дивидендтар есептелген нарықтық мөлшерлемелерді пайдаланам. 900,656 мың мөлшерінде нарықтық мөлшерлемеден төмен ставка бойынша берілген осы кредиттерді бастапқы тәуелсіз болған заала теңге, басқа шығыстар құрамында табылады.

2022 жыл ішінде топ агроөнеркәсіптік кешенді қамтудың мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде берілген қарыздар бойынша жалпы сомасы 8,732,054 мың теңгеге (2021 жыл) күтілетін кредиттік шығынға ұшырады: 2,622,720 мың теңге) бұрын берілген кредиттер бойынша 2018-2020 жылдар ішінде күтілетін кредиттік зааалар сомасы Мемлекеттік субсидиялармен өтеледі (21 қосымша).

2022 жыл ішінде экипментпен сүт-тауар фермаларының құрылысын қаржыландыру және ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру және қайта өңдеу жөніндегі инвестициялық жобаларды іске асыру үшін агроөнеркәсіптік кешен субъекттеріне кредит беруге алынған қарыз шеңберінде топ жалпы сомасы 3,501,188 мың теңгеге жаңа кредиттер берді. Топ шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тәуелсіз кезінде жоғарыда аталған қарыздардың өдіс құнын бағалау үшін жылдық 15.40% - ден 21.90% - ға дейінгі дивидендтар есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам. 1,651,777 мың теңге мөлшеріндегі нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген осы кредиттерді бастапқы тәуелсіз болған заала өзге шығыстардың құрамында табылады және мемлекеттік субсидия есебінен толық өтеледі (21 қосымша).

Топ өзінің жалпы операциялық қызметі барысында ауыл шаруашылығы өнеркәсібіндегі қызметті жүзеге асыратын қарыз алушыларға нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша кредиттер берді. Нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша берілген кредиттерді бастапқы тәуелсіз 19,661,739 мың теңге мөлшерінде заала (21 қосымша) 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған он екі айдағы өзге шығыстар құрамында табылады (2021 жыл: 25,782,983 мың теңге). 2022 жыл топ жылдық 15.40% - ден 21.90% - ға дейінгі дивидендтар есептелген нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланам (2021 жыл: 11.60% - ден 16.70% - ға дейін.) шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тәуелсіз кезінде қарыздардың өдіс құнын бағалау үшін.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топта кредиттердің жалпы қаламы меншікті капиталдың 10% - асатын қарыз алушылар болған жоқ (2021 жылғы 31 желтоқсан: жоқ).

Қамтамасыз ету және несиелік тәуекелді төмендететін басқа құралдар

Топ қамтамасыз етуді талап ететін кепілдік мөлшері мен түрі контрагенттің несиелік тәуекелін бағалауға байланысты. Қамтамасыз ету түрлері мен бағалау параметрлерінің рұқсат етілуіне қатысты қағидастар белгіленді.

Басшылық қамтамасыз етудің нарықтық құнана мониторингі жүзеге асырды және құнсызданудан болған шығындарға бағалау резервінің жеткіліктілігін тексеру барысында Негізгі Келісімге сәйкес қосымша қамтамасыз етуді сұрағам.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Бұдан әрі кестелерде 2022 жылғы 31 желтоқсанға қамтамасыз ету түрлері бойынша клиенттерге берілген кредиттердің сапасын арттырудың (шығынға бағалау резервін шегергенде) қамтамасыз ету және басқа да құралдары туралы ақпарат берілген:

	Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әдіс құны – есепті күндегі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	Қамтамасыз етудің әдіс құны – несиені берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін
<i>1 кезең (12 айлық күтілетін несиелік шығындар)</i>			
Ақшалай қаржат және салымдар	4,555,551	4,555,551	–
Заңды тұлғалардан алынған биіктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (B - дән BBB+ дейінгі кредиттік рейтингі бар)	1,258,473	1,258,473	–
Көлік құралдары	61,842,676	–	61,842,676
Жылжымайтын мүлік	209,134,822	50,630,164	158,504,658
Жабдық	10,548,285	328,591	10,219,694
Айналымдағы тауарлар	13,971,652	–	13,971,652
Жер учаскелері	40,112,383	–	40,112,383
Қамтамасыз етусіз және несиені сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	166,125,341	–	–
Жиынты 1-ші кезең	507,549,183	56,772,779	284,651,063
<i>2-ші кезең (Кредиттік өсіп келеді бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік шығындар-құнсызданған)</i>			
Ақшалай қаржат және салымдар	985,848	985,848	–
Көлік құралдары	10,670,960	–	10,670,960
Жылжымайтын мүлік	21,012,786	6,962,466	14,050,320
Жабдық	3,108,433	–	3,108,433
Айналымдағы тауарлар	3,491,167	–	3,491,167
Жер учаскелері	4,501,762	–	4,501,762
Қамтамасыз етусіз және несиені сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	6,183,662	–	–
Жиынты 2-ші кезең	49,954,618	7,948,314	35,822,642

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	Клиенттерге берілген неселердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әдіс құны – есепті күнделгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	Қамтамасыз етудің әдіс құны – несие берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін
<i>3-ші кезең (Кредиттік-құрысқаннан активтер бағалана тұрған мерзім және күнінен кредиттік мақалалар)</i>			
Ақпалай қаражат және салымдар	926,484	926,484	–
Заңды тұлғалардан алынған банеттік кешіліктер мен кешілерістер (В - дан BBB+ деңгейі кредиттік рейтингі бар)	388,679	388,679	–
Көлік құралдары	4,727,525	97,754	4,629,771
Жылжымайтын мүлік	91,816,063	60,805,121	31,010,942
Жабдық	3,877,720	1,987,594	3,890,126
Айналымдағы тауарлар	8,809,564	–	8,809,564
Жер учаскелері	17,509,708	–	17,509,708
Басқа активтер	5,977	5,977	–
Қамтамасыз етудің және несие салымын арттырудың басқа құралдарымен	19,330,164	100,835	–
Жиынты 3-ші кезең	149,391,884	64,312,444	65,850,111
<i>СЖКК – активтері</i>			
Ақпалай қаражат және салымдар	13,251	13,251	–
Заңды тұлғалардан алынған банеттік кешіліктер мен кешілерістер (В - дан BBB+ деңгейі кредиттік рейтингі бар)	10,319	10,319	–
Көлік құралдары	398,600	–	398,600
Жылжымайтын мүлік	6,539,346	5,308,778	1,230,568
Жабдық	323,234	147,941	175,293
Айналымдағы тауарлар	34,144	–	34,144
Жер учаскелері	518,419	–	518,419
Қамтамасыз етудің және несие салымын арттырудың басқа құралдарымен	571,702	–	–
СЖКК-активтерінің жиынты	8,409,015	5,480,289	2,357,024
Клиенттерге берілген барлық неселер	715,304,700	134,513,826	388,680,840

Бұдан әрі кестелерде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы қамтамасыз ету түрлері бойынша клиенттерге берілген кредиттердің салымын арттырудың қамтамасыз етуі және басқа да құралдары (шығынға бағалау резервін шегергенде) туралы ақпарат берілген:

	Клиенттерге берілген неселердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әдіс құны – есепті күнделгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	Қамтамасыз етудің әдіс құны – несие берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін
<i>1-ші кезең (12 айлық күтілетін немелік активтер)</i>			
Ақпалай қаражат және салымдар	2,169,653	2,169,653	–
Заңды тұлғалардан алынған банеттік кешіліктер мен кешілерістер (В - дан BBB+ деңгейі кредиттік рейтингі бар)	2,435,634	2,435,634	–
Заңды тұлғалардан алынған банеттік кешіліктер мен кешілерістер (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	99,193	–	99,193
Көлік құралдары	13,688,704	8,078,034	5,610,670
Жылжымайтын мүлік	159,768,621	69,515,555	90,253,066
Жабдық	2,943,474	2,768,088	175,386
Айналымдағы тауарлар	335,956	308,713	27,243
Болашақ активтер	7,125,937	6,753,797	372,140

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны	Қамтамасыз етудің әдісі құны – есепті күндегі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін	Қамтамасыз етудің әдісі құны – несиелер берілген күнгі жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін
Жер учаскелері	24,289,821	17,370,340	6,919,481
Өзге де қамтамасыз ету	5,137,741	2,824,524	2,313,217
Қамтамасыз етудің және несиелер сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	183,489,626	–	–
Жиынды 1-ші кезең	401,484,360	112,224,338	105,770,396
<i>2-ші кезең (Кредиттік емес активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар-құны бойынша)</i>			
Ақшалай қаражат және салымдар	131,823	131,823	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	5,355	–	5,355
Көлік құралдары	63,123	15,051	48,072
Жылжымайтын мүлік	6,535,879	2,311,567	4,224,312
Жабдық	362,907	357,505	5,402
Болашақ активтер	9,464	9,464	–
Жер учаскелері	158,287	88,330	69,957
Өзге де қамтамасыз ету	627,853	586,041	41,812
Қамтамасыз етудің және несиелер сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	117,949	–	–
Жиынды 2-ші кезең	8,012,640	3,499,781	4,394,910
<i>3-ші кезең (Кредиттік-құрылымдық активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар)</i>			
Ақшалай қаражат және салымдар	3,099,635	3,099,635	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (B - ден BBB+ дейінгі кредиттік рейтингі бар)	69,907	69,907	–
Заңды тұлғалардан алынған банктік кепілдіктер мен кепілгерліктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	9,831	–	9,831
Көлік құралдары	3,835,838	2,007,502	1,828,336
Жылжымайтын мүлік	222,282,224	175,210,615	47,071,609
Жабдық	1,979,768	1,105,725	874,043
Автомобильдер, үлестер	467,690	467,690	–
Айналымдағы тауарлар	19,927	19,927	–
Болашақ активтер	84	49	35
Жер учаскелері	18,973,979	14,849,296	4,124,683
Өзге де қамтамасыз ету	2,643,602	2,180,252	463,350
Қамтамасыз етудің және несиелер сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	339,013	–	–
Жиынды 3-ші кезең	253,721,498	199,010,598	54,371,887
<i>СҚКҚ – активтері</i>			
Жылжымайтын мүлік	1,797,729	1,797,729	–
Жиынды СҚКҚ-активтері	1,797,729	1,797,729	–
Клиенттерге берілген барлық несиелер	665,016,227	316,532,446	164,537,193

Клиенттерге берілген несиелер бойынша күтілетін несиелік шығындарды есептеу үшін пайдаланылған бағалардың өзгеруі (2% өлшем) күтілетін несиелік шығындар бойынша резервтің мөлшеріне әсер етуі мүмкін. Мысалы, ағымдағы сәтте келтірілген ақшалай қаражаттың болашақта ағындарының таза құнының пайдасы/минус бір пайызға өзгерген кезде клиенттерге берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін резервтің мөлшері 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 7,153,047 мың теңгеге төмен/жоғары болады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 6,650,162 мың теңге төмен/жоғары).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Клиенттерге берілген несиелердің шоғырлануы

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша он ірі тәуелсіз тарапқа топ берген кредиттердің таза баланстық құнының шоғырлануы 69,772,285 мың теңгені немесе жиынтық кредиттік портфельдің 9,75% - % құрамы (2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 62,302,703 теңге немесе жиынтық кредиттік портфельдің 9,37%).

10. Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешекті жалдау төменде келтірілген:

	<i>2022 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>
Бір жылдан кем	109,828,183	1,788,954
1 жастан 2 жасқа дейін	76,594,105	1,992,600
2 жастан 3 жасқа дейін	81,653,963	2,172,919
3 жастан 4 жасқа дейін	84,618,083	2,535,243
4 жастан 5 жасқа дейін	78,586,268	2,216,583
5 жылдан астам	237,787,342	9,970,117
Ең төменгі жалдау төлемдері	669,067,944	20,676,416
Табылмаған қаржылық кірісті шегергенде		
Бір жылдан кем	(5,442,459)	(257,466)
1 жылдан 5 жылға дейін	(98,877,552)	(1,359,463)
5 жылдан астам	(125,626,732)	(3,670,388)
Табылмаған қаржылық кірісті шегергенде, маймы	(229,946,743)	(5,287,317)
Күтілетін кредиттік залалдар үшін бағалау резерві	(35,251,648)	(5,762,457)
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	403,869,553	9,626,642

2022 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін резервтің мөлшерін айқындау кезінде басшылық мінделік болжамдар жасалды:

- кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-кезеңге жатқызылған қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша PD деңгейі қарыз алушының кредитті өтегенге дейінгі жыл сегменті мен сапаны байланысты кредиттік САПАНЫҢ 2 – кезеңіне жатқызылған - 24.62% - 74.1% бойынша 4.48% -25.92% құрамы;
- 1-кезеңге жатқызылған қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша LGD деңгейі орта есеппен 13%, 2-кезеңге орта есеппен 14%, 3-кезеңге орта есеппен 41% -1 құрамы.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдарға резерв мөлшерін айқындау кезінде басшылық мінделік болжамдар жасалды:

- кредиттік сапаны есепке алу бойынша 1-кезеңге жатқызылған қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша PD деңгейі қарыз алушының кредитті өтегенге дейінгі жыл сегменті мен сапаны байланысты кредиттік сапаның 2 – кезеңіне жатқызылған -34.28% -70.92% - 7.48% -31.01% - құрамы;
- 1-кезеңге жатқызылған қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша LGD деңгейі орта есеппен 19%, 2-кезеңге орта есеппен 19%, 3-кезеңге орта есеппен 45% -5% құрамы.

Жоғарыда келтірілген бағалаулардың өзгеруі қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша күтілетін несиелік шығындар бойынша резервтің мөлшеріне әсер етуі мүмкін. Мысалы, болжамды ақша ағындарының ағымдағы сәтте келтірілген таза құнның шемсіз плюс/минус бір пайызға өзгерген кезде қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша күтілетін кредиттік залалдар үшін резерв мөлшері 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 4,038,696 мың теңгеге төмен/жоғары (2021 жылғы 31 желтоқсан: 96,266 мың теңге төмен/жоғары).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Төмендегі кестеле 2022 жылғы арналған КНШ резервтік резервтің өзгеруіне талдау берілген:

	2022 жыл				Жалпы
	1-ші кезең 12 айлық күтілетін шығындар	2-ші кезең Кредиттік- құнсызданба- ған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік зағалдар	3-ші кезең Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін зағалдар	СҚАҚ Сатып алынған немесе құрылған кредиттік- құнсызданған	
2022 жылғы 1 қаңтарға арналған КНШ резерві	57,262	820,623	4,884,572	–	5,762,457
Бірлестік нәтижесінде табылған (6 ескерту)	3,084,080	1,892,771	23,754,937	–	28,731,788
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	1,836,315	–	–	10,240	1,846,555
1 кезеңге ауыстыру	2,368,109	(2,129,396)	(238,713)	–	–
2 кезеңге ауыстыру	(172,239)	2,377,450	(2,205,211)	–	–
3 кезеңге ауыстыру	(67,440)	(887,665)	955,105	–	–
Таза (қалпына келтіру)/шығынға бағалау резервін құру	(2,994,506)	(592,973)	2,601,473	735	(985,271)
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(103,881)	–	(103,881)
2022 жылғы 31 желтоқсінға	4,111,581	1,480,810	29,648,282	10,975	35,251,648

Төмендегі кестеле 2021 жылдың 31 желтоқсінінде аяқталған жылдарғы КНШ резервтерінің өзгеруіне талдау берілген:

	2021 жыл				Жалпы
	1-ші кезең 12 айлық күтілетін шығындар	2-ші кезең Кредиттік- құнсызданба- ған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік зағалдар	3-ші кезең Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін зағалдар	СҚАҚ Сатып алынған немесе құрылған кредиттік- құнсызданған	
2021 жылғы 1 қаңтарға арналған КНШ резерві	–	–	–	–	–
Бірлестік нәтижесінде табылған (6 ескерту)	57,262	820,623	4,884,572	–	5,762,457
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	–	–	–	–	–
1 кезеңге ауыстыру	–	–	–	–	–
2 кезеңге ауыстыру	–	–	–	–	–
3 кезеңге ауыстыру	–	–	–	–	–
Таза (қалпына келтіру)/шығынға бағалау резервін құру	–	–	–	–	–
Есептен шығарылған сомалар	–	–	–	–	–
2021 жылғы 31 желтоқсінға	57,262	820,623	4,884,572	–	5,762,457

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

анық таңба

Қаржылық жағдау портфелінің несиелік сапасы

Төмендегі кестеле 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қаржылық жағдау портфелінің несиелік сапасы туралы ақпарат берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсанға				Жыны
	1-ші кезең 12 айлық күтілетін пайыздар	2-ші кезең Кредиттік- құнсызданба- ған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалар	3-ші кезең Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін залалар	СҚКҚ Сатып алынған немесе құрылған кредиттік- құнсызданған	
- мерзімі өтпеген	357,145,104	8,436,645	20,461,453	27,048	386,070,250
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	8,411,927	938,948	3,008,175	-	12,359,050
- 31 күннен артық, бірақ 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	2,198,204	3,917,028	-	6,115,232
- 91 күннен артық, бірақ 180 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	2,221,562	-	2,221,562
- 181 күннен артық, бірақ 1 жылдан аз мерзімге кешіктірілген	-	-	3,453,020	-	3,453,020
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	28,902,087	-	28,902,087
	365,557,031	11,573,797	61,963,325	27,048	439,121,201
Шығынға арналған бағалау резерві	(4,111,581)	(1,480,810)	(29,648,282)	(10,973)	(35,251,646)
Қаржылық жағдау бойынша жалпы дебиторлық берешек	361,445,450	10,092,987	32,315,043	16,073	403,869,553

Төмендегі кестеле 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қаржылық жағдау портфелінің несиелік сапасы туралы ақпарат берілген:

	2021 жылғы 31 желтоқсанға			Жыны
	1-ші кезең 12 айлық күтілетін пайыздар	2-ші кезең Кредиттік- құнсызданба- ған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалар	3-ші кезең Кредиттік- құнсызданған активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін залалар	
- мерзімі өтпеген	988,384	5,225,230	5,382,631	11,596,245
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілгендер	-	-	192,025	192,025
- 31 күннен артық, бірақ 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	1,199,855	1,199,855
- 91 күннен артық, бірақ 180 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	-	-
- 181 күннен артық, бірақ 1 жылдан аз мерзімге кешіктірілген	-	-	88,784	88,784
- 1 жылдан астам мерзімге кешіктірілген	-	-	2,312,190	2,312,190
	988,384	5,225,230	9,175,485	15,389,099
Шығынға арналған бағалау резерві	(57,262)	(820,623)	(4,884,572)	(5,762,457)
Қаржылық жағдау бойынша жалпы дебиторлық берешек	931,122	4,404,607	4,290,913	9,626,642

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Алғашқы тарап

Жалпы баланстық құнының өзгеруін талдау

Евробас компанияның сатып алу нәтижесінде 2022 жыл (6 өкілетті) қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешектің жалпы баланстық құны жалпы сомасы 353,319,283 мың теңгеге өсті.

2021 жылдың аяғындағы мәнделердің болуы жалпы баланстық құны 15,382,710 мың теңге болатын «Аумақ шаруашылығын қаржылай қолдау қоры» АҚ (6 өкілетті) қоспауы шеңберінде активтердің алынудың байланысты.

2022 жылдың аяғындағы мәнделерді қаржыландырудың өсуі портфельдің жалпы баланстық құнының жалпы сомасы 103,501,523 мың теңгеге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге) өсуіне және күтілетін кредиттік залалдарға иреленген резервтің 2,049,297 мың теңге мөлшерінде (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге) тиісті ұлғаюына әкелді.

3-кезеңде қаржылық жылдау бойынша 3,445,448 мың теңге мөлшерінде дебиторлық берешекті өтеу (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге) күтілетін кредиттік шығындар резервінің 43,970 мың теңге мөлшерінде азаюына әкелді (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге).

Қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешекті 3-кезеңге 6,667,934 мың теңге мөлшерінде аулау (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге) 1,498,835 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге) мөлшерінде күтілетін кредиттік шығындарға резервтің ұлғаюына әкелді.

Қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешекті 3-кезеңнен 2-кезеңге 4,104,654 мың теңге мөлшерінде аулау (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге) 1,295,421 мың теңге мөлшерінде (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге) күтілетін кредиттік залалдарға резервтің азаюына әкелді.

Қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешекті 1-кезеңнен 2-кезеңге 3,163,355 мың теңге мөлшерінде аулау (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге) күтілетін кредиттік залалдар мөлшерінде резервтің ұлғаюына әкелді 49,971 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсан: 0 мың теңге).

Келесі кестеде 2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, қамтамасыз ету түрлері бойынша қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешекке (шығынға бағалау резервін шетерінде) қатысты қамтамасыз ету, жалға алынған активтер және кредит сапасын арттырудың басқа да құралдары туралы ақпарат берілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсанға			2021 жылғы 31 желтоқсанға	
	Қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешектің баланстық құны	Қамтамасыз етудің өдіс құны-есепті кезең ішінде бағаланған қамтамасыз ету үшін	Қамтамасыз ету үшін берілген күнге	Қаржылық жылдау бойынша дебиторлық берешектің баланстық құны	Қамтамасыз етудің өдіс құны – жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін
<i>1-ші кезең (12 айлық күтілетін немелік шығындар)</i>					
Көлік құралдары	349,812,328	349,537,476	274,852	–	–
Жабдық	9,576,350	9,576,350	–	–	–
Жылжымалы мүлік	1,669,319	1,669,319	–	–	–
Өлге де қамтамасыз ету	387,453	387,453	–	931,122	931,122
Жыны 1-ші кезең	361,445,450	361,170,598	274,852	931,122	931,122
<i>2-ші кезең (Кредиттік өлге активтер бойынша өкілдердің ішінде күтілетін кредиттік залалдар құрылған)</i>					
Көлік құралдары	5,691,866	5,691,866	–	–	–
Жылжымалы мүлік	940,996	–	940,996	2,029,272	2,029,272
Жер учаскелері	513,214	–	513,214	549,631	549,631
Жабдық	153,306	153,306	–	–	–
Өлге де қамтамасыз ету	2,793,605	142,807	2,650,798	1,825,704	1,825,704
Жыны 2-ші кезең	10,092,987	5,987,979	4,105,008	4,404,607	4,404,607

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсанға		2021 жылғы 31 желтоқсанға		
	Қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешектің баланстық құны	Қамтамасыз етудің өдісі құны-есепті кезең ішінде бағаланған қамтамасыз ету үшін	Қамтамасыз ету үшін қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешек берілген күнге	Қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешектің баланстық құны	Қамтамасыз етудің өдісі құны – жағдай бойынша бағаланған қамтамасыз ету үшін қаржылық жағдай бойынша дебиторлық берешек берілген күнге
3-ші кезең (Кредиттік емес активтер бойынша бұқпа мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар құнындаған)					
Зайым тұлғалардан алынған банктік өтіпалыстар мен кешілерліктер (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	292,222	–	292,222	84,812	84,812
Көлік құралдары	14,110,935	14,043,342	67,593	42,213	42,213
Жабдық	8,767,839	8,767,839	–	–	–
Жылыжайының мүлік	3,228,097	1,094,105	2,133,992	646,076	646,076
Өзге де қамтамасыз ету	5,374,977	2,584,257	2,790,720	3,139,149	3,139,149
Қамтамасыз етуді және несие сапасын арттырудың басқа құралдарынсыз	540,973	–	–	378,663	–
Жиынды 3-ші кезең	32,315,043	26,489,543	5,284,527	4,290,913	3,912,250
СҚКҚ-активтер					
Көлік құралдары	16,073	16,073	–	–	–
Жиынды СҚКҚ-активтер	16,073	16,073	–	–	–
Қаржылық жағдай бойынша жалпы дебиторлық берешек	403,869,553	393,664,193	9,664,387	9,626,642	9,247,979

11. Қосылған күн салығы және өтеуге салынатын өзге де салықтар

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қосылған күн салығы және өтеуге салынатын басқа салықтар келесі тармақтарды қамтиды:

	2022 жылғы 31 желтоқсанға	2021 жылғы 31 желтоқсанға
Өтеуге қосылған күн салығы	8,510,678	1,074,343
Басқа салықтар	12,908	6,358
Қосылған күн салығы және өтеуге салынатын өзге де салықтар	8,523,586	1,080,701

12. Өзге активтер

Басқа қаржылық емес активтер келесі позицияларды қамтиды:

	2022 жылғы 31 желтоқсанға	2021 жылғы 31 желтоқсанға
Қорлар	3,296,758	547,699
Берілген аванстар	599,496	49,632
Басқалары	526,475	230,373
Басқа қаржылық емес активтер	4,422,729	827,704

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Қорлар

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорлар келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсанға</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсанға</i>
Қаржылық жағға алуға арналған жабдық	2,469,664	–
Меншікке айналдырылған кепіл мүлік	1,049,693	–
Басқа материалдар	450,107	547,699
	3,969,464	547,699
Құнсыздануға арналған резерв	(672,706)	–
Қорлар	3,296,758	547,699

2022 жыл ішінде Қаржы алушылардың берешегін өтеу ретінде алынған түрлі активтер тоқтық меншігіне өтті. Төзі осы мүлікті Қаржылық жағдау шарттары бойынша беруді жоспарлап отыр.

Берілген аванстар

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген аванстар келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсанға</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсанға</i>
Ауыл шаруашылығы техникасы үшін берілген аванстар	553,252	–
Жабдық үшін берілген аванстар	10,770	–
Берілген басқа аванстар	46,757	49,632
	610,779	49,632
Құнсыздануға арналған резерв	(11,283)	–
Берілген аванстар	599,496	49,632

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аванстар ауылшаруашылық техникасын, жабдықтарын және ірі қара малын кейіннен Қаржылық жағға беру үшін алынған төлемді білдіреді.

Басқа Қаржылық активтер келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсанға</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсанға</i>
Дебиторлық берешек		
«ҚазАгроФин» АҚ дебиторлық берешекі	8,711,590	9,133,127
Өмір-бөліп сатып алу-сату шарттары бойынша дебиторлық берешек	5,224,881	4,923,850
Басқа дебиторлық берешек	5,685,329	2,244,338
	19,621,800	16,301,315
КНШ астындағы резервті өзгергенде	(14,028,207)	(11,334,678)
Басқа Қаржы активтері	5,593,593	4,966,637

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 4,106,742 мың теңге сомасына өте де Қаржы активтері 2-кезеңге жатады, 15,515,058 мың теңге сомасына өте де Қаржы активтері 3-кезеңге жатады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 3,925,917 мың теңге сомасына өте де Қаржы активтері 2-кезеңге жатады, 12,375,398 сомасына өте де Қаржы активтері мың теңге мыналарға жатады 3-кезең).

Төменде 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы дебиторлық берешек бойынша КНШ резервін оқыстыру берілген:

	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>	<i>Жұмыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға арналған КНШ жапындағы бағалау резерві	127,103	11,297,575	11,334,678
Бірлестік нәтижесінде тапшама	358,542	2,539,333	2,897,875
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	13,711	219,227	232,938
Жыл ішінде резервті қалпына келтіру	(7,897)	(305,430)	(313,327)
1-кезеңге ауыстыру	–	–	–
2-кезеңге ауыстыру	–	–	–
3-кезеңге ауыстыру	(5,727)	5,727	–
Бір кезеңнен екінші кезеңге ауысу нәтижесінде бір жылдағы КНШ өзгерістері және бастапқы деректердің өзгеруі	(93,700)	17,779	(75,921)
Есептен шығарылған сомалар	–	(48,036)	(48,036)
2022 жылғы 31 желтоқсанға	392,032	13,636,175	14,028,207

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

тағы теңге

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы дебиторлық берешек бойынша КНШ резервін салыстыру берілген:

	2-ші кезең	3-ші кезең	Жылғы
2021 жылғы 1 қаңтарға арналған КНШ жапындағы бағалау резерві	29,638	9,143,856	9,173,494
Бірлестік нәтижесінде табылды	-	2,392,439	2,392,439
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер	35,588	475,207	510,795
Жыл ішінде резерві қалыпын келтіру	(22,213)	(488,582)	(510,795)
Бір кезеңнен екінші кезеңге ауысу нәтижесінде бір жылдағы КНШ өгерістері және бастапқы деректердің өзгеруі	84,090	(291,252)	(207,162)
Есептен шығарылған сомалар	-	(24,093)	(24,093)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	127,103	11,207,575	11,334,678

13. Акционер алдындағы берешек

	Өтеу күні	Жылғы номиналды пайыздық мөлшерлеме, %	Валюта	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
№20 келісім бойынша Қарыз	10 ақпан 2041 жыл	1.02%	Тенге	15,761,242	14,760,800
№32 келісім бойынша Қарыз	14 желтоқсан 2032 жыл	1.00%	Тенге	14,266,721	15,276,780
№25 келісім бойынша Қарыз	10 ақпан 2041 жыл	1.02%	Тенге	11,584,240	-
№101 келісім бойынша Қарыз	14 желтоқсан 2033 жыл	1.00%	Тенге	10,981,812	11,667,415
№135 келісім бойынша Қарыз	14 желтоқсан 2032 жыл	1.00%	Тенге	7,673,224	8,215,517
№136 келісім бойынша Қарыз	14 желтоқсан 2032 жыл	1.00%	Тенге	7,673,105	8,215,517
№76 келісім бойынша Қарыз	14 желтоқсан 2025 жыл	1.00%	Тенге	7,591,082	9,824,432
№20 келісім бойынша Қарыз	31 қаңтар 2034 жыл	1.00%	Тенге	6,173,952	6,515,629
№85 келісім бойынша Қарыз	14 желтоқсан 2025 жыл	1.00%	Тенге	5,735,842	7,423,489
№122 келісім бойынша Қарыз	14 желтоқсан 2025 жыл	1.00%	Тенге	5,700,884	7,380,123
№43 келісім бойынша Қарыз	21 маусым 2034 жыл	0.28%	Тенге	3,666,302	-
№54 келісім бойынша Қарыз	28 қыркүйек 2034 жыл	1.00%	Тенге	2,640,050	2,792,169
2018 жылғы 3 шілдесі шарты бойынша берешек	20 желтоқсан 2024 жыл	5.00%	Тенге	1,121,866	1,477,788
2018 жылғы 3 шілдесі шарты беру туралы шарт бойынша берешек	9 желтоқсан 2024 жыл	3.00%	Тенге	431,405	634,387
№124 келісім бойынша Қарыз	1 желтоқсан 2022 жыл	10.00%	Тенге	-	76,376
				101,001,736	94,260,422

2022 жыл ішінде ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 24 тамыздағы № 265 бұйрығымен бекітілген «Агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға ынталандыру жөніндегі мемлекеттік саясатты іске асыру үшін «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ жарғылық капиталын ұлғайтуға бюджеттік инвестициялардың түзетілген қаржылық экономикалық негіздемесі («ҚЭН») шеңберінде Министрдің бұйрығымен енгізілген өзгерістер ескеріле отырып ҚР Ауыл шаруашылығының 2022 жылғы 8 сәуірдегі № 102 тобы жалпы сомасы 8,300,000 мың қарыз алым. Өтеу мерзімі - 2034 жылғы 21 маусым, номиналдан пайыздық мөлшерлеме – жылдық 0.28%, зияқтық пайыздық мөлшерлеме - 15.54%. Қарыздың мақсаты-агроөнеркәсіптік кешенді қаржыландыру, атап айтқанда сүт-тұз фермаларын салу және жаңбырлау машиналары мен тымпалатын суару жүйелерін пайдалану отырып, көкөністер мен қант қызылшасын өндіру және өңдеу жөніндегі инвестициялық жобаларды іске асыру, бұл ретте түпкілікті қарыз алушы үшін кредит беру мөлшерлемесі жылдық 6% болуға тиіс. Қарызды бастапқы тағу кезінде Дисконт 4,891,183 мың теңге және мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде табылды. Жалдай бойынша 2022 жылғы 31 желтоқсанда осы қарыздың баланстық құны 3,666,302 мың теңгені құрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

2021 жыл ішінде «ҚазАгро» Холдингі Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаржылығын бұрын топқа берген Қарыз құрылымын оңтайландыру шеңберінде бұрын жасалған келісімдер бойынша берешек сомаларын біріктіру күшіне жеткізіліп, номиналды құны 58,451,625 мың теңгемден біріктіру және 11,548,375 мың теңге мөлшерінде қосымша транш беру жолымен № 26 Қарыз туралы келісімге қол қойылды бастап 2021 жылғы 16 маусым. Қарыздың жалпы сомасы 70,000,000 мың теңгені құрайды, қарызды өтеу мерзімі-10 ақпан 2041 жыл, номиналды пайыздық мөлшерлемесі-жылдық 1.02%, шындық пайыздық мөлшерлемесі-жылдық 11.98%. Қарыздың мақсаты-агроинтервенстік кешенді дамытудың әртүрлі бағыттары бойынша инвестициялық жобаларды қаржыландыру, мысалы, сүт шаруашылықтарын, мал бордақмалуға арналған алаңдарды, ауыл шаруашылығы өнімдерінің әртүрлі түрлеріне арналған қоймаларды және т. б. құру. Осы Келісімді жасасу нәтижесінде бұрын жасалған және Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаржылығы есебінен қаржыландырылған келісімдерді (оның ішінде №36, 61, 24 және 70 келісімдерді) тану тоқтатылды және 2021 жылғы 16 маусымдағы № 26 Қарыз туралы келісім бойынша жаңа міндеттеме табылды. Қарызды бастапқы тану кезінде 70,000,000 мың теңге мөлшеріндегі Дисконт 56,009,928 мың теңгені құрады және жинақталған шығындар құрамында тікелей өз капиталында табылды, ал бұрын дисконтты тану 11,196,328 мың теңге сомасында болды. теңге бақылаушы Тараппен келісілген жаңа шарттарды ескере отырып тоқтатылды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жаңа Қарыздың баланстық құны 14,760,800 мың теңгені құрады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топ акционер алымдығы берешек бойынша шектеу шарттарын сақтауға байланысты талаптарды орындады.

14. Үкімет алдындағы берешек

2022 жылғы 17 ақпанда топ Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігімен жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлемесімен және 2023 жылғы 30 наурызда өтеу мерзімімен 140,000,000 мың теңге сомға Қарыз шартын жасасты. Қарыз кәсіпорындарды көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізу кезінде қолдануға бағытталған «Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы аясында алынды. Алынған Қарыз толық көлемде жіберілді. «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ, «First Heartland Jusan Bank» АҚ және «Банк ЦентрКредит» АҚ жоғарыда көрсетілген бағдарламаларда көзделген одан өрі нысанның мақсатта пайдалану шартымен жалпы сомасы 42,759,979 мың теңгеге (8-Ескерту), сондай-ақ клиенттерге жалпы сомасы 97,240,021 мың теңгеге тікелей (9 ескерту).

Алынған Қарыздарды бастапқы тану кезінде 14,420,694 мың теңге мөлшеріндегі Дисконт 2022 жылғы 31 желтоқсанда ақталған он екі ай ішінде оны ішінара пайдалана отырып, мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде көрсетілді. 12,079,148 мың теңге сомасындағы дисконттың амортизациясы Қазақстан Республикасының Үкіметі алымдығы берешек бойынша пайыздық шығыстар құрамында көрсетілді. Топ шартта көзделген ақшалай Қаражаттардың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде Қарыздың Әділ құнын бағалау үшін жылдық 12.30% -дан 16.74% -ға дейінгі есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2022 жылдың 30 Қарашысында топ 2023 жылдың 30 Қарашысына дейін алынған қарыздың осы күнге дейін өтелмеген бөлігі үшін мерзімді Ұзарту туралы қосымша келісім жасалды. Ұзарту күніне алынған қарыздың өтелмеген бөлігі 70,000,000 мың теңгені құрады. Бастапқы өтеу мерзімін Ұзарту нәтижесінде топ мемлекеттік субсидия бойынша қосымша міндеттеме ретінде көрсете отырып, 6,910,697 мың теңге сомасында қосымша дисконт табылды. Қарыздың Әділ құнын бағалау үшін оны өзгерту кезінде топ жылдық 16.77% есептік нарықтық мөлшерлемесі қолданылды.

2021 жылғы 25 ақпанда топ Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлемесімен және 2021 жылғы 20 желтоқсанда өтеу мерзімінен жалпы номиналды сомасы 70,000,000 мың теңгеге қысқа мерзімді Қарыз алды. Қарыз кәсіпорындарды көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізу кезінде қолдануға бағытталған «Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы аясында алынды. Алынған Қарыз «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ-ға жалпы сомасы 31,840,998 мыңға толық көлемде жіберілді. теңге (8-Ескерту) жоғарыда көрсетілген бағдарламаларда көзделген одан өрі нысанның мақсатын Шартпен, мөлшердегі Дисконт сондай-ақ жалпы сомасы 38,159,002 мың теңгеге тікелей клиенттерге (9 ескерту). Алынған қарыздарды бастапқы тану кезінде 5,711,976 мың теңге 2021 жылғы 31 желтоқсанда ақталған он екі ай ішінде оны толық пайдалана отырып, мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде көрсетілді. 5,711,976 мың теңге сомасындағы дисконттың амортизациясы Қазақстан Республикасының Үкіметі алымдығы берешек бойынша пайыздық шығыстар құрамында көрсетілді. Топ шартта көзделген ақшалай Қаражаттардың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде Қарыздың Әділ құнын бағалау үшін жылдық 11.00% есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемесі қолданылды.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алынған қарыздардың баланстық құны 117 мың теңге сомасында есептелген пайыздарды қоса алғанда, 60,747,873 мың теңгені құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан Үкімет алымдығы берешек келісімшарт мерзімінде толық өтелуіне байланысты жоқ).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

15. Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек

	Өтеу жылдары	Жылдың номиналды пайыздық	Валюта	2022 жылғы	2021 жылғы
		мөлшерлесме, %		31 желтоқсан	31 желтоқсан
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы Қарыздар	2023-2031 жыл	0.01%	Теңге	182,541,555	166,814,395
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы Қарыздар	2027 жыл	1.00%	Теңге	308,887	—
				182,850,442	166,814,395

2022 жыл ішінде топ ауылдық елі мекендерге және шағын Қалааралық бизнес жобаларға іске асыру және МҚУ/КС Қораландыру үшін Қатысушыларға микрокредит беру мақсатында 006 «Ауылдық елі мекендерге және шағын Қалааралық микрокредит беру үшін облыстық бюджеттерге кредит беру» бюджеттік бағдарламасы бойынша 30,928,726 мың теңге сомасын ады (2021 жыл ішінде: 35,029,195 мың теңге) Қатысушыларға микрокредиттеу үшін өтеу мерзімі 7 жылдан кейін жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлесме бойынша, сондай-ақ 500,000 мың Атырау облысы әкімдігінен 5 жыл мерзімге жылдық 1.00% номиналды сыйақы мөлшерлесмесімен ауылдық шағын және орта бизнесті қолдау шеңберінде теңге. Алынған барлық Қарыздар бойынша топ тиісті кезеңдерде ішінара пайдаланылған мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бастапқы танылған кезде 18,274,080 мың теңге (2021 жыл ішінде: 20,662,665 мың теңге) мөлшерінде дисконтты мойындады. Топ шарттарда көзделген ақпалай Қарыздардың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы таныу кезінде жоғарыда көрсетілген Қарыздардың өдіс құнын бағалау үшін жылдық 14.12% – 15.20% (2021 жыл ішінде: 8.86% – 12.66% жылдық) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлесмелерді қолданды.

2022 жылғы жағдай бойынша 31 желтоқсанда және 2021 жылғы 31 желтоқсанда байланысты топ талаштарды кредиторлармен келісімдердің шектеу көрсеткіштерін сақтай отырып орындалды.

16. Кредиттік ұйымдардың қаражаты

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша несиелік ұйымдардың қаражатына мыналар кіреді:

	Валюта	Өтеу мерзімі	2022 жылғы	2021 жылғы
			31 желтоқсан	31 желтоқсан
«Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ	Теңге	2024-2027 жыл	68,237,582	—
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Теңге	2023 жыл	8,284,037	—
«Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ	Теңге	2042 жыл	3,000,898	—
			79,522,517	—

2022 жылғы 2 желтоқсанда «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ-дан 40,000,000 мың теңге сомасында, топтың айналым қаражатын толықтыруға, мерзімі 5 жыл және жылдық 18.00% номиналды сыйақы мөлшерлесмесімен қарыз қаражаты тартылды.

2022 жыл ішінде топ «Ситибанк Қазақстан» АҚ-дан иелігі сомасына қарыз қаражатын тартты, 2023 жылғы қаңтарда өтеу мерзімімен және номиналды сыйақы мөлшерлесмесімен айналым қаражатын толықтыру мақсатында 8,277,000 мың теңге – жылдық 16.80%.

Қоршаған ортаны жақсартуға бағытталған өңдеу өнеркәсібі мен агроөнеркәсіптік салалық жобаларды қаржыландыру шеңберінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 2 қыркүйектегі № 604 Қаулысымен 2022 жылғы 13 тамызда айқындалған тәртіппен және шарттарда топ «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-мен №5-ЖҚ қарыз шартына қол қойды. Қарыздың жалпы сомасы 30,000,000 мың теңгені құрады, қарыз мерзімі – 2042 жылғы 7 тамызға дейін, номиналды сыйақы мөлшерлесмесі – жылдық 0.35%. Қарыздың несиелік мақсаты-олан әрі қаржы лицензия беру үшін отандық өндірістің өзінен жүретін ауыл шаруашылығы техникасын сатып алуға қаржыландыру. Нарықтық мөлшерлесмеден төмен мөлшерлесме бойынша қарыз алудың пайдалы мемлекеттік субсидия ретінде танылды, ол қарыздан таныу күніне 27,097,318 мың теңгені құрады (21 ескерту). Топ шарттарда көзделген ақпалай Қарыздардың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы таныу кезінде жоғарыда көрсетілген Қарыздардың өдіс құнын бағалау үшін жылдық 13.80% – 14.19% есептік нарықтық пайыздық мөлшерлесмелерді қолданды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

17. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Төңіретмен номиналданған шығарылған борыштық бағалы қағаздар зинадай позицияларын Қыштынам:

	Орналысты рылған күні		Жылмаж пайыздылық көпшілорле ме, %	Номиналды құмы		Баланстық құмы	
	Өлеу күні			2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Тұрақты кіресті облигациялар	2022 жылғы 28 шілде	2029 жылғы 28 шілде	16,85%	40,167,244	–	42,679,970	–
Тұрақты кіресті облигациялар	2021 жылғы 20 тамыз	2028 жылғы 20 тамыз	11,90%	40,000,000	–	41,573,931	–
Тұрақты кіресті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2019 жылғы 10 қазан	2026 жылғы 10 қазан	10,75%	39,475,017	39,475,017	40,411,419	40,409,865
Тұрақты кіресті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 6-шы шығарылымы)	2021 жылғы 30 август	2031 жылғы 10 желтоқсан	15,00%	35,000,000	35,000,000	40,385,211	40,953,222
Тұрақты кіресті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2020 жылғы 26 тамыз	2030 жылғы 26 тамыз	10,75%	30,406,202	30,406,202	31,583,999	31,586,439
Тұрақты кіресті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 9-шы шығарылымы)	2021 жылғы 21 желтоқсан	2031 жылғы 21 желтоқсан	11,50%	30,000,000	30,000,000	30,095,834	30,095,833
Тұрақты кіресті облигациялар	2021 жылғы 21 желтоқсан	2031 жылғы 21 желтоқсан	11,50%	25,000,000	–	25,079,108	–
Тұрақты кіресті облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 4-ші шығарылымы)	2020 жылғы 17 август	2024 жылғы 24 желтоқсан	12,00%	20,000,000	–	19,673,924	–
Тұрақты кіресті облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 3-ші шығарылымы)	2019 жылғы 24 желтоқсан	2024 жылғы 24 желтоқсан	12,00%	19,983,000	–	19,606,415	–
Тұрақты кіресті облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 3-ші шығарылымы)	2014 жылғы 16 шілде	2023 жылғы 16 қаңтар	8,00%	16,952,250	–	17,567,283	–
Күшпенді облигациялар (шығару)	2022 жылғы 27 август	2025 жылғы 30 сәуір	13,00%	15,000,000	–	14,239,833	–
Тұрақты кіресті облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 3-ші шығарылымы)	2018 жылғы қараша	2023 жылғы 8 қараша	12,00%	12,000,000	–	11,615,891	–
Тұрақты кіресті облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2014 жылғы 20 тамыз	2023 жылғы 20 ақпан	8,50%	10,000,000	10,000,000	10,298,860	10,254,679
Тұрақты кіресті облигациялар	2022 жылғы 28 қараша	2025 жылғы 30 сәуір	14,50%	10,000,000	–	10,130,207	–
Тұрақты кіресті облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 4-ші шығарылымы)	2021 жылғы 27 қазір	2026 жылғы 27 шілде	11,50%	9,350,000	9,350,000	9,451,551	9,451,352
Бизнесі бірлесу айналасында талдаған тұрақты кіресті облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2014 жылғы 30 желтоқсан	2026 жылғы 30 август	10,07%	5,189,000	5,189,000	5,189,000	5,450,206
Тұрақты кіресті облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2016 жылғы 22 желтоқсан	2026 жылғы 22 август	14,00%	5,000,000	5,000,000	5,016,674	5,016,438
Тұрақты кіресті облигациялар	2015 жылғы 12 август	2024 жылғы 12 август	8,50%	3,950,000	–	3,962,052	–
Тұрақты кіресті облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 7-ші шығарылымы)	2021 жылғы 27 қазан	2031 жылғы 27 қазан	7,10%	5,000,000	5,000,000	3,821,911	3,743,735
Бизнесі бірлесу айналасында талдаған тұрақты кіресті облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2015 жылғы 21 қазан	2026 жылғы 21 сәуір	10,07%	2,300,000	2,300,000	2,345,035	2,345,035
Тұрақты кіресті облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2021 жылғы 17 август	2021 жылғы 17 желтоқсан	8,00%	–	17,390,000	–	17,347,174
				374,862,713	189,200,219	384,728,108	196,654,238

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

2022 жыл ішінде топ жалпы номинал сомасы 50,230,366 мың теңгеге облигациялар шығаруды жүзеге асырды:

- 2022 жылғы 28 шілдеде топ жалпы номинал құны 40,230,366 мың теңге болатын, өтеу мерзімі 2029 жылғы 28 шілдеге дейін 16.85% купондық мөлшерлемесмен шығарылған үшінші облигациялық бағдарлама (KZ2C00008514) негізде облигациялардың бірінші шығарылымын орналастырды. Облигациялар шығарудан түскен қаражат топтың міндеттемелерін одан әрі азайтуға беру және қызмет көрсету үшін әртүрлі ауқымдарына техникаларын сатып алуға қаржыландыруға жұмсалды.
- 2022 жылғы 28 қарашада топ өтеу мерзімі 2025 жылғы 30 сәуірге дейін 14.5% купондық мөлшерлемесмен шығарылған номинал құны 10,000,000 мың теңгеге купондық облигациялар (KZ2C000009116) орналастырды. Облигациялар шығарудан түскен қаражат агроөнеркәсіптік кәсіп субъектілеріне одан әрі қаржы азынағана беру үшін азайтты заңдарын сатып алуға қаржыландыру үшін пайдаланылды.

2021 жыл ішінде топ жалпы номинал сомасы 83,850,001 мың теңгеге облигациялар шығарды және алынған шығарылым шеңберінде қосымша орналастырды:

- жылдық 10.75% купондық мөлшерлемесмен және 2021 жылғы 20 желтоқсанда дейін өтеу мерзімімен шығарылған жалпы номинал құны 4,500,001 мың теңгені (KZ2C00007177) қамтамасыз ететін коммерциялық облигациялар. Облигациялар шығарудан түскен қаражат агроөнеркәсіптік кәсіпкерлерге қызметті жүзеге асыратын кәсіпорындарға несиелік беру үшін пайдаланылды.
- жылдық 11.50% купондық мөлшерлемесмен және 5 жылдан кейін өтеу мерзімімен шығарылған жалпы номинал құны 9,350,000 мың теңгені (KZ2C00006120) қамтамасыз ететін купондық облигациялар. Облигациялар шығарудан түскен қаражат қызметті жүзеге асыратын кәсіпорындарға кредит беру үшін пайдаланылды. Агроөнеркәсіптік кәсіпкерлер.
- жылдық 15.00% купондық мөлшерлемесмен және 2031 жылғы 10 желтоқсанда өтеу мерзімімен шығарылған жалпы номинал құны 35,000,000 мың теңгені (KZ2C00007755) қамтамасыз ететін купондық облигациялар. Орналастырудан түскен қаражат агроөнеркәсіптік кәсіпкерлердің қаржыландыруға, ет пен сүтті өндіру және қайта өңдеу бойынша басым бағыттағын болады. Топ 5,930,976 мың сыйақыны мойындады. Бастапқы тиіс кезінде және облигациялардың эквивалент нарықтық мөлшерлемесмен жоғары мөлшерлемелі бойынша толығымен сатып алынғаннан, бұл сыйақыны 1,386,195 мың теңге мөлшеріндегі салмақты қоса алғанда, агроөнеркәсіп бөлу ретінде көрсетілді. Топ Шартпен қарастырылған болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқыда таптырған кезде шығарылған облигациялардың адал құнын бағалау үшін жылдық 12.10% өсіп келе жатқан нарықтық пайыздық мөлшерлемесін қолданды.
- жылдық 7.1% купондық мөлшерлемесмен және 10 жылдан кейін өтеу мерзімімен шығарылған жалпы номинал құны 5,000,000 мың теңгені (KZ2C00007953) қамтамасыз ететін купондық облигациялар, тиімді мөлшерлемелі жылдық 11.8% – құрады. Облигациялар шығарудан түскен қаражат «Жұмыспен қамтудың жол картасы-2020-2021» бағдарламасы шеңберінде агроөнеркәсіптік кәсіпкерлерге қызметті жүзеге асыратын кәсіпорындарға кредит беру үшін пайдаланылды, онда соңғы қарыз алушылар – жұмыс істейтін кәсіпорындар үшін ставка агроөнеркәсіптік кредиттеу мерзімі үшін жылдан асырған кезде 6% - дан жоғары болмауы тиіс. Осылайша, бастапқы тиіс кезінде 1,329,537 мың теңге мөлшерінде өсіп келе жатқан дисконт мөлшерлемесін субсидиялар құрамына енгізілді (21 өкілетті).
- жылдық 11.5% купондық мөлшерлемесмен және 10 жылдан кейін өтеу мерзімімен шығарылған жалпы номинал құны 30,000,000 мың теңгені (KZ2C00008316) қамтамасыз ететін купондық облигациялар. Облигациялар шығарудан түскен қаражат ауқым шаруашылығы секторындағы кәсіпорындарға несиелік беру үшін пайдаланылды.

18. Басқа міндеттемелер

Басқа қаржылық емес міндеттемелер келесі позициялармен қамтамасыз:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Алынған аванстар	6,900,816	260,776
Болашақ кезеңдердің кірістері	1,374,885	–
Төлеуге берілетін өзге де салықтар	286,260	1,373,656
Басқалары	319,041	130,431
Басқа қаржылық емес міндеттемелер	8,881,002	1,764,863

Алынған аванстар

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 6,900,816 мың теңге сомасында алынған аванстар клиенттердің қаржылық жағдайға алуға арналған, қаржылық жағдай шарттарының талаптары бойынша сатып алынған, бірақ жағдай алушыға әлі берілмеген мүлік үшін жүргізілген адалық ала төлемін, сондай-ақ қаржылық жағдай шарттары бойынша адалық ала төлемден төлемдерді және алынған өзге де аванстарды білдіреді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

Басқа қаржылық міндеттемелер келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2022 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>
Жеткізушілер аясындағы кредиторлық берешек	3,070,663	238,824
Ауылдық ипотека	3,015,774	2,076,435
Шартты міндеттемелер бойынша КНШ астындағы резерв <i>(26 нөсерт)</i>	855,497	1,092,195
Кредиторлық берешек	714,304	430,466
Цессия шарттары бойынша берешек	20,385	188,930
Шығарылған борыштық бағам қарыздарды өтеу жөніндегі міндеттемелер	-	23,914,950
БҰҰ - дан алынған қарыздар	16,061	25,238
Басқа қаржылық міндеттемелер	7,692,684	27,967,038

Жеткізушілер аясындағы кредиторлық берешек

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өнім берушілер аясындағы кредиторлық берешек негізінен мынадай ұсынылған кейіннен қаржылық жағға беру үшін мүлік үшін топтың өнім берушілер аясындағы берешегін қамтиды:

	<i>2022 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>
Ауыл шаруашылығы техникасы	2,354,428	-
Жабдық	133,401	-
Ірі қара	746	-
Басқалары	582,088	238,824
Жеткізушілер аясындағы кредиторлық берешек	3,070,663	238,824

Ауыл ипотекасы

Топ мемлекеттік Ипотекалық Қаржылаандыру бағдарламасында сенім білдірілген агент ретінде Қызмет етеді ауылдық жерлерде және қаражатты басқару үшін комиссия алады, бұл кәсіптерге берілген несиелер бойынша берешек сомасының жылдық 2.5% құрайды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топ жергілікті атқарушы органдар атынан берген ипотекалық кредиттердің негізгі борышы бойынша берешектің жалпы сомасы 94,085,056 мың теңгені (аудиттелмеген) құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 85,601,551 мың теңге (аудиттелмеген)). 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де қаржылық міндеттемелердің шамасы негізінен жергілікті атқарушы органдардан алынған, бірақ өмі түші пайдаланушыларға берілмеген қаражаттың шамасын қамтиды. 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған кезеңде топтың ауылдық ипотека бойынша комиссиялық сыйақысы 2,118,776 мың теңгені құрады (2021 жылғы: 159,239 мың теңге) *(25 нөсерт)*.

Шығарылған борыштық бағам қарыздарды өтеу жөніндегі міндеттемелер

3-ші облигациялық бағдарлама шегінде облигациялардың 1-ші шығарылымы шеңберінде шығарылған, АГККb6, NIN KZ2C00003507, өтеу күні 30 желтоқсан АГККb6, NIN kz2c000035072021 жылғы жалпы сомасы 23,914,950 мың теңге болатын бағам қарыздар 2022 жылғы 10 қаңтарда өтеледі. 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша осы облигациялар бойынша төлем бойынша берешек басқа міндеттемелер ретінде жіктелді, өйткені облигациялардың келісімшарттық мерзімі аяқталды.

19. Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар мынадай тармақтарды қамтиды:

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
Арымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	(4,643,424)	(4,589,802)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар- уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және азаюы	1,813,108	2,387,348
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	(2,830,316)	(2,202,454)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
Бизнесі біріктіру нәтижесінде таямдам	–	(2,149,413)
Пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есепте танылған кейінге қаладырған корпоративтік табыс салығы	1,813,108	2,387,348
Капиталда таямдалған кейінге қаладырған корпоративтік табыс салығы	(53,951)	(7,215,291)
Кейінге қаладырған корпоративтік табыс салығының өзгеруі	1,759,157	(6,977,356)

2022 жылғы жағдай бойынша 31 желтоқсанға топтың корпоративтік табыс салығы бойынша активтері 1,950,809 мың теңге (2021 жылғы 31 желтоқсанғы 1,785,126 мың теңге сомасындағы активтер). Топ үшін корпоративтік табыс салығының мөлшерлемесі 2022 және 2021 жылдары 20.0% құрады.

Корпоративтік табыс салығының тиімді ставкасы ресми табыс салығының мөлшерлемесінен өзгеше. Төменде ресми ставка бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарды қаржылық есептілікте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстармен салыстыру келтірілген:

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарға дейінгі пайда	22,365,644	10,897,494
Корпоративтік табыс салығының ресми ставкасы	20%	20%
Ресми салық ставкасы бойынша корпоративтік табыс салығы бойынша теориялық шығыстар	(4,473,129)	(2,179,499)
Мемлекеттік бағам қарағдардан салық салынбайтын табыс	120,265	520,708
Шетерімге жүзқызмамайтын шығыстар	1,522,548	(543,663)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	(2,830,316)	(2,202,454)

Капитал ретінде таямдалған кейінге қаладырған корпоративтік табыс салығы келесідей бөлінеді:

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
Активтер бойынша	–	1,186,195
Міндеттемелер бойынша	(53,951)	(8,401,486)
Капитал құрамында танылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	(53,951)	(7,215,291)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

31 желтоқсанның кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер, сондай-ақ олардың тиісті жылдары қорғалатын мынадай позициялардан қамтынады:

	2020 жыл		2021 жыл		2022 жыл			
	АШДҚК Қосылуы		«КАФ» АҚ сатып алу		Құрамына			
	2020 жыл	Қосылуы	2021 жыл	есепте	Құрамына	2022 жыл		
Шегерілген уақыт айырмашылықтарының салық әсері								
Клиенттерге берілген несиелер	10,203,715	5,264,223	2,619,084	-	18,087,022	3,329,911	-	21,455,166
Банктерге берілген несиелер	597,756	-	(203,401)	-	392,355	(332,715)	-	59,640
Басқа активтер	101,624	17,371	609,967	-	728,962	(204,169)	-	996,757
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	89,509	92,427	48,948	-	230,884	61,441	-	350,939
Мәжбүрлі субсидиялар	1,831,737	3,525,525	1,371,103	-	6,728,365	-	-	12,329,877
Шығарылған борыштың бағаламалары	-	-	(320,676)	1,186,195	865,519	(189,110)	-	612,455
Қорғалмақ жетілу бойынша дебиторлық берешен	-	-	-	-	-	65,538	-	89,371
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	12,824,341	8,999,546	4,123,025	1,186,195	27,033,107	448,066	8,413,032	35,894,205
Салық салынатын уақытша айырмашылықтарының салықтық әсері								
Активтер алынғанды берешен	(9,325,787)	-	1,165,861	(8,401,486)	(16,561,412)	(7,647,526)	(37,313)	(53,951)
Мәжбүрлі және бағаланатын ұйымдар, Үкімет алаңындағы берешен	(3,086,562)	(10,753,482)	(2,856,280)	-	(16,696,324)	-	(1,725,784)	-
Негізгі құралдар және интеллектуалдық сәтс активтер	(49,087)	(295,477)	(45,258)	-	(389,822)	(35,112)	242,806	(182,128)
Кредиттік ұйымдардың Қаржыны	-	-	-	-	-	(258,531)	(5,079,633)	-
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	(12,461,436)	(11,048,959)	(1,735,677)	(8,401,486)	(33,647,558)	(7,941,169)	(6,599,924)	(53,951)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша таза активтер/(міндеттемелер)	362,905	(2,149,413)	2,387,348	(7,215,291)	(6,614,451)	(7,493,103)	1,813,108	(12,348,397)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*ағыл теңге*

Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер шотына актив пайдаланылуы мүмкін болатын салық салықтың пайдаланып қала жетімді болуы ықтималдығы бар көлемде Ғана танылады.

20. Кейінге қалдырылған қосылған құн салығы бойынша міндеттемелер

Мүлкті қаржы лизингіне беру кезінде топ кейінге қалдырылған қосылған құн салығы бойынша міндеттемелері танылды. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған қосылған құн салығы бойынша міндеттемелер 10,917,373 мың теңгені құрайды (2021 жылғы 31 желтоқсан: жоқ).

21. Мемлекеттік субсидиялар

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Агробизнесі дамыту бағдарламасы шеңберінде мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан және акционерден қарыз түрінде Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар	61,649,385	33,641,832
Қарыз алушыларға берілген қарыздар бойынша негізгі соманы және пайыздарды ішінара субсидиялау үшін Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар	3,173,708	6,873,178
Мемлекеттік субсидиялар	64,823,093	40,515,010

Үкіметтен алынған мемлекеттік субсидиялар

Топ мемлекеттік субсидиялар ретінде мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан тартылған қарыздар бойынша төмен пайыздық мөлшерлеме арқылы берілген пайда сомасын көрсетті.

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
1 қаңтарға	33,641,832	9,158,681
Кредиттік ұйымдардың қариватынан алынған мемлекеттік субсидиялар (16 ескерту)	27,097,318	-
Қазақстан Республикасының Үкіметінен Қарыз министрлігінен қарыз түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар (14 ескерту)	21,331,391	5,711,976
Қазақстан Республикасының Үкіметінен жергілікті атқарушы органдардан қарыз түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар (15 ескерту)	18,274,080	20,662,665
Акционерден қарыздар арқылы алынған мемлекеттік субсидиялар (13 ескерту)	4,891,183	-
Қазақстан Республикасының Үкіметінен ҚРҰБ облигациялары түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар (17 ескерту)	-	1,329,537
Бизнесі біріктіру нәтижесінде танылған (6 ескерту)	-	17,333,744
«Нәтижелі жұмыспен қамтуға және жаппай кәсіпкерлікті дамытуға 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасы» (бұдан әрі – «Ескер») шеңберінде қарыз алушыларға кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (9 ескерту)	(10,911,036)	(6,674,848)
«Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде бәкітерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (8-Ескертіс)	(3,539,813)	(1,954,546)
«Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (9 ескерту) (Өтпелік бөлігі)	(9,230,104)	(3,757,430)
Мемлекеттік субсидияны пайдалану (9 ескерту)	(8,732,054)	(2,622,720)
«Жұмыспен қамту 2020-2021 жыл картасы» және «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (9 ескерту)	(2,833,242)	(900,656)
«Агробизнес» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (9 ескерту)	-	(1,055,269)
Холдинген алынған қарыздар шеңберінде Қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (9 ескерту)	(1,651,777)	-
Кезеңдік амортизация (25 ескерту)	(6,688,393)	(3,589,302)
Мемлекеттік субсидиялар	61,649,385	33,641,832

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге**Қазақстан Республикасының Үкіметінен Қаржы министрлігінен Қарыз түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар*

Мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме бастапқы танылғаннан кейін топ мемлекеттік бағдарламалардың шарттары орындалғаннан кейін Қарыз алушыларға берілген жеңілдікті шарттардағы берешек сомасына сәйкес келетін соманы пайда немесе заала құрамына жіткізеді (8, 9 өскертүүлөр). Топ кредиттер бойынша төмен сыяққы мөлшерлемесі арқылы түпкілікті Қарыз алушыларға пайданы бөлу бойынша міндеттеме азаяды.

2022 жыл ішінде пайда немесе заала құрамына жуларылған мемлекеттік субсидиялар (25 өскертту) 43,586,419 мың теңгеге құрамы және «Өте кірістер/шығыстарға» енгізіледі (2021 жыл ішінде: 20,554,771 мың теңге).

Ауыл шаруашылығы министрілігінен алынған мемлекеттік субсидиялар

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
1 қаңтарға	6,873,178	3,312,883
Кезең ішінде алынды	18,595,885	19,802,113
Ауыл шаруашылығы министрілігіне қайтарылды/арнайы шарттарды орындаған нақты қарыз алушыларға берілді	(13,417,800)	(11,542,397)
Ерекше шарттарды орындаған нақты қарыз алушылардың өсетілген пайдалары бойынша берешекті өсету арқылы субсидияны пайдалану	(8,877,555)	(4,699,421)
31 желтоқсанға	3,173,708	6,873,178

Ауыл шаруашылығы министрілігінен алынған мемлекеттік субсидиялар инвестициялық жобаларға және жаңа немесе бұрын пайдаланылмаған техникалар мен жабдықтарды сатып алуға несие алынған Қарыз алушылардың негізгі Қарызы мен пайызын шынара өтеу үшін пайдаланылады. Осы субсидияларды алу үшін Қарыз алушылар белгілі бір шарттарды орындауы керек.

22. Меншік капитал*Акционерлік капитал*

2022 жылғы маусымда акционердің 2022 жылғы 8 маусымдағы № 25/22 шешіміне сәйкес қосымша шығарылым арқылы Қоғамның жарияланған жай акцияларының саны 144,964,639 дана мөлшерінде ұлғайтылды. Акционердің Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 15 шілдесегі №05/22 шешімімен «ҚазАгроҚараөл» АҚ-ның өзіне тиесілі 100.00% жай акцияларын Қоғамның акцияларын басымдықпен сатып алуға құқығы бар жалғыз акционерге өткізу жолымен бір жай акция үшін 1 мың теңгеге орналастыру бағасы бойынша Қоғамның 147,470,014 дана жай акцияларын төлеуге 147,470,014 мың теңге мөлшерінде ісәліктен шығару жөнінде шешім қабылданған.

«ҚазАгро» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұрынғы Акционер) Басқармасының 2021 жылғы 4 наурыздағы №9 шешіміне сәйкес Қоғам бір жай акция үшін 1,000 (бір мың) теңге орналастыру бағасы бойынша 12,633,932 жай акция мөлшерінде акция орналастырған. Акциялар үшін төлем бұрынғы акционердің мүлкін бастапқы таны кезінде өзіне құнымен беру түрінде жүргізіледі 6,186,092 мың теңге. Алынған мүліктің құрамына Алматы қаласында орналасқан, жалпы құны 4,381,363 мың теңге, Қоғамның меншігіндегі инвестициялық мүлік объектілері ретінде орналасқан төрт тұрғын емес үй-жай; Қоғам сатуға арналған активтер ретінде жіктелген, жалпы сомасы 1,766,830 мың теңгеге тұрғын және тұрғын емес объектілер, жер учаскелері, ЖІНІЗ және өзге де жабдықтар кіреді, есепті күндегі жағдай бойынша. Қалаған сомасы 37,899 мың теңге Қоғам негізгі құралдар және тауарлық-материалдық қорлар ретінде жіктелген өзге де объектілерді қамтиды.

2021 жылғы наурызда Қазақстан Республикасы Үкіметінің 31 желтоқсандағы № 952 қаулысына сәйкес 2020 жылғы 26 ақпандағы қосылу шартымен және «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ мен «Қызыл» ҰБХ» АҚ арасындағы беру актісімен Қоғамның 180,758,928 дана мөлшеріндегі жай акцияларының 100% - ы «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ-ға берілді.

2022 жылғы жағдай бойынша 31 желтоқсанға Қоғамның тіркелген және шығарылған жай акцияларының саны 407,059,079 дананы құрайды, оның 400,611,239 данасын Жалғыз акционер толық төлеген (2021 жылғы 31 желтоқсан: тиесіліне 262,094,440 дана және 253,141,225 дана).

Резервтік капитал

2022 жыл ішінде топ резервтік капиталы 2,608,512 мың теңгеге ұлғайтты (2021 жыл ішінде: резервтік капиталды ұлғайту 5,898,015 мың теңгеге өсті). Топтың саясатына сәйкес, резервтік капитал болашақ шығындарды және басқа да күтпеген тәуекелдер мен жағдайларды қоса алғанда, жалпы тәуекелдерді жабу үшін қамалтылады. Резервтік капитал акционердің шешімі негізінде бөлінуге жатады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Азық тәтті

Дивидендтер

2022 жыл ішінде акционердің 2022 жылғы 26 мамырдағы шешіміне сәйкес топ 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бір жай акцияға 6,086,528 мың теңге немесе 24,04 теңге сомасында дивидендтер жариялады және төледі. Дивидендтер 2022 жылдың 16 маусымында төленді (2021 жыл ішінде жылғы акционердің 2021 жылғы 12 наурыздағы шешіміне сәйкес топ 13,762,035 мың теңге сомасында дивидендтер жариялады немесе

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бір жай акцияға 78,95 теңге. Дивидендтер 2021 жылдың 8 маусымында төленді).

Төменде Қазақстан қор биржасының өдісіндесіне сәйкес есептелген бір жай акцияның баланстық құны келтірілген:

	<i>2022 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы</i> <i>31 желтоқсан</i>
Активтер	1,329,887,385	806,484,978
Материалдық емес активтерді шегергенде	(978,317)	(624,683)
Міндеттемелерді шегергенде	(914,916,800)	(535,795,537)
Таза активтер	413,992,268	270,064,758
Жай акциялар саны, млн	400,611,239	253,141,225
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)	1,033,40	1,066,85

23. Несиелік шығындар бойынша шығыстар

Төмендегі кестеде 2022 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы пайда немесе зияла туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржы құрамдары бойынша КНШ бойынша шығыстар келтірілген:

	<i>Ескерту</i>			<i>СҚКҚ</i>	<i>Жылы</i>
	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>		
Ақша қарыжаттары және олардың баламалары	2,043	-	-	-	2,043
Банктерге берілген несиелер	(11,614)	-	-	-	(11,614)
Клиенттерге берілген несиелер	9 14,452,954	1,144,798	10,776,715	1,054,900	27,429,367
Инвестициялық бағамы қағаздар	(1,410)	-	-	-	(1,410)
Басқа қаржы активтері	12 -	(87,886)	(68,424)	-	(156,310)
Фин бойынша дебиторлық берешек жауға алу	10 (1,158,191)	(592,973)	2,601,473	10,975	861,284
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер	26 (413,638)	-	-	-	(413,638)
Барлығы несиелік шығындар бойынша шығыстар*	12,870,144	463,939	13,309,764	1,065,875	27,709,722

* Кредиттік міндеттер бойынша шығыстардың шамасы жалпы салмақ 9,815,316 мың теңгеге таяуды тоқтатуға әкел соқпайтын және клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының қалғалысы құрамында көрсетілген лобификациядан түскен міндеттер шамасына пайда немесе зияла туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген кредиттік міндеттер бойынша шығыстардың жалпы салмағынан ерекшеленеді (9 ескерту).

Төмендегі кестеде 2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы пайда немесе зияла туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржы құрамдары бойынша КНШ бойынша шығыстар келтірілген:

	<i>Ескерту</i>			<i>СҚКҚ</i>	<i>Жылы</i>
	<i>1-ші кезең</i>	<i>2-ші кезең</i>	<i>3-ші кезең</i>		
Ақша қарыжаттары және олардың баламалары	938	-	-	-	938
Банктерге берілген несиелер	(7,197)	-	-	-	(7,197)
Клиенттерге берілген несиелер	9 (197,192)	40,410	356,960	25,924	226,102
Инвестициялық бағамы қағаздар	28,365	-	-	-	28,365
Басқа қаржы активтері	12 -	84,090	(291,252)	-	(207,162)
Кредиттер беру жөніндегі міндеттемелер	26 36,484	-	-	-	36,484
Барлығы несиелік шығындар бойынша шығыстар	(138,602)	124,500	65,708	25,924	77,530

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

24. Персоналға арналған шығыстар және өзге де әкімшілік шығыстар

Персонал шығындары және басқа операциялық шығындар келесі позицияларды қамтиды:

	<u>2022 жыл</u>	<u>2021 жыл</u>
Персоналға арналған шығыстар және өзге де төлемдер	(8,247,328)	(4,022,549)
Әлеуметтік қамсыздандыру шығындары	(932,708)	(351,213)
Персоналға арналған шығыстар	(9,180,036)	(4,373,762)
Аутсорсинг шығындары	(1,070,240)	(592,673)
Үй-жайларды күтіп ұстау және жалға беру	(807,274)	(479,206)
Саламаттар және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер	(401,432)	(225,708)
Төзу және амортизация	(628,292)	(332,873)
Көлік қызметтері бойынша шығыстар	(176,093)	(136,305)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерге техникалық қызмет көрсету	(397,253)	(117,153)
Аудиторлық шығындар	(169,034)	(96,300)
Байланыс қызметтері	(139,536)	(77,452)
Кеңес беру шығындары	(185,559)	(71,483)
Тссапар шығындары	(182,486)	(69,116)
Маркетинг және жарнама	(142,810)	(66,172)
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	(39,323)	(47,104)
Кеңес және баспа шығындары	(66,314)	(36,184)
Күзет қызметтеріне байланысты шығыстар	(42,202)	(34,749)
Ақпараттық қызметтер	(43,315)	(27,007)
Материалдар	(56,744)	(23,983)
Сақтандыру шығындары	(16,010)	(17,299)
Банк қызметтері	(25,610)	(9,789)
Қызметкерлерді оқыту	(37,624)	(8,892)
Басқалары	(195,992)	(165,787)
Басқа операциялық шығындар	(4,823,143)	(2,635,235)

25. Басқа кірістер/шығыстар

	<u>2022 жыл</u>	<u>2021 жыл</u>
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін өзге де кіріс (21 ескерту)	36,898,026	16,965,469
Мемлекеттік субсидияның амортизациясы (21 ескерту)	6,688,393	3,589,302
«Кең-Дала» бағдарламасы шеңберінде банктен берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (8-Ескерту)	(3,539,813)	(1,954,546)
«Кең-Дала» бағдарламасы шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(9,230,104)	(4,027,401)
«Іскер» бағдарламасы шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(10,911,036)	(6,674,848)
Агробизнесі дамыту Бағдарламасы шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	-	(1,055,269)
«Жұмыспен қамту 2020-2021 жыл жартасы» және «Еңбек» бағдарламалары шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(2,833,242)	(900,656)
Клиенттерге берілген өзге де кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(19,661,739)	(25,782,983)
Халықаралық дамыған Юридикалық шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (9 ескерту)	(1,651,777)	-
Ағылдық ипотека бойынша агенттік сыйақы	2,118,776	159,239
Құнсыздандыру және резервтер құрудан түсетін өзге де шығыстар	(88,040)	-
Басқа кірістер/(шығыстар)	3,395,519	(550,466)
Басқа шығындар	1,184,963	(20,232,159)

Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түсетін өзге де кірістер тиісті мемлекеттік бағдарламалардың талаптарын орындау нәтижелері бойынша кірістер ретінде танылады (21 ескерту).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

26. Шарттық және шартты міндеттемелер**Салық салу**

Қазақстандық коммерциялық және, атап айтқанда, салық заңнамасында интерпретациясы әртүрлі болуы мүмкін ережелер бар, жасалған жағдайларда заңнамаға жинама ретроспективті әсері бар өзгерістер енгізуі мүмкін. Сонымен қатар, топ басшылығының заңнама ережелерін түсінуі салық органдарының осы ережелерді түсінуінен өзгеше болуы мүмкін, нәтижесінде топ жүргізген операцияларды салық органдары басқаша бағалауы мүмкін және бұл қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкелуі мүмкін. Топ басшылығы барлық қажетті салық есептеулері жүргізеді деп санып және сәйкесінше есептілікте ешқандай резервтер есептелген жоқ. Салық органдары соңғы 5 жылдағы салық деректерін тексере алады. Топ басшылығы 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оның заңнаманы түсіндіруі тиісті болып табылады және топтың салық, валюта және кеден заңнамаларын сақтау жөніндегі ұстанымдары расталады деп есептейді.

Құқықтық мәселелер

Көлемді іс-әрекет барысында топ сот процестері мен талаптардың объектісі болып табылады. Басшылықтың пікірінше, мұндай талаптардың немесе талаптардың нәтижесінде туындайтын мақұмал міндеттемелер (олар болған жағдайда) шоғырландырылған қаржылық жағдайға немесе болашақта топ қызметінің нәтижелеріне айтарлықтай теріс әсер етпейді.

Басшылықта қандай да бір сәлсіз нақты немесе шексізделген сот процестері туралы, сондай-ақ топқа қарсы қойылуы мүмкін мақұмал талаптар туралы ақпарат жоқ.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер

Топтың шарттық және шартты міндеттемелері мынадай ұстанымдарды қамтиды:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер		
Қарыздар беру жөніндегі міндеттемелер	118,827,146	155,298,995
Қаржылық жадау бойынша міндеттемелер	18,254,310	–
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(855,497)	(1,092,195)
	136,225,959	154,206,800
Операциялық жадау шарттары бойынша міндеттемелер		
1 жылға дейін	62,978	46,402
Шарттық және шартты міндеттемелер	136,288,937	154,253,202

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер

Жоғарыда көрсетілген жаппы өтелмеген шарттық міндеттемелер міндетті түрде болашақ ақшадай талаптарды білдірмейді, өйткені бұл шартты несие беру міндеттемелерінің мерзімі аяқталуы мүмкін немесе олар орындалмай аяқталуы мүмкін.

Қарыз беру жөніндегі міндеттемелер туралы келісім топ үшін қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда, сондай-ақ кредиттеу үшін ресурстар болмаған жағдайда топтың келісімінен біржақты шығу құқығын бөзбейді.

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қарыз беру жөніндегі міндеттемелер бойынша контрагенттер Топтың ағымдағы қарыз залымдары, берілген кредиттік рейтингі жоқ, 1-кезеңге жіктелген және есепті күнге кетізі борын пен пайыздарды төлеу бойынша мерзімі өтіп кеткен агроөнеркәсіптік сектор кәсіпорындары болып табылады.

Төменде КНШ астындағы резервтік өзгерістерді талдау берілген:

Қарыздар беру жөніндегі міндеттемелер

	<i>2022 жыл</i>	<i>2021 жыл</i>
	<i>1-ші кезең</i>	<i>1-ші кезең</i>
1 қаңтарға	1,092,195	1,045,045
Біріктіру кезіндегі түсімдер	176,940	–
Жыл бойына КНШ-ның өзгеруі	(413,638)	36,484
«АШҚҚҚ» АҚ-ның қосылуы	–	10,666
31 желтоқсанда	855,497	1,092,195

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге***27. Тәуекелдерді басқару****Кіріспе**

Топтың қызметіне тән тәуекелдер бар. Топ тәуекелдерді басқаруды анықтау, бағалау және байқаудың тұрақты процесі барысында, сондай-ақ тәуекел лимиттерін және басқа да ішкі бақылау шараларын белгілеу арқылы жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқару процесі топтың тұрақты кірісін сақтау үшін өте маңызды және топтың әрбір жеке қызметтері оның міндеттеріне байланысты тәуекелдерге жауап береді. Топ несиелік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және нарықтық тәуекелге ұшырайды. Топ сонымен қатар операциялық тәуекелдерге ұшырайды.

Тәуекелдерді тәуелсіз бақылау процесі, мысалы, қоршаған ортаның өзгеруі, технология немесе саясаттың өзгеруі сияқты іс-әрекеттерді жүргізу тәуекелдеріне жатпайды. Мұндай тәуекелдерді Стратегиялық жоспарлау процесінде топ бақылайды.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Тәуекелдерді анықтау және оларды бақылау үшін жалпы жауапкершілікті Директорлар кеңесі көтереді, алғайла тәуекелдерді басқару және бақылау үшін жауап беретін жеке тәуелсіз органдар да бар.

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың жалпы тәсіліне, тәуекелдерді басқару стратегиясы мен қағида-тәртібін бекітуге жауап береді.

Басқарма

Басқарманың міндеті Қоғамдағы тәуекелдерді басқару процесін бақылау болып табылады.

Тәуекелдерді бақылау

Тәуекел-менеджмент департаменті тәуелсіз бақылау процесін қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді басқаруға байланысты рәсімдерді енгізуге және жүргізуге, сондай-ақ Қоғамның тәуекелдерді басқару қағида-тәртібін, саясаты мен тәуекел лимиттерінің сақталуын бақылауға жауап береді. Тәуекелдерді басқару департаментінің құрамына екі құрылымдық бөлімше кіреді: Қаржылық тәуекелдер бөлімі және несиелік тәуекелдер бөлімі.

Қазынашылық департаменті

Қоғамның Қазынашылық департаменті Қоғамның активтері мен міндеттемелерін, сондай-ақ жалпы қаржылық құрылымды басқаруға жауап береді. Қазынашылық департаменті өтімділік тәуекелі мен Қоғамның қаржыландыру тәуекелі үшін де жауапты.

Ішкі аудит қызметі

Қоғамда ішкі аудит тәуекелдерді басқару процесінің жыл сайын ішкі аудит қызметі тексереді, ол рәсімдердің жеткіліктілігін де, сондай-ақ Қоғамның осы рәсімдерді орындауын да тексереді. Ішкі аудит қызметі басшылықпен жүргізілген тексерулердің нәтижелерін талқылайды және өз тұжырымдары мен ұсыныстарын Топтың басқармасына және директорлар Кеңесіне ұсынады.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Топтың тәуекелдері әдеттегі қызмет барысында тымдалуы мүмкін күйдегі ішкі аудит да, статистикалық модельдер негізінде ең үлкен нақты шығындарды бағалауды белгілетін күйдегі ішкі аудит да көрсететін өлс арқылы бағаланады.

Қызметтің барлық түрлері бойынша алынған ақпарат тәуекелдерді талдау, бақылау және ерте анықтау мақсатында зерделенеді және өңделеді. Көрсетілген ақпарат Басқармаға, Директорлар кеңесіне және Топтың әрбір бөлімшелерінің басшыларына түсіндірмелермен бірге ұсынылады. Есепте несиелік тәуекелдің жиынтық мөлшері, болжамды несиелік көрсеткіштер, тәуекелдің белгіленген лимиттерінен ашып тастау, өтімділік көрсеткіштері және тәуекел деңгейіндегі өзгерістер туралы ақпарат қамтылады. Ай сайын саясат, клиенттер және географиялық аймақтар бойынша тәуекелдер туралы ақпарат ұсынылады. Тоқсан сайын Топтың директорлар Кеңесі тәуекелдер туралы толық есеп алады, онда Қоғамның тәуекелдерін бағалау және тиісті шешімдер қабылдау үшін барлық қажетті ақпарат қамтылады.

Тәуекелдің шимдан тыс шоғырлануы

Тәуекелдің шимдан тыс шоғырлануын болдырмау үшін Топтың саясаты мен рәсімдері артарандырмаған портфельді қолдауға бағытталған арнайы қағида-тәртіп қамтам. Тәуекелдің белгіленген шоғырлануын басқару жүзеге асырылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел-бұл топтың клиенттері немесе контрагенттері өздерінің келісімшарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан шығынға ұшырау қаупі. Топ жеке контрагенттер бойынша қабылдануға лайық тәуекелдің шекті мөлшерін белгілеу арқылы, сондай-ақ белгіленген тәуекел лимиттерінің сақталуын бақылау арқылы несиелік тәуекелді басқарады. Мәселен, өзара байланысты компаниялардың бірнеше немесе тобында кредиттік тәуекелдің шоғырлануын болдырмау үшін топтың меншікті капиталының 25.00% аспайтын мөлшерінде лимит белгіленген. Банкаралық операциялар бойынша контрагент-банктерге лимиттері акционер белгілейді.

Топ топтың жекелеген бөлімшелері жүзеге асыратын қамтамасыз ету мөлшерін мерзімі Қайта Қарауды Қоса алғанда, контрагенттердің кредит қабілеттілігімен ықпимал өзгерістерді ерте анықтауды қамтамасыз ету үшін кредиттік сапаны тексеру рәсімін әзірледі. Несиелік сапаны тексеру процедурасы топқа ықпимал шығындардың мөлшерін тәуекелдер бойынша бағалауға және қажетті шараларды қабылдауға мүмкіндік береді.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп баптарының баланстық құны өзара есеп айырысу туралы бас келісімдерді және қамтамасыз етуді ұсыну туралы келісімдерді пайдалану салдарынан тәуекелдің төмендеуінің өсерін ескермей, осы баптар бойынша кредиттік тәуекелдің ең жоғары мөлшерін неғұрлым дәл көрсетеді.

Қаржы құралдарының әрбір саны бойынша кредиттік тәуекелдің ең жоғары мөлшері туралы толығырақ ақпарат жеке ескертпелерде берілген. Қамтамасыз етудің және тәуекелді төмендетудің өзге де әдістерінің өсері 9 ескертуде келтірілген.

Құнызыдануды бағалау

2022 жылғы топ клиенттерге берген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарды есептеу компоненттерін бағалаушы және қалыптау бойынша жүргізілген жұмыстың нәтижелері бойынша күтілетін кредиттік залалдарды есептеу алгоритмі және оны компоненттерін айқындау тәртібі өзгертілді, итін айтқанда дефолт тәуекеліне ұшыраған шаманы (EAD), дефолт ықтималдығын (PD), коэффициентті бағалауға неғұрлым кешенді тәсіл қолданылмай дефолт жағдайында (LGD) шығын шамасы, сондай-ақ күтілетін кредиттік шығынның есептік көрсеткішін (ECL) тікелей айқындауға.

Сонымен бірге, 2022 жылғы топ коммерциялық жылжымайтын мүлікте кешілемен қамтамасыз етуге қатысты нарықтық құнды анықтау тәсілін өзгерту бойынша жұмыс жүргізілді.

Бұл өзгерістер клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құны 71,941,719 мың теңгеді 3-кезеңнен 1-кезеңге, ал жалпы баланстық құны 43,229,060 мың теңгеді 3-кезеңнен 2-кезеңге аумстыруға әкелді, сондай-ақ корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер үшін құнызыданудан қалыптасқан залалдардың 33,360,417 мың теңге мөлшерінде ұлғайғанын әкелді, оның бір бөлігі меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есептің құрамында 19,228,881 мың теңге мөлшерінде табылады, өйткені ол негізінен алымның есепті кезеңдерге жатады.

Әрбір есепті кезеңнің соңында қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғайы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімі ішінде дефолт туындау тәуекелінің өзгерістерін есепке алу жолымен бастапқы табылған кезден бастап болған-болмағанына қатысты бағалауды жүзеге асыру әдістемесі шенберінде топ өзі берген кредиттері мынадай топтарға біріктіреді.

Топ тиімді пайыздық мөлшерлемелен дисконтталған күтілетін Ақпалай Қаражаттардың жетіспеушілігін бағалау үшін ықпималдықпен өлшенген бірнеше сценарийлер негізінде КНШ есептейді. Қолма – Қол ақпаның жетіспеушілігі-бұл келісімшартқа сәйкес ұйымға тиесілі ақша ағындары мен ұйым алуы күткен ақша ағындарының арасындағы айырмашылық. КНШ есептеу механизасы төменде сипатталған, ал негізгі элементтер келесідей:

Дефолт ықпималдығы (PD) Дефолт ықпималдығы-берілген уақыт аралығында дефолттың пайда болу ықпималдығының болжамы бағасы. Дефолт қарастырылып отырған кезең ішінде белгілі бір уақытта ғана орын алуы мүмкін, егер активті таны тоқтатылмаған болса және ол өзі де портфельдің бөлігі болып табылады.

Дефолт қаупі бар шана (EAD) Дефолт тәуекеліне ұшыраған шана шартта көзделген борыштың негізгі сомасын және пайыздарды төлеуі немесе өзге де тәсілмен берілген қарыздарды өтеуі күтуі және төлемдерді кешіктіру нәтижесінде есептелген пайыздарды қоса алғанда, есепті күннен кейін осы шаманың күтілетін өзгерістерін ескере отырып, болашақта қандай да бір күнге дефолтқа ұшыраған шаманың есептік бағасын білдіреді.

Әлемді шығындар деңгейі (LGD) Дефолт кезінде шығын өтпейді белгілі бір уақытта дефолт орын алған жағдайда туындайтын шығынның есептік бағасы болып табылады. Бұл көрсеткіш шартта көзделген ақша ағындары мен кредитор алуы күтетін ақша ағындары арасындағы айырма, оның ішінде қамтамасыз етуді іске асыру нәтижесінде негізгі алым отырып есептеледі. Әдетте EAD-ге қатысты пайызбен көрсетіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР**Алғашқы жаңа**

КНШ бойынша бағалау резерві активтің әрекет ету мерзімі ішінде тұндалу күтілетін кредиттік зағалаар негізінде есептеледі (барлық мерзім үшін күтілетін кредиттік зағалаар немесе КНШ барлық мерзім үшін), егер бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғайғандығын орындас, әйтпесе бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік зағалаға тең сомма есептеледі (12 айлық КНШ). 12 айлық КНШ - бұл есепті күшпен кейін 12 ай ішінде мүмкін болатын қаржы құрамы бойынша дефолттардың салдарынан тұндалуымен КНШ болып табылатын бүкіл мерзімдегі КНШ бөлігі. Барлық мерзімге және 12 айлық КНШ жеке негізде немесе белгіленген мейрамнамалық шегіне байланысты толық негізде есептеледі.

Қоғам қаржы құрамының қалған қолданылу мерзімі ішінде дефолт тұндалу тәуекелінің өзгерістерін есепке алу жолымен бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құрамы бойынша кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғайғандығын болжауына қатысты әрбір есепті кезеңнің соңында бағалауды жүзеге асыру үшін әдістеме әзірледі. Жоғарыда сипатталған процесс негізінде Қоғам өзі берген несиелерді келесі топтарға бөліптіреді:

Кезек 1:	Несіені бастапқы тағу кезінде Қоғам бағалау резервін 12 айлық КНШ-ға тең сомма таныды. 1-кезеңге сондай-ақ несиелік тәуекел 2-сатыдан ауыстырылғанға дейін төмендеткен несиелер мен басқа да несиелік жемілер жатыды.
Кезек 2:	Егер несиені бойынша несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайған болса, Қоғам бағалау резервін бүкіл мерзім ішінде КНШ -ға тең сомма таныды. 2-кезеңге сондай-ақ несиелік тәуекел 3-сатыдан ауыстырылғанға дейін төмендеткен несиелер мен басқа да несиелік жемілер жатыды.
Кезек 3:	Несіелік-құнсызданған болып табылатын несиелер. Қоғам бағалау резервін бүкіл мерзім ішінде КНШ -ға тең сомма таныды.
СҚНҚ:	Сатып алынған немесе құрылған несиелік-құнсызданған (СҚНҚ) активтер – бұл бастапқы тағу сәтінде несиелік құнсыздану болған қаржылық активтер. СҚНҚ -ны бастапқы тағу кезінде активтердің қалған мерзімі бойынша бағаланды және кейіннен несиелік тәуекелді өсіре отырып түзілетін тиімді пайдалық табысын пайдалана отырып есептелген пайдалық түсім танылады. КНШ-дағы бағалау резерві бүкіл мерзім ішінде күтілетін несиелік шығындар сомасының кейіннен өзгеруі болған көлемде ғана танылады немесе танылуын тоқтатады.

Клиенттерге 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік зағалаар үшін резервтің мөлшерін айқындау кезінде Топ басшылығы мынадай жорамалдар жасады:

- PD деңгейлері портфолио сегментациясына байланысты тиісті бассейндер бойынша анықталады:
  - зағам тұрағаларға берілген кредиттер бойынша PD деңгейі-шығынға ұшыраған резервтер 12 айлық күтілетін кредиттік зағала мөлшерінде танылатын кредиттік сервистестіктер бойынша кредиттік-құнсызданған болып табылатын кредиттер бойынша 16.40% - по және олар бойынша толық көлемде танылатын зағалаарға арналған резервтер, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 59.60% құрады;
  - кредиттік-құнсызданған және құнсызданған қаржы активтері болып табылатын инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін зағам тұрағаларға берілген, жалпы баланстық құны меншікті капиталдан 0.02% - дан кем, олар бойынша шығынға ұшыраған резервтер мөлшерінде танылатын кредиттер бойынша PD деңгейі. 12 айлық күтілетін кредиттік зағала 12.3%-по құрады, кредиттік-құнсызданбаған кредиттер бойынша және зағалаар бойынша резервтер толық көлемде танылады, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 42.62%;
  - кредиттік-құнсызданған және құнсызданған қаржы активтері болып табылатын инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін зағам тұрағаларға берілген, меншікті капиталдың жалпы баланстық құны 0.02% - дан асып, олар бойынша шығынға ұшыраған резервтер мөлшерінде танылатын кредиттер бойынша PD деңгейі. 12 айлық күтілетін кредиттік зағала 60.10%-по құрады, кредиттік-құнсызданған болып табылатын кредиттер бойынша және зағалаар бойынша резервтер толық көлемде танылады, яғни 79.20 активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне;
  - шығынға арналған резервтер 12 айлық күтілетін кредиттік зағала мөлшерінде танылатын өзге зағам тұрағаларға берілген кредиттер бойынша PD деңгейі кредиттік - құнсызданған болып табылатын кредиттер бойынша 10.30-23.30% - по және шығынға арналған резервтер толық көлемде, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 54.50% -79.60%;
  - шығынға ұшыраған резервтер 12 айлық күтілетін кредиттік зағала мөлшерінде танылатын жеке тұрағалар тобына берілген кредиттер бойынша PD деңгейі кредиттік-құнсызданған болып табылатын кредиттер бойынша 8.60-23.30%-по және шығынға ұшыраған резервтер бойынша толық көлемде, яғни активтің бүкіл өмір сүру мерзіміне 52.60%-80.20% - құрамы құрады.
- LGD әрбір қаржы бойынша жеке анықталады.
  - жалпы баланстық құны меншікті капиталдан 0.02% - дан кем кредиттік-құнсызданған және құнсызданған қаржы активтері болып табылатын кредиттер бойынша LGD деңгейі 0.10% - дан

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

аның теңгі:

100.00% - ға дейін құраам. Меншікті капиталдың жалпы баланстық құны 0.02% - дан асатын кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша LGD деңгейі 0.90% - дан 100.00% - ға дейін құраам.

- кепілдегі мүліктің бастапқы бағаланған құнын төмендету RR(Collateral) есептеу мақсаттары үшін қолданылатын қамтамасыз етудің өтімділік коэффициенттеріне және іске асырудың болашақ мерзімдеріне жүргізіледі. Жалпы баланстық құны 0.02% - дан асатын кредиттік-құнсызданған қаржы активтері бойынша кепілмен қамтамасыз етуді өткізудің орташа мерзімі 24 ай деңгейінде, өтімділік коэффициенттері кепіл түріне байланысты 0.50-1.00 шегінде белгіленеді. Меншікті капиталдың жалпы баланстық құны 0.02%-дан кем кредиттік-құнсызданған және құнсызданған қаржы активтері бойынша табылмайтын кредиттер бойынша кепілмен қамтамасыз етуді іске асырудың орташа мерзімі 25 айдан 31 айға дейін, кепіл түріне байланысты 0.5-1.00 шегіндегі өтімділік коэффициенттері айқындалады;
- болашақта түсетін кепіл, сондай-ақ есепті жыл ішінде қайта бағаланбаған кепіл және мерзімі өткен берешегі 5 жылдан асатын кепіл түріндегі мүлкті кепіл нысанынан занып тастау;
- жыл сайын бағалау құнының 10% жеңілдетілген нормасы бойынша Жылжымалы мүліктің амортизациясы қолданылады;
- шектеу факторларына байланысты кепіл мүлкін өндіріп алу мүмкін мүмкіншілігі (меншік құқығын үшінші тұлғаларға беру және басқа факторлар) және (немесе) өндіріп алғаннан кейін кепіл мүлкін сату мүмкін мүмкіншілігі (кепіл мүлкінің қолайсыз сипаттамалары және басқа факторлар), write-off коэффициенті ескіріледі.

Дефолт пен Қалыпқа келтіруді анықтау

Топ қаржы құраам бойынша дефолт орын алды деп есептейді, демек, кредиттер бойынша құнсызданудың немесе дефолттың объективті растамасы болып табылатын бір немесе бірнеше оқиғалардың болуы бағаланатын жағдайларда КНШ есептеу мақсаттары үшін оны 3-кезеңге (кредиттік-құнсызданған активтер) жатқызады.

Дефолт-бұл 60 күнтізбелік күннен асатын мерзімі өткен берешектің болуы немесе клиент бойынша дефолттың болуына сипалы бағалау шеңберінде бір немесе одан да көп жағдайлардың болуы, бұл төлемнің екіталай екенін көрсетуі мүмкін. Мұндай оқиғалар орын алған жағдайда топ мұндай оқиғаның дефолтқа әкелетінін және активтерді КНШ есептеу мақсаттары үшін 3-кезеңге жатқызу керектігін немесе 2-ші кезең қолайлы болатынын мұқият талдайды. Мұндай оқиғаларға мыналар жатады:

- 60 күннен астам мерзімі өткен берешектің және Кросс-дефолттың болуы;
- соңғы он екі айда бір рет және одан да көп рет мәжбүрлі қайта құрылымдалуының болуы;
- сот тәртібімен мәжбүрленіп өндіріп алу немесе банкроттық іс жүргізу;
- контрагенттің елеулі қаржылық қиындықтары немесе қарыз алушының табыс деңгейінің немесе төлем қабілеттілігінің айтарлықтай нашарлауы туралы негізделген және расталатын ақпараттың болуы;
- топтың провинцияларын есептеудің қолданыстағы әдістемесі шеңберінде айқындалған құнсызданудың және дефолттың өзге де белгілері.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Анық таңба

Топтың саясатына сәйкес қаржы құрылалары есепті күні дефолттың басталу критерийлерінің ешқайсысы байқаламаған кезде, сондай-ақ топтың провизияларын есептеу әдістемесі шеңберінде белгіленген қайта жіктеу шарттарын орындау кезінде 3-кезеңнен аумастырылады. Актіні 2-кезеңге немесе 1-кезеңге жіткізу керек пе деген шешім бастапқы танылған сәттен бастап есепті күнге кредиттік тәуекелдің ұағмо белгілерінің болуына, сондай-ақ топтың провизияларын есептеу әдістемесі шеңберінде белгіленген қайта есептеу шарттарының орындалуына байланысты, атап айтқанда: кредиттік-құнсызданыған қаржы активі белгілері бар қаржы активтері санатына өтеді контрагент 12 айдан кем емес кезеңдегі берешекті өтеген жағдайда кредиттік тәуекелдің едәуір ұағмом, бұл қаржы активінің кредиттік-құнсызданыған қаржы активтері санатына көшу сәтіндегі берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін және провизияларды есептеу әдістемесінде белгіленген қаржы активінің құнсыздану белгілері негізінде құнсызданудың объективті растамасы болып табылатын оқиғаларды бағалау күніне болмаған жағдайда күплетін кредиттік залалдарға арналған резервтері қамыттыстыру күніндегі қаржы активінің жалпы баланстық құнының төмендеуіне әкеледі. Кредиттік тәуекелдің елеулі ұағмо белгілері бар қаржы активі контрагент берешекті өтеген жағдайда күплетін залалдарға арналған резервтер он екі айлық күплетін кредиттік залалдарға тең сомда қамыттыстырылатын қаржы активтері санатына ауысады, бұл резервтері қамыттыстыру күніндегі қаржы активінің жалпы баланстық құнының берешек сомасына тең немесе одан төмен деңгейге дейін төмендеуіне әкеледі қаржы активінің қаржы активтері санатына ауысуы, кредиттік тәуекелдің елеулі ұағмом және күплетін кредиттік залалдарға арналған резервтері қамыттыстыру күнінде кредиттік тәуекелдің едәуір ұағмом белгілері бар.

Осылайша, құнсыздану кезеңдері арасындағы қаржының ауысуының (қайта жіктелуінің) негізгі шарттары мынадай шарттардың бірі немесе бірнешеуін қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

- қаржы алушының қаржылық жағдайының нашарлауы байқаламайтын мәжбүрлі қайта құрылымдау берілген күннен бастап кезең кемінде 12 айды құрайды. Ұжымдық негізде бағаланатын жеке тұлғаларға берілген заемдар бойынша жетіпін төлемнен бастап кешіктіруге шифу динамикасының тұрақтанғанын күделандыратын жеке тұлғаларға берілген қайта құрылымдалған заемдарды өтеудің Тарихи статистикасы болған кезде кемінде 6 ай кезең пайдаланылуы мүмкін. Құнсызданудың объективті растамасы болып табылатын өзге де оқиғалар бойынша-кредиттік құнсыздану сатысының нашарлауына өкен соққан осы оқиға жойылған сәттен бастап;
- кредиттік құнсызданудан кейін қаржы алушы өткізген төлемдердің жалпы сомасы бұрын мерзімі өткен берешектің мөлшерінен артық немесе оған тең.

Қамнашылық және банкаралық қатынастар

Топтың қамнашылық және банкаралық қатынастарына Екінші деңгейдегі банктердің (ЕДБ) қатынастары, соның ішінде сыртқы кредиттік рейтингтер берілетін ЕДБ кешіладігімен берілетін қарыздар, кемінде үш халықаралық рейтингтік агенттіктің (Fitch Ratings, Moody 's Investors Service, S&P Global Ratings) бірі жағыды. Контрагенттермен банкаралық мәмілелерді бағалау үшін Топ әрбір контрагентті жеке бағалайды. Халықаралық рейтингтік агенттіктер немесе басқа қолжетімді көздер ұсынаған сыртқы рейтингі бар контрагенттер үшін Қоғам Moody 's Investors Service (корпоративтік рейтингтер)вестесіне сәйкес дефолт ықтималдығын бағалауды пайдаланды.

Агрөнервәсілтік кешен субъектілеріне кредит беру

Агрөнервәсілтік кешен субъектілеріне кредит берілген жағдайда, провизияларды есептеу процесіне қатысатын Қоғамның құрылымдық бөлімшелері кредиттік тәуекелдің едәуір ұағмо белгілерінің болуына, сондай-ақ қаржының құнсыздануы/дефолтын айқындау жөніндегі жұмысты жүргізеді. Несиелік тәуекелді бағалау әртүрлі тарихи, ағымдағы және болжамды ақпаратқа негізделген, мысалы:

- Тарихи қаржылық ақпарат, клиенттер тұрғысынан айынылаған болжамдар мен жоспарлармен бірге. Мұндай қаржылық ақпарат алынған және күплетін нәтижелер туралы деректерді, төлем қабілеттілік коэффициенттерін, өтімділік коэффициенттерін және клиенттің қаржылық нәтижелерін бағалауға сәйкес келетін кез келген басқа коэффициенттерді қамтиды.
- Макроэкономикалық ақпарат.
- Ұйымның нәтижелерін анықтауға сәйкес келетін басқару саясаты мен клиенттің мүмкіндіктері туралы басқа негізделген және расталған ақпарат.

Дефолт қаупі бар шарт

Дефолт тәуекеліне ұшыраған шарт (EAD) құнсыздануға бағаланатын қаржы құрылаларының жалпы баланстық құнын білдіреді және клиенттің дефолтқа жақындаған кезде қаржыны ұағайту қабілетін де, мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігін де көрсетеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Дефолт болған жағдайда шығын

Дефолт шығынын (LGD) анықтау үшін Қоғам қарыз алушының дефолттан кейінгі ақшалай кірістерін (дефолттан кейінгі өтеу коэффициенті – RR (Cash)) және несие бойынша Кешпады ескереді. RR (Cash) көрсеткіші тоқсаннан бір рет бағалынады. Кешпаді қимтасыз ету құны Қоғамның кешпаді мұамін қайта бағалау кестесі бойынша бекітілген мерзімдер шеңберінде қайта қаралады.

Ақша ағындарын анықтау шеңберінде дефолт қарыздар бойынша ай сайынғы ақшалай өтеулер (кешпа мұамін өтеу сомаларын қоспағанда) талданады, кемінде соңғы 5 жыл ішінде және бес жылдағы ай сайынғы шығындалған RR(Cash) есептеледі.

Несиелік тәуекелді бағалау LGD бағалаудың стандартты моделіне негізделген, нәтижесінде белгілі бір LGD деңгейлері белгіленеді. LGD деңгейлері күтілетін есеп көрсеткішін ұсталған кешпадыкі сату нәтижесінде қалына келтіріледі немесе іске асырылады деп күтілетін сомалармен салыстырғанда ескереді.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуі

Әрбір есеп беру күніндегі жағдай бойынша Топ несие тәуекелі бастапқы танылғаннан бері Қаржы құрамы бойынша айтарлықтай өскенін бағалайды. Бағалау жүргізу кезінде Қоғам күтілетін кредиттік жағдайлар сомасының өзгеруіне емес, Қаржы құрамының күтілетін қолданылу мерзімі ішінде дефолт туғындау тәуекелінің өзгеруіне бағдарланады. Қоғам есепті күні жағдай бойынша Қаржы құрамы бойынша дефолттың туғындау тәуекелін бастапқы таны күніндегі Қаржы құрамы бойынша дефолттың басталу тәуекелімен салыстырады және тиісті құрал бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелдің Елеулі Ұлғайымын көрсететін шемдәлі тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз Қолжетімді негізделген және расталатын ақпаратты талдайды.

Егер негізделген және расталған болжамды ақпарат шемдәлі тыс шығындарсыз немесе күш-жігерсіз қол жетімді болса, Топ несиелік тәуекелдің бастапқы танылғаннан бері айтарлықтай өскенін анықтау кезінде кешкірілген төлемдер туралы ақпаратқа ғана сенбейді. Алайда, мұндай ақпарат болмаған кезде, Топ мерзімі өткен төлемдер туралы және қарыз алушының қарызын қайта құрылымдаудың болуы туралы ақпаратты актив бастапқы танылған сәттен бастап несиелік тәуекелдің дәуір артқанын анықтау кезінде пайдаланады.

Бағалау тиімтік негізде жүзеге асырылатын Қаржы активтерін топтастыру

Төменде көрсетілген факторларға байланысты Қоғам КНШ-ны жеке негізде немесе тиімтік негізде есептейді.

Қоғам КНШ-ны жеке негізде есептейтін активтер кластарына мыналар кіреді:

- Қаржылық есептік деректеріне сәйкес алдыңғы есепті күндегі меншікті капитал мбәверінің 0.2% - дан астам жапты берешені бар құнсыздану және/немесе дефолт белгілері бар барлық Қаржылық активтер;
- Қызығымалы және башаралық қатынастар (мысалы, банкілердің қаржы, ақша қаржыларының баламалары және амортизацияланған құны бойынша бағаланып отырған инвестициялық бағам қарадар);
- Қарызды қайта құрылымдау нәтижесінде бастапқы қарызды таны және жаңа қарызды таны тоқтатылған кезде СҚНҚ ретінде жіктелген қаржылық активтер.

Қоғам қаржылық есептік деректеріне сәйкес алдыңғы есепті күнге құнсыздану/дефолт белгілері жоқ және/немесе меншікті капиталдың 0.2% - дан кем берешені бар қаржы активтері бойынша КНШ -ны ұжымдық негізде есептейді. Бағалауды ұжымдық негізде жүзеге асыру кезінде ұжымдық талдау үшін ҰҚС тәуекел сипаттамалары бар кредиттері сегменттеу жүргізіледі. Ұжымдық негізде бағаланып отырған активтер бойынша КНШ есептеу әрбір сегмент бойынша жеке жүзеге асырылады.

Балқалды ақпарат және бірнеше экономикалық сценарийлер

КНШ есептеу модельдерінде топ бастапқы экономикалық деректер ретінде ЖІӨ өсу қарқыны туралы макроэкономикалық болжамды ақпаратты пайдаланады.

Макроэкономикалық факторды таңдау оның көптеген басқа факторлардың әсерін көрсететін экономикалық мағынадағы ең жаппы (кең) көрсеткіштердің бірі өкәндігіне байланысты.

Болжамды ақпарат алу үшін топ сыртқы көздерден (тиісті мемлекеттік органдардың, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми сайты және басқа да сыртқы ақпараттық көздер) деректерді пайдаланады. Төмендегі кестеде әрбір экономикалық сценарийде КНШ бағалау үшін қолданылатын болжамды экономикалық айнымалылардың/болжамдардың мәндері көрсетілген. «Кейінгі жылдар» бағаналық арналған деректер ұзақ мерзімді орташа көрсеткіш болып табылады, сондықтан 2022 жылғы 31 желтоқсанға арналған барлық сценарийлер үшін бірдей:

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

<i>Негізгі факторлар</i>	<i>КНІІ сценарийі</i>	<i>Тағайындайтын ықтималдық, %</i>	<i>2023 жыл, %</i>
ЖІӨ өсімі			
	Оптимистік	10%	1,63
	Негізгі	70%	0,63
	Пессимистік	20%	(0,37)

Қоғамның қаржылық активтері мен міндеттемелері Қазақстан Республикасында шоғырландырылған.

Өтімділік тәуекелі және Қаржыландыру көздерін басқару

Өтімділік тәуекелі-бұл Қоғам әдеттегі немесе күтпеген жағдайларда өтеу мерзімі басталған кезде төлемдер бойынша өз міндеттемелерін орындай алмайтын тәуекел. Осы тәуекелді шектеу мақсатында Қоғам басшылығы Қаржыландырудың түрлі көздеріне қолжетімділікті қамтамасыз етті. Басшылық сондай-ақ өтімділікті ескере отырып, активтерді басқаруды және болашақ ақша ағындары мен өтімділіктің күнделікті мониторингін жүзеге асырады. Бұл процесс күтпеген ақша ағындарын бағалауды және қиындау болған жағдайда Қосымша Қаржыландыру үшін пайдаланылуы мүмкін жоғары сапалы қолдаудың болуын қамтамасыз етеді.

Өтеу деінін қалаған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелерді талдау

Төмендегі кестеде өтеу бойынша дисконтталанбаған шарттық міндеттемелер негізінде өтеу деінін қалаған мерзімдер бөлінісінде 2022 және 2021 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның қаржылық міндеттемелері берілген.

<i>2022 жылғы 31 желтоқсан етіленге және жағдайы бойынша</i>	<i>Талап</i>					<i>Бір жылдан артық</i>	<i>Жиыны</i>
	<i>1 айға дейінгі</i>	<i>1 айдан 3 айға дейінгі</i>	<i>3 айдан 6 айға дейінгі</i>	<i>6 айдан 12 айға дейінгі</i>	<i>Бір жылдан артық</i>		
Туындай емес қаржылық міндеттемелер:							
ҚР Үкіметінің қарыздары	986	3,250	3,250	69,999,125	-	-	70,006,611
Бас компанияның қарыздары	60,958	1,470,477	399,799	14,615,069	230,096,658	-	246,642,961
Банктерден және басқа қаржы институттарынан қарыздар мен қарызат	8,456,205	2,594,311	6,229,008	19,931,590	97,616,698	-	134,827,812
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың қарыздары	1,000	4,888,766	3,809,361	3,139,528	254,013,032	-	265,851,687
Шығарылған борыштық бағам қарыздар	21,014,430	14,444,171	13,366,036	32,545,656	544,580,660	-	625,950,953
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	3,173,708	-	-	3,173,708
Басқа қаржылық міндеттемелер	4,153,399	2,615,473	38,470	244,767	640,573	-	7,692,684
Міндеттемелер жиыны	33,686,978	26,016,450	23,845,924	143,649,443	1,126,947,621	-	1,354,146,416

<i>2021 жылғы 31 желтоқсан етіленге және жағдайы бойынша</i>	<i>Талап</i>					<i>Бір жылдан артық</i>	<i>Жиыны</i>
	<i>1 айға дейінгі</i>	<i>1 айдан 3 айға дейінгі</i>	<i>3 айдан 6 айға дейінгі</i>	<i>6 айдан 12 айға дейінгі</i>	<i>Бір жылдан артық</i>		
Туындай емес қаржылық міндеттемелер:							
Бас компанияның қарыздары	79,427	1,240,797	459,388	14,479,090	179,368,899	-	195,627,601
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың қарыздары	-	3,477,238	4,170,159	2,359,407	240,261,179	-	250,467,983
Шығарылған борыштық бағам қарыздар	-	4,723,578	5,772,671	28,241,249	297,006,292	-	335,743,790
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	6,873,178	-	-	6,873,178
Басқа қаржылық міндеттемелер	26,822,805	-	-	1,144,233	-	-	27,967,038
Міндеттемелер жиыны	26,902,232	9,441,613	10,402,218	53,297,157	716,636,370	-	816,679,590

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*анық таңба*

Төмендегі кестеле Топтың кредиттік сияқтылығы шартты және шарттық міндеттемелердің келісімшарттық мерзімі көрсетілген. Несие беру жөніндегі барлық орныдалмаған міндеттемелер кәсіпті оның орындалуын талап ететін ең ерте күнді қамтитын уақыт кезеңіне енгізіледі.

	<i>3 айға дейін</i>	<i>3 айдан 12 айға дейін</i>	<i>1 жылдан 5 жылға дейін</i>	<i>5 жылдан артық</i>	<i>Жыны</i>
2022 жыл	137,081,456	–	–	–	137,081,456
2021 жыл	155,298,995	–	–	–	155,298,995

Топ несиелік сияқтығы барлық шарттық міндеттемелерді олардың қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін орындау талап етілмейді деп күтеледі.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел бұл қаржы құралдары бойынша болашақ ақша ағындарының ӘДІЛ ҚҰНЫ пайыздық мөлшерлемелер және валюталық бағамдар сияқты нарықтық параметрлердің өзгерістерінің салдарынан құбылатын тәуекел.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі пайыздық мөлшерлемелердің өзгерістерінің болашақ ақша ағындарына немесе қаржы құралдарының ӘДІЛ ҚҰНЫна әсер ету мүмкіндігі салдарынан туындайды. ҚОҒАМНЫҢ активтері мен міндеттемелері бойынша пайыздық мөлшерлемелер тіркелген болып табылады.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты Қаржы құралының ҚҰНЫ өзгертін тәуекел.

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша валюталар бөлінісіндегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы көрсетілген:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>				<i>Жыны</i>
	<i>Теңге</i>	<i>АҚШ доллары</i>	<i>Еуро</i>	<i>Ресей рублі</i>	
Активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	166,550,286	5,934,020	–	–	172,484,306
Несие ұйымдарындағы қаражат	10,518,187	–	–	–	10,518,187
Клиенттерге несиелер	715,304,700	–	–	–	715,304,700
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	403,869,553	–	–	–	403,869,553
Басқа қаржы активтері	5,593,593	–	–	–	5,593,593
Барлығы активтер	1,301,836,319	5,934,020	–	–	1,307,770,339
Міндеттемелер					
Акционер иясындағы берешек	101,001,736	–	–	–	101,001,736
Қазақстан Республикасының Үкіметі иясындағы берешек	60,747,873	–	–	–	60,747,873
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар иясындағы берешек	182,850,442	–	–	–	182,850,442
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	79,522,517	–	–	–	79,522,517
Шығарылған борыштық бағам қағаздар	384,728,108	–	–	–	384,728,108
Басқа қаржылық міндеттемелер	5,879,433	1,233,532	554,514	25,206	7,692,684
Барлық міндеттемелер	814,730,108	1,233,532	554,514	25,206	816,543,360
Таза позиция	487,106,211	4,700,488	(554,514)	(25,206)	491,226,979

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

млн теңге

	2021 жылғы 31 желтоқсан				Жыны
	Теңге	АҚШ доллары	Еуро	Ресей рублі	
Активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	102,853,173	–	–	–	102,853,173
Несие ұйымдарынағы қаражат	12,708,512	–	–	–	12,708,512
Клиенттерге несиелер	665,016,227	–	–	–	665,016,227
Қаржылық жадалу бойынша дебиторлық берешек	9,626,642	–	–	–	9,626,642
Басқа қаржы активтері	4,966,637	–	–	–	4,966,637
Барлығы активтер	795,171,191	–	–	–	795,171,191
Міндеттемелер					
Акционер алымдағы берешек	94,260,422	–	–	–	94,260,422
Қазақстан Республикасының Үкіметі алымдағы берешек	166,814,395	–	–	–	166,814,395
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдағы берешек	196,654,238	–	–	–	196,654,238
Кредиттік ұйымдардың қаражаты	27,967,038	–	–	–	27,967,038
Шығарылған борыштық бағам қарғалар	485,696,093	–	–	–	485,696,093
Басқа қаржылық міндеттемелер	309,475,098	–	–	–	309,475,098

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел-бұл жүйелік сәтсізлікке, қызметкерлердің қателіктеріне, алаяқтыққа немесе сыртқы оқиғаларға байланысты туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі жұмысын тоқтатқан кезде Операциялық тәуекелдер беделге нұқсан келтіруі, құқықтық салдары болуы немесе қаржылық шығындарға әкелуі мүмкін. Топ барлық Операциялық тәуекелдер жойылма деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесі арқылы және бақылау және ықпал тәуекелдерге тиісті жауап беру арқылы топ мұндай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттері, қол жеткізу құқықтарын, бекіту және салыстыру рәсімдерін, персоналды оқытуды, сондай-ақ ішкі аудитті қоса алғанда, бақылау рәсімдерін тиімді бөлуі көзделді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

28. Қаржылық қызметке қатысты міндеттемелердегі өзгерістер

	Акционер азалыдағы берешек	Банкеті қаражат	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Қазақстан Республикасы Үкіметінің азалыдағы берешек	Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардың азалыдағы берешек	Қаржылық қызмет бойынша міндеттемелер жамы
2020 жылғы						
1 қаңтардағы баланстық құн	164,128,030	-	164,197,490	-	44,770,133	373,095,653
Түсімдер	18,591,199	-	83,951,457	70,000,000	35,029,196	207,571,852
Өтеу	(52,182,190)	-	(38,988,349)	(70,000,000)	(10,152,235)	(171,322,774)
Дивидендтер жарияланам	13,762,035	-	-	-	-	13,762,035
Дивидендтер төлеу	(13,762,035)	-	-	-	-	(13,762,035)
Әділ құн бойынша міндеттемелерді бастапқы таңу кезіндегі дисконт / сыйлықақы	(42,302,269)	-	4,601,440	(5,711,976)	(20,368,775)	(63,781,580)
Қайта жөндеу (18 ескерту)	-	-	(23,914,950)	-	-	(23,914,950)
Бизнесі біріктіру нәтижесінде тапсалды	-	-	7,732,456	-	112,360,228	120,092,684
Басқалары	6,025,652	-	(925,306)	5,711,976	5,175,848	15,988,170
2021 жылғы						
31 желтоқсандағы баланстық құны	94,260,422	-	196,654,238	-	166,814,395	457,729,055
2021 жылғы						
31 желтоқсандағы баланстық құн	94,260,422	-	196,654,238	-	166,814,395	457,729,055
Ешпелес өсіп-өрлеу сатындау	11,371,533	34,582,270	152,870,792	-	-	198,824,595
Түсімдер	8,300,000	78,277,000	50,230,366	140,000,000	31,428,726	308,236,092
Өтеу	(14,569,037)	(6,898,950)	(17,390,000)*	(70,000,000)	(16,021,061)	(124,879,048)
Дивидендтер жарияланам	6,086,528	-	-	-	-	6,086,528
Дивидендтер төлеу	(6,086,528)	-	-	-	-	(6,086,528)
Әділ құн бойынша міндеттемелерді бастапқы таңу кезіндегі дисконт / сыйлықақы	(4,891,183)	(27,056,501)	(382,857)	(21,331,391)	(18,274,080)	(71,936,011)
Басқалары	6,530,001	618,698	2,745,569	12,079,364	18,902,462	40,875,993
2022 жылғы						
31 желтоқсандағы баланстық құн	101,001,736	79,522,517	384,728,108	60,747,873	182,850,442	808,850,676

*2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қорғалысы туралы шоғырландырылған есепте шығарылған бағалы қағаздары өтеу құралына 3-ші облигациялық бағдарлама негізінде облигациялардың 1-ші шығарылымы нәтижесінде шығарылған бағалы қағаздарының негізгі борышы бойынша берешекті білдіретін 22,940,000 мың теңгені өтеу көрсетілген. АСҚКҚб, NIN KZ2C00003507 өтеу 2021 жылғы 30 желтоқсан, 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтеу де міндеттемелер құрамына қайта жіктелген (18 ескерту).

«Басқалары» бабы кезек ішіндегі дисконттың/сыйлықақының амортизациясынан басқа, қаржылық қызметке қатысты міндеттемелер бойынша есептелген, бірақ әлі төленбеген пайыздардың өсерін көрсетеді. Топ төленген пайыздары операциялық қызметтен түсетін ақша ағындары ретінде жіктелді.

29. Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құны қаржылық есептілікте бағаланатын немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер әділ құнды тұрастық бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдің бастапқы деректері негізінде әділ құнның төмендеуін сипаттаған иерархиямен шеңберінде жіктелді:

- 1-деңгей: белсенді нарықтардағы бірдей активтер мен міндеттемелерге белгіленген (түзілмеген) бағалар;

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Азық теңге

- 2-деңгейі: барлық бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер тікелей немесе жанама түрде байқалатын бағалау әдістері;
- 3-деңгейі: барлық бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер байқалатын нарық деректеріне негізделмеген бағалау әдістері.

Келесі кестеде Әділ құны Әділ құн көздерінің иерархиясы деңгейлері бөлінісіне сәйкес ашылатын қаржы құралдарының тағалуы көлтірілген.

	Бағалау мерзімі	Әділ құны бағалауына отырып бағалау			Жиынты
		1-деңгейдегі бастапқы деректер	2-деңгейдегі бастапқы деректер	3-деңгейдегі бастапқы деректер	
2022 жылғы 31 желтоқсанда					
Әділ құны ашылатын активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	172,484,306	–	172,484,306
Банктерге берілген несиелер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	10,124,199	–	10,124,199
Клиенттерге берілген несиелер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	511,955,709	97,418,176	609,373,945
Қаржылық жағалау бойынша дебиторлық берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	322,917,228	19,601,683	342,518,911
Инвестициялық бағамы қағаздар	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	–	–	–
Басқа қаржы активтері	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	5,593,593	–	5,593,593
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Ақшаны алынуды берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	83,411,236	–	83,411,236
Несие несиелерінің Қаржысы	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	80,564,909	–	80,564,909
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алынуды берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	152,810,376	–	152,810,376
Үкімет алынуды берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	60,336,768	–	60,336,768
Шығарылған борыштық бағамы қағаздар	2022 жылғы 31 желтоқсан	136,325,038	217,938,503	–	354,463,541
Кредиторлық берешек	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	3,070,663	–	3,070,663
Басқа қаржылық міндеттемелер	2022 жылғы 31 желтоқсан	–	7,692,684	–	7,692,684
2021 жылғы 31 желтоқсанда					
Әділ құны ашылатын активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	102,853,173	–	102,853,173
Банктерге берілген несиелер	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	13,650,671	–	13,650,671
Клиенттерге берілген несиелер	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	386,861,953	191,427,526	578,289,479
Қаржылық жағалау бойынша дебиторлық берешек	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	3,859,375	4,291,425	8,150,800
Инвестициялық бағамы қағаздар	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	855,891	–	855,891
Басқа қаржы активтері	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	4,966,637	–	4,966,637
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Ақшаны алынуды берешек	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	87,047,530	–	87,047,530
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алынуды берешек	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	160,515,209	–	160,515,209
Шығарылған борыштық бағамы қағаздар	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	197,086,612	–	197,086,612
Басқа қаржылық міндеттемелер	2021 жылғы 31 желтоқсан	–	27,967,038	–	27,967,038

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

Қаржылық жағдай туралы қысқартылған шоғырландырылған есепті әдіс құны бойынша бағаланбайтын қаржы құралдары.

Төменде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген компанияның қаржы құралдарының баланстық және әділ құнын салыстыру көлтірілген. Кестеле қаржылық емес активтер мен қаржылық емес міндеттемелердің әділ құны көрсетілмеген.

	2022 жылғы 31 желтоқсан		
	Баланстық құны	Әділ құны	Бөлінбеген пайда/ (жынақталған шығын)
Қаржылық активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	172,484,306	172,484,306	–
Банктерге берілген несиелер	10,518,187	10,124,199	(393,988)
Клиенттерге берілген несиелер	715,304,700	609,373,945	(105,930,755)
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	403,869,553	342,518,911	(61,350,642)
Басқа қаржы активтері	5,593,593	5,593,593	–
Қаржылық міндеттемелер			
Акционер алымдығы берешек	101,001,736	83,411,236	17,590,500
Несие мекемелерінің қаражаты	79,522,517	80,564,909	(1,042,392)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдығы берешек	182,850,442	152,810,376	30,040,066
Үкімет алымдығы берешек	60,747,873	60,336,768	411,105
Шығарылған борыштық бағам қағаздар	384,728,198	354,463,541	30,264,567
Басқа қаржылық міндеттемелер	7,692,684	7,692,684	–
Іске асырылмаған әділ құнның барлық танымаған өзгерістері			(90,411,539)

	2021 жылғы 31 желтоқсан		
	Баланстық құны	Әділ құны	Бөлінбеген пайда/ (жынақталған шығын)
Қаржылық активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	102,853,173	102,853,173	–
Банктерге берілген несиелер	12,708,512	13,650,671	942,159
Клиенттерге берілген несиелер	665,016,227	578,289,479	(86,726,748)
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	9,626,642	8,130,800	(1,495,842)
Басқа қаржы активтері	839,325	835,891	(3,434)
Қаржылық активтер	4,966,637	4,966,637	–
Қаржылық міндеттемелер			
Акционер алымдығы берешек	94,260,422	87,047,530	7,212,892
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдығы берешек	166,814,395	160,515,209	6,299,186
Шығарылған борыштық бағам қағаздар	196,654,238	197,086,612	(432,374)
Басқа қаржылық міндеттемелер	27,967,038	27,967,038	–
Іске асырылмаған әділ құнның барлық танымаған өзгерістері			(74,204,161)

Бұдан әрі әділ құн бойынша осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмеген қаржы құралдарының әділ құнын айқындау кезінде пайдаланылған әдістемелер мен жорамалдар сипатталған.

Әділ құны нәтижесінде олардың ағымдағы құнына тең активтер

Өтімі болмай табылатын немесе өтеу мерзімі қысқа (үш айдан кем) қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер жағдайында олардың ағымдағы құны шамамен әділ құнға тең болуына жол беріледі. Бұл жол беру талап етілгенге дейінгі салымдарға, белгіленген өтеу мерзімі жоқ жинақ шоттарына да қолданылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мәңгі таңға**Белгіленген мөлшерлемелі Қаржы Құралдары*

Биржада листингтік борынтық құралдар жағдайында өала құн жарияланған нарықтық бағаларға негізделеді. Баға белгіленбеген борынтық құралдар жағдайында ҰҚСАС шарттары мен неснелік тәуекелі бар борынтық құралдар үшін өтеуі деіінгі қалаған уақыт кезеңін ескере отырып, ағымдағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталаған ақша ағымдарының моделі қолданылады.

Банктерге берілген кредиттер және кагенттерге берілген кредиттер бойынша болашақ ақша ағымдары ҚРҰБ жариялаған статистикалық деректер негізінде өтеу мерзімі ҰҚСАС Қаржы Құралдарының орташа нарықтық мөлшерлемесін пайдалана отырып дисконтталады. Бұл тәсіл кагенттерге берілген неснелердің өала құнын бағалау үшін қолданылады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орташа нарықтық мөлшерлеме жылдық 15.40% – дан 21.90%-ға дейін (2021 жылғы 31 желтоқсан-жылдық 10.54-16.70%) құрады.

Шоғырландырылған қаржылық есептемеде өала құны ашылатын міндеттемелер бойынша болашақ ақша ағымдары Bloomberg жариялаған өтеу мерзіміне түсетін рейтингі үшін қазақстандық қор биржасының кірістілік қисығы және кредиттік сирәа сияқты барлық байқалатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, капиталды ұлғайту моделін пайдалана отырып есептелген нарықтық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тартылған қарыздардың өала құнын бағалау үшін пайдаланылатын нарықтық мөлшерлеме жылдық 14.12-17.64% құрады (2021 жылғы 31 желтоқсан: 10.42-жылдық 12.47%). Болашақ ақша ағымдарына негізгі қарызды және негізгі қарызға қолданылатын келісімшарт бойынша пайыздық мөлшерлесмен есептелген пайыздарды өтеу кіреді.

30. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін талда

Төмендегі кестеде активтер мен міндеттемелер оларды өтеудің күтлетін мерзімдері тұрғысынан берілген. Қоғамның өтеу бойынша дисконтталамаған шарттық міндеттемелері туралы ақпарат «Тәуекелдерді басқару» 27 ескерткішінде ашылаған.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE АРНАЛҒАН ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

табыс мәнгері

	Талап етілетінге дейін	1 айдың аяғы	3 айдың аяғы	1-жылдың аяғына дейін	5 жылдың аяғына дейін	Өтеу мерзімі жоқ	Жылғы
2022 жылғы 31 желтоқсан							
Активтер							
Ақша қаражаттары және қаржылық бағамалары	68,685,571	74,234,456	20,564,279	—	—	—	172,484,306
Несие ұйымдарындағы қарыз	—	188,793	9,527,732	418,214	383,448	—	10,518,187
Клиенттерге несиелер	37,662,960	14,207,952	44,947,247	352,319,417	142,226,677	—	715,304,700
Қаржылық залдау бойынша субординациялық беренелер	8,335,047	4,554,732	25,143,286	211,013,403	106,201,417	—	403,869,553
Сатуға арналған активтер	—	—	—	1,024,785	—	—	1,024,785
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	—	—	—	—	—	2,899,093	2,899,093
Налық құралдар	—	—	—	—	—	2,317,727	2,317,727
Материалдық емес активтер	—	—	—	—	—	978,317	978,317
Корпоративтік табыс салығы бойынша қысқа мерзімді активтер	—	—	—	1,950,809	—	—	1,950,809
Қосымша құн салығы және өлшеу салмағының өзге де салықтар	—	159,845	790,755	1,373,920	5,398,661	405	8,523,586
Басқа активтер	39,495	623,606	244,272	2,754,735	1,942,149	1,642,288	10,016,322
Активтер жиынтығы	114,723,073	93,969,384	110,218,071	180,484,078	571,357,078	250,070,787	1,329,887,383
Міндеттемелер							
Акционер залдынағы беренелер	—	10,401	615,118	7,508,254	23,326,085	69,541,878	101,001,736
ҚР Үкіметі залдынағы беренелер	—	434	1,302	60,746,137	—	—	60,747,873
Кредиттік ұйымдардың қаржысы	—	8,688,658	232,159	18,754,271	48,873,380	2,974,049	79,522,517
Шығарылған борыштық бағамы қарыздар	—	20,443,759	14,753,369	12,008,017	130,041,983	207,480,980	384,728,108
Мемлекеттік және бизнестік ұйымдар залдынағы беренелер	—	126	613,204	871,267	121,610,220	59,755,625	182,850,442
Қысқа мерзімді бағаму міндеттемелері	—	—	—	1,403,575	—	—	1,403,575
Кейінгі қалдырылған қосымша құн салығы бойынша міндеттемелер	—	156,068	700,793	1,329,266	6,705,707	2,025,539	10,917,373
Кейінгі қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	—	—	—	—	—	12,348,397	12,348,397
Мемлекеттік субсидиялар	—	24,729	48,108	3,412,426	1,755,503	59,582,327	64,823,093
Басқа міндеттемелер	3,064,123	925,879	2,869,603	9,073,510	47,307	593,264	16,573,686
Барлық міндеттемелер	3,064,123	30,250,054	19,833,656	115,106,723	332,360,185	414,302,059	914,916,800
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза капитал	111,658,950	63,719,330	90,384,415	65,377,355	238,996,893	(164,231,272)	414,970,583

ШОҒЫРАЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ АРНАЛҒАН ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Алтырлық

	Талап етілетінге дейін		1 айдан кем		1 айдан 3 айға дейін		3 айдан 1 жылға дейін		1 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан астам		Өтуге жергімі жоқ	Жылқыны
	Талап етілетінге дейін	1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Өтуге жергімі жоқ	Жылқыны						
2021 жылғы 31 желтоқсан														
Активны														
Ақша құражаттары және олардың баламалары	73,366,837	29,486,336	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	102,853,173
Несие ұйымдарына берілген қаржы	-	447,469	424,752	2,683,783	9,360,537	21,971	-	-	-	-	21,971	-	-	12,708,512
Клиенттерге несиелер	10,413,597	7,072,081	29,891,601	96,519,567	371,348,147	149,971,234	-	-	-	-	-	-	-	665,016,227
Қаржылық жалау бойынша дебиторлық берешек	-	274,618	70,577	687,786	5,062,151	3,531,510	-	-	-	-	-	-	-	9,626,642
Сатуға арналған активтер	-	-	-	1,601,806	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,601,806
Өтуге дейін ұсталатын инвестициялық бағамы бағалар	-	242,070	9,342	-	587,913	-	-	-	-	-	-	-	-	839,325
Инвестициялық жолақымайтын мүлік	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,128,638	3,128,638
Негізгі құралдар	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,425,804	1,425,804
Материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	624,683	624,683
Корпоративтік табыс салығы бойынша қосқа өсірілген активтер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,785,126
Қосылған АҰИ салығы және өтуге салынатын өзге де салықтар	-	-	1,080,791	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,080,791
Басқа активтер	1,285,656	11,730	663,123	602,988	1,121,282	2,109,562	-	-	-	-	-	-	-	5,794,341
Барлық активтер	85,066,090	37,534,304	32,140,096	103,851,056	387,080,030	155,634,277	5,179,125	806,484,978						
Міндеттемелер														
Алиментер алымдығы берешек	-	67,553	851,009	6,765,001	26,630,748	59,946,111	-	-	-	-	-	-	-	94,260,422
Шығарылған борындық бағамы бағалар	-	-	1,138,932	19,887,984	72,518,980	103,108,342	-	-	-	-	-	-	-	196,654,238
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алымдығы берешек	-	-	2,308,236	4,462,381	85,966,208	74,077,570	-	-	-	-	-	-	-	166,814,395
Қосқа өсірілген бағамы міндеттемелері	-	-	-	1,205,120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,205,120
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,614,451	6,614,451
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	6,873,178	-	33,641,832	-	-	-	-	-	-	-	40,515,010
Басқа міндеттемелер	-	24,845,016	1,373,656	3,513,229	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29,731,901
Барлық міндеттемелер	-	24,912,569	5,671,833	42,706,893	185,115,936	270,773,855	6,614,451	(1,435,326)	270,689,441					
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза өсініші	85,066,090	12,621,735	26,468,263	61,144,163	201,964,094	(115,139,578)	(1,435,326)	270,689,441						

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE АРНАЛҒАН ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

мың теңге

31. Сегменттік есептілік

Топтың қызметі жоғары дәрежеде интеграцияланған және 8 «Операциялық сегменттер» ХЖЕС (IFRS) мақсаттары үшін бірыңғай операциялық сегмент болып табылады. Топтың активтері Қазақстан Республикасының аумағында шоғырландырылған және топ Қазақстан Республикасында жүргізлетін және онымен байланысты операциялардан кіріс алады. Топ жағдайында басқарма Төрағасы болып табылатын операциялық шешімдерді қабылдауға жауапты дамып топ туралы ақпаратты тек тұтастай алады және қарайды.

32. Байланысты тараптармен операциялар

24 «Байланыстылық туралы ақпаратты ашу» ШОБ-қа сәйкес тараптар байланысты болып саналады, олардың біреуі екінші Тараптың операциялық және қаржылық шешімдерін бақылауға немесе айтарлықтай дәрежеде ықпал етуге мүмкіндігі бар. Тараптар байланысты ма, жоқ па деген мәселені шешкен кезде олардың заңды нысаны ғана емес, Тараптар арасындағы Қатынастардың мазмұны ескеріледі.

Байланысты Тараптар байланысты емес Тараптармен жасалуы мүмкін емес мәмілелер жасай алады. Мұндай мәмілелердің бағасы мен шарттары байланысты емес Тараптар арасындағы бағалар мен мәмілелер шарттарынан өзгеше болуы мүмкін.

Қазақстан Республикасының Үкіметі акционер арқылы топтың қызметін бақылайды.

Есепті кезеңнің соңындағы байланысты тараптармен жасалатын операциялардың сальдосы, сондай-ақ шығыстар мен кірістердің тиісті сомалары төменде келтірілген:

	2022 жылғы 31 желтоқсан				2021 жылғы 31 желтоқсан			
	Номиналды мөлшерлеме (%)	Акционер	Акционердің бақылауындағы кәсіпорындар	Мемлекетпен байланысты ұйымдар	Номиналды мөлшерлеме (%)	Акционер	Акционердің бақылауындағы кәсіпорындар	Мемлекетпен байланысты ұйымдар
Активтер								
Ақша Қорықтары және олардың баламалары	-	-	33	114,953,021	-	-	-	29,486,336
Инвестициялық бағам	-	-	-	-	9.70-12.00	-	597,255	242,070
Қағаздар	-	-	-	-	5.00	-	11,282,534	-
Клиенттерге берілген несиелер	-	-	-	-	-	-	-	-
Корпоративтік табыс салығы бойынша қосқа мерзімді активтер	-	-	-	1,950,809	-	-	-	1,785,126
Қосылған құн салығы және өтуге салынған өте де салықтар	-	-	-	8,523,586	-	-	-	1,080,701
Міндеттемелер								
Акционер адындағы берешек	0.28-10.00	101,001,736	-	-	1.00-5.00	94,260,422	-	-
Үкімет адындағы берешек	0.01	-	-	60,747,873	-	-	-	-
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар адындағы берешек	0.01	-	-	182,850,442	0.01	-	-	166,814,305
Несие ұйымдарындағы Қарыз	0.35	-	3,000,898	-	-	-	-	-
Шығарылған борыштық бағам	7.10	-	-	-	7.10-15.00	115,185,764	-	71,996,304
Қағаздар	15.00	172,879,053	22,727,882	88,170,901	15.00	-	-	-
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	-	-	-	12,348,397	-	-	-	6,614,451
Кейінге қалдырылған ҚҚС бойынша міндеттемелер	-	-	-	16,917,373	-	-	-	-
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	64,823,093	-	-	-	40,515,010
Басқа міндеттемелер	-	-	-	3,015,774	-	23,914,950	-	2,076,435

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ АРНАЛҒАН ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР

Алғашқы бетте

	2022 жыл			2021 жыл		
	Акционер	Акционердің бақылауындағы кәсіпорындар	Мемлекетпен байланысты ұйымдар	Акционер	Акционердің бақылауындағы кәсіпорындар	Мемлекетпен байланысты ұйымдар
АҚШ Қаржықұрылымдары және олардың балалықтары бойынша пайыздық кірістер	-	-	3,129,827	-	-	2,352,212
Инвестициялық бағам қағаздар бойынша пайыздық кірістер	-	32,362	1,168	-	65,250	1,875
Клиенттерге берілген несиелер бойынша пайыздық кірістер	-	967,185	-	-	1,727,677	-
Алынған Құрылымдар бойынша пайыздық шығыстар	(8,670,490)	(26,849)	(31,027,448)	(10,513,105)	-	(10,901,040)
Шығарылған борыштық бағам қағаздар бойынша пайыздық шығыстар	(16,389,660)	(1,076,581)	(10,640,035)	(7,629,704)	(60,590)	(10,035,048)
Несиелік шығындар бойынша шығыстар	-	(608,177)	(1,861)	-	(359,112)	-
Басқа кірістер/шығыстар	-	-	43,586,419	-	-	20,554,771
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	-	-	(2,830,316)	-	-	(2,202,454)

Аға басшы персоналға сыйақы

Төптің аға басшы персоналға сыйақы келесі позицияларды қамтиды:

	2022 жыл	2021 жыл
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	176,823	167,210
Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы	25,771	32,366
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	6,710	11,709
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	19,005	18,247
Аға басшы персоналға сыйақы жиынты	228,309	229,532

33. Капиталдың жеткіліктілігі

Төп өз қызметіне төн тәуекелдерден қорғау мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Қоғам мен еншілес компания капиталының жеткіліктілігі ҚРҰБ белгілеген басқы әдістерді, Нормативтерді пайдаланып отырып бақыланады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам мен еншілес Компания капиталға қатысты барлық сыртқы белгіленген талаптарды толық сақтады (2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: Қоғам капиталға қатысты барлық сыртқы талаптарды сақтады).

Қоғам мен еншілес компания үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты капиталға қатысты сыртқы талаптардың сақталуын қамтамасыз ету және қызметті жүзеге асыру және Акционерлік Құнды барынша арттыру үшін қажетті жоғары несиелік рейтинг пен капиталдың жеткіліктілік нормативтерін сақтау болып табылады.

Төп өз капиталының құрылымын басқарады және оны жүзеге асыратын Қызмет түрлерінің экономикалық жағдайларын мен тәуекел сипаттамаларындағы өзгерістер аясында түзетеді.

ҚРҰБ банк қызметінің жекелеген түрлерімен айналысатын ұйымдардан активтердің кемінде 6% мөлшерінде капиталдың 1-ші деңгейдегі жеткіліктілік коэффициентін (k1) ұстауды талап етеді; тәуекелді ескере отырып өлшенген активтер мен шартты және ықтимал міндеттемелердің кемінде 6% мөлшерінде капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-2); және жалпы жеткіліктілік коэффициенті капитал (k1-3) тәуекел мен операциялық тәуекелді ескере отырып мөлшерленген активтер мен шартты және ықтимал міндеттемелердің кемінде 12% мөлшерінде.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ АРНАЛҒАН ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБАЛАР*мың теңге*

2022 жылғы 31 желтоқсанға және 2021 жылғы 31 желтоқсанға сәйкес ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген Қоғам капиталының жеткіліктілік коэффициенттері келесідей болады:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>	<i>2021 жылғы 31 желтоқсан</i>
1-деңгейдегі капитал	392,394,568	261,475,207
2-деңгейдегі капитал	11,488,171	8,695,040
Капитал жиыны	403,882,739	270,170,247
Тәуекелді өскере отырып мөлшерленген активтер	791,514,677	770,484,968
Шарттық және шартты міндеттер	59,413,573	77,649,498
Операциялық тәуекел	25,887,765	21,785,778
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1)	38.71%	32.42%
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1-2)	46.11%	30.83%
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1-3)	29.24%	31.06%

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген Қоғамның Еңгіласс Компаниясы капиталының жеткіліктілік коэффициенттері келесідей болады:

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
1-деңгейдегі капитал	136,280,751
2-деңгейдегі капитал	20,619,374
Капитал жиыны	156,900,125
Жиыны активы	485,259,494
Тәуекелді өскере отырып мөлшерленген активтер және шартты және ықпымал міндеттемелер	459,694,541
Операциялық тәуекел	19,610,906
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1)	28.08%
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1-2)	29.65%
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1-3)	32.73%

34. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2022 жылғы 30 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі көсіккерлік бастамаға жәрдемдесу жөніндегі шараларды ұйымдастыру және қаржыландыру Қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. 2022 жылғы 7 ақпандағы № 47 Енгізілген өзгерістерге сәйкес агент – топ арқылы жастарға микрокредит берудің жаңа тәтіп құрылды. Осы мақсаттар үшін 2023 жылдың наурыз айында топ әр облыстың мемлекеттік Жұмыспен қамту және әлеуметтік қорғау департаменттері шешім қабылдағаннан кейін жастарды кейіннен бөлу үшін 29 марда теңге алады. Қаржыландырумен жастар арасынан шыммен 5,800 көсіккерлік субъектісін қамту жоспарлануда. Микрокредиттер номиналды пайыздық мөлшерлемесі 2.50% және кредиттеу мерзімі 5-7 жыл болатын 21-35 жас аралығындағы адамдарға берілетін болады. Өз кезегінде топ агенттің Қызметтері үшін келесідегі комиссиялық пайызды алады.

2023 жылғы қаңтарда топ «Ситибанк Қазақстан» АҚ алымдары берешегін толық өтеді. Келісімшарттық өтеу мерзіміне сәйкес 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 8.2 марда теңге.

2023 жылғы ақпан-наурыз аралығында Қоғам көктемгі етіс жұмыстарын қаржыландыру мақсатында Қазақстан Республикасы Қаржы министранінен 0.01% номиналды мөлшерлемесімен және 2024 жылғы қарашада өтеу мерзімімен 140 марда теңге мөлшерінде қарыз алады.

2023 жылғы 24 қаңтарда ірі компания жалшы сомасы 17,6 марда теңгеге KZ2C00002749 (КАПБ3) акцияларын толық көлемде сатып алады.

2023 жылғы 21 ақпанда топ жалшы сомасы 10 марда теңгеге екінші облыстиялық бағдарлама (ISIN KZ2C00002731) шеңберінде бірінші шығарылымды толық өтеуді жүргізді.